

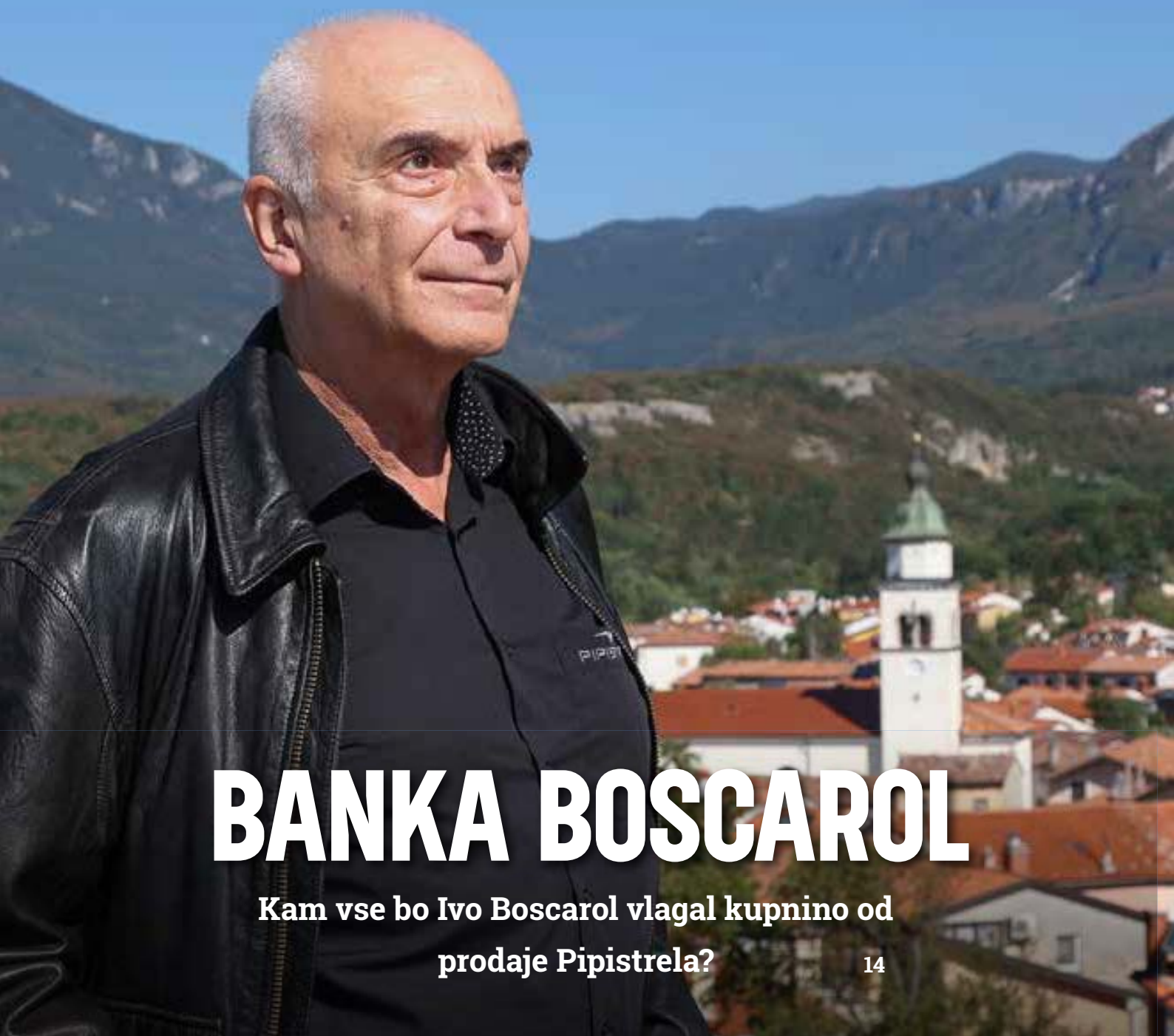

Št. 18. | letnik 5
| September 2022

ISSN 2630-1539

Slovenski
SBC
podjetnik

Revija za odgovorno podjetništvo

BANKA BOSCAROL

Kam vse bo Ivo Boscarol vlagal kupnino od
prodaje Pipistrela?

14

15 UKREPOV
ZA RAZVOJ
SLOVENIJE

23

Pametni sistemi
zaklepanja omaric

Za pametne poslovne prostore
po meri sodobnega poslovanja

Metra.si

XYPEX ZAGOTAVLJA VODOTESNOST BETONA

Tehnologija kristalizacije, ki so jo razvili v kanadski družbi Xypex Chemical Corporation, v betonu ustvari kemično reakcijo, ki z zaprtjem por in kapilar zagotavlja njegovo trajno vodotesnost in zaščito.

Gre za kemijski postopek, ki (ob stiku z vodo) ustvarja kristalno strukturo globoko v porah in kapilarnih poteh betonske mase ter prepreči prodiranje vode in agresivnih kemikalij. Xypexova tehnologija kristalizacije je postala svetovno priznan mednarodni standard za betonske infrastrukture v mestih in kjerkoli voda ogroža strukturno celovitost betona.

TRAJNA IN NAJCENEJŠA HIDROIZOLACIJA

K istah a tehnob gija Xypex je na voj o v treh oblikah: kot premaz, dodatek al posip. Vse imajo enak

učinek – ustvarijo kristalizacijo in penetracijo v betonu ter celjenje razpok. »Življenjska doba materiala in obenem hidroizolacije je enaka življenjski dobi betona. V tem je tudi prednost pred membranskimi hidroizolacijami, ki so na površini betonske konstrukcije, njihova življenjska doba je bistveno krajša, kakovost nanosa pa odvisna od same izvedbe. Xypex ponuja tudi cenovno najbolj ugodno hidroizolacijo v betonskih objektih,« pravi direktor Sengosta Janez Senegačnik. Tehnologija kristalizacije je enakomerno razporejena po celotni betonski konstrukciji. Pri morebitnih poškodbah Xypex s pomočjo kristalizacije razpoke zaceli sam. Hidroizolacije ni mogoče poškodovati, kot se to lahko zgodi pri membranski hidroizolaciji. Ob zaključku življenjske dobe objekta tudi ne ostaja membranska hidroizolacija, ki jo je treba na okolju prijazen način odstraniti ali reciklirati.

PRIMEREN ZA NOVOGRADNJE IN SANACIJE

Xypex je primeren za novogradnje kot dodatek betonski mešanici in za sanacije v betonih, kjer še ni kristalizacije, pri čemer se sanirajo morebitne razpoke ali pa premaže celoten objekt. Pri sanacijah se najbolj uporablja pri komunalni infrastrukturi – vodohranih in

čistilnih napravah in tudi pri že zgrajenih novogradnjah, kjer se izkaže, da je zaradi prevelike hitrosti gradnje hidroizolacija slabo izvedena.

IZVAJALCI DEL

Sengost ni le ponudnik izdelkov Xypex, temveč izvajalec del, ki tudi daje garancijo za izvedbo. Sodelujejo pri projektiranju, ko se odloča o vrsti betona in oblikovanju celostnega sistema hidroizolacije, pri njegovem mešanju v betonarni, kjer se material dozira ter vgradnji betona na samem gradbišču. Izvedli so več kot 300 večjih objektov v Sloveniji, med drugim nadzorni stolp na brniškem letališču, Nordijski center Planica, rekonstrukcijo hotela Kempinski, Diamant v ljubljanskem BTC.

NOV IZDELEK ZA SISTEME KANALIZACIJ IN ODPADNIH VOD

V Sengostu se pripravljajo na prodajo novega izdelka, Xypex Bio-San C-500, edinstvenega dodatka za celostno, dolgoročno zaščito betona pri agresivnih odplakah z visokimi koncentracijami vodikovega sulfida (H₂S), ki povzročajo mikrobiološko korozijo. Pri tem se namreč v betonu razvija bakterija, ki izloča H₂S, ki sčasoma v celoti uniči betonsko konstrukcijo. Xypex Bio-San C-500 bakterijo uniči že v zgodnji fazi razvoja, ko njeni izločki betonu še ne pridejo do živega.

XYPEX ZAGOTAVLJA VODOTESNOST, NE LE VODODRŽNOST

Janez Senegačnik poudarja, da je dodatek Xypex edini material, pri katerem je v izjavi o lastnostih navedeno, da zagotavlja vodotesnost betona. Pri tem opozarja na razliko med vodotesnostjo in vododržnostjo. Pri vodotesnosti voda ne preide v beton, pri vododržnosti pa ne preide iz ene strani betona na drugo, pride pa v beton. Drugi dodatki tako v bistvu zmanjšajo vpojnost vode v betonu. Pri tem lahko v njem propada železna armatura in dolgoročno pride do razpok in puščanja.

Intervju: Dušan Olaj
»Skrbi me, kaj se počne z zbranimi davki.«

39

Intervju: Urška Golob
»Za Slovence je sreča poseben izziv.«

95

Novice iz podjetij
Prekmurski spektakel
z baloni

90

Uvodnik

Trgovci s slabimi novicami

8

Napovedi

Do zdrave inflacije vsaj še leto in pol

9

Cena dela

Cena študentskega dela že močno poskočila

13

Intervju: Ivo Boscarol

»Prej sem iskal banke. Zdaj pa sem banka sam.«

14

ZA višjo blaginjo

Top 15 ukrepov za razvoj Slovenije

23

Davki

Kako bo Slovenija izkoristila nove možnosti pri DDV?

32

Intervju: Dušan Olaj

»Skrbi me, kaj se počne z zbranimi davki.«

38

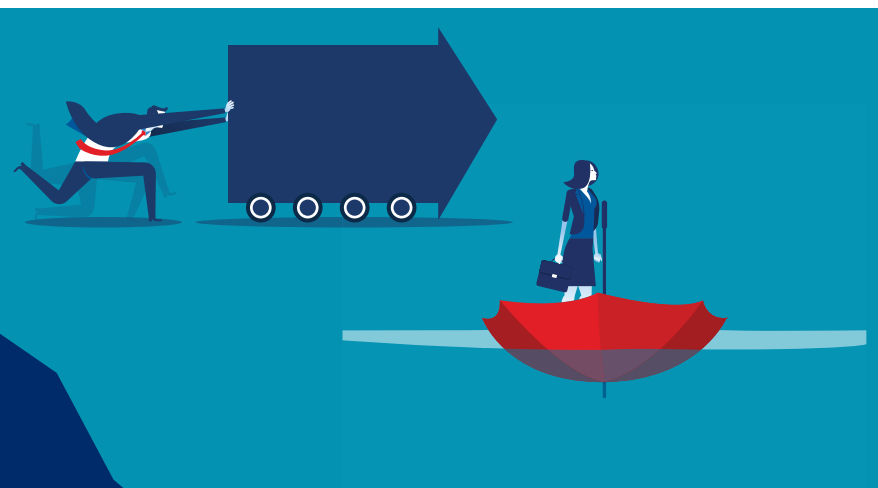
Gradnje

Kdo so naj podjetja v panogi gradnje

47

Novice iz podjetji
Matica MB do rekorda v Guinnessovi knjigi 88

Tematska priloga: Gradnja in dom	
Gradnja - najboljša MSP	49
Gradbeni trendi	
Pametni objekti odvrčajo tudi tatove	53
Sodobna oprema	
Vodnik po najnovejših adutih naprav	59
Energetsko učinkovita gradnja	
Kmalu polimerne snovi iz otroških plen	65
Veliki projekti	
10 top državnih gradbenih projektov	71
Gradbeni trendi	
Bodo kmalu gradili roboti?	77
Razpisi	
Denarja bo več za trajnost in turizem	82
Novice iz podjetji	88
Intervju: Urška Golob	
»Za Slovence je sreča poseben izziv.«	95

Slovenski SBC podjetnik

Št. 18. | letnik 5 | September 2022

Izdajatelj:

Izziv X, d. o. o.
Gornjesavska cesta 13b
4000 Kranj
info@podjetnaslovenija.si

Uredništvo:

urednistvo@podjetnaslovenija.si

Odgovorni urednik:

Goran Novković

Izvršna urednica:

Katarina Pernat

Oblikovanje:

Nenad Bebić

Lektoriranje:

Nina Drašler

Trženje oglasnega prostora:

Eko dežela, d. o. o.

ekodežela
Pozitivna energija ljudi in okolja

trzenje@podjetnaslovenija.si
01 5130 824

Partner revije:

SBC - Klub slovenskih
podjetnikov GIZ

Dunajska cesta 119
1000 Ljubljana
info@sbc.si

Slovenski SBC podjetnik je namenjen ambicioznim, odgovornim in vrhunskim slovenskim podjetnikom, starejšim in mlajšim, malim, srednjim in tudi največjim podjetjem ter vsem drugim podpornikom vrednote podjetnosti. Vsem, ki po svojih močeh podpirajo podjetno Slovenijo.

ISSN 2630-1539

V tej izdaji so svoje predloge za tematike prispevali naslednji člani strokovnega sveta in sveta podjetnikov pri reviji Slovenski SBC podjetnik: Aleksandra Heinzer, Tomaž Lah, Marko Lukić, Kristina Kočet Hudrap, Aljoša Domijan, Laura Smrekar, Matjaž Filipič, Katarina Ložar, Andraž Grahekin Katja Kraškovic.

Vsem se iskreno zahvaljujemo.

KLJUČNA BOSTA VLAGANJE V DIGITALIZACIJO IN ZAPOSLENE

Europacific je sodobno mednarodno logistično podjetje, ki se ukvarja z organizacijo cestnega, pomorskega in zračnega prevoza.

Na trgu so prisotni že 20 let, trenutno zaposlujejo 43 visoko izobraženih ljudi, svoje poslanstvo pa vidijo v zagotavljanju odličnih logističnih storitev in optimalnega delovanja verig.

V podjetju se primarno ukvarjajo s transportom blaga iz Azije na trge Evropske unije preko severnojadranskih pristanišč. Pri tem je njihova konkurenčna prednost zagotovo večletno uspešno sodelovanje z Luko Koper, slovenskim železniškim prometom in uglednimi pomorskimi agencijami s predstavništvu Sloveniji. Europacific sodeluje s partnerji v Sloveniji, Avstriji, Srbiji, Bosni in Hercegovini, Severni Makedoniji, Črni gori, Romuniji, Ukrajini ter na Hrvaškem, Češkem, Slovaškem in Madžarskem. Do danes so izvedli že več kot 40.000 naročil, teh pa je vsak mesec v povprečju okoli 600.

Z LASTNIM INFORMACIJSKIM SISTEMOM DO OPTIMIZACIJE

Prizadevajo si za hiter in učinkovit transport blaga, zato so razvili svoj lastni informacijski sistem z jasnimi navodili za različne situacije in tako

optimizirali postopek od pošiljatelja do prejemnika. Ena od pomembnih prednosti, ki jih nudijo partnerjem iz Azije, je 24-urna odzivnost in dostopnost podpore. Stavijo na nenehno širjenje mednarodne mreže in povečano prisotnost na trgih srednje in vzhodne Evrope. Na ta način kljub majhnosti ostajajo pomemben partner bistveno večjih podjetij.

STROKOVNOST IN ČUT ZA ZAPOSLENE

Pri svojem delu stremijo k profesionalnim odnosom in zagotavljanju najboljših možnih izkušenj, pri čemer so jim v pomoč sodobni tehnološki pristopi k logistiki. »Naše prioritete so upoštevanje dogovorov, tesni odnosi s partnerji in skrb za zaposlene,« je povedal direktor podjetja Rok Kobal. Visoke ravni storitev ne bi mogli zagotavljati brez medsebojnega spoštovanja in timskega dela. Leta 2020 so se zato odločili dodatna sredstva nameniti izo-

braževanju zaposlenih. Menijo, da različna znanja, izkušnje in stališča pomembno pripomorejo k uspehu. Med zaposlenimi spodbujajo odgovornost in zanesljivost ter skrbijo za preprečevanje kakršnekoli oblike diskriminacije.

KOT ENO OD REŠITEV ZA PRIHAJAJOČE IZZIVE VIDIJO DIGITALIZACIJO

V Europacificu želijo postati vodilni ponudnik logističnih storitev za blago z Daljnega vzhoda, ki je namenjeno na evropski trg. Med prihajajoče izzive sodijo rast stroškov surovin in prevoza, daljšanje dobavnih rokov in pomanjkanje delovne sile. Ena od rešitev je vsekar digitalizacija, ki jo vidijo kot priložnost za izboljšanje delovnih procesov. Na tem področju bodo vlagali v izobraževanje zaposlenih in razvoj novih aplikacij. Razmišljajo tudi o tem, kako bi svoje poslovanje naredili bolj ekološko in družbeno odgovorno.

OUR SERVICES

MARITIME
TRANSPORT

RAIL
TRANSPORT

AIR
TRANSPORT

ROAD
TRANSPORT

WAREHOUSING
& DISTRIBUTION

CUSTOMS
CLEARANCE

01 Zanesljivi, fleksibilni in dinamični.

Mednarodno podjetje, ki povezuje tradicijo organiziranja cestnega, pomorskega in zračnega prevoza z visoko kvalificiranim osebjem.

02 Enostavnost

Strankam omogočamo, da logistika za odjemalce postane poenostavljena s ponudbo celovite podpore in rešitve.

04 Prilagodljivost in prožnost

Storitve podjetja zajemajo 24/7 dostopnost in odzivnost ter so prilagojene tudi največjim kupcem.

03 Od pošiljatelja do prejemnika

Lasten in obsežen informacijski sistem s smernicami v vseh možnih položajih po naročilu organizacije.

05 Edinstveni ponudnik

Z razširitvijo mednarodne mreže ter okrepitvijo prisotnosti je Europacific partner Azijskega tržišča preko severnojadranskih pristanišč.

TRGOVCI S SLABIMI NOVICAMI

Goran Novković

Ko trg ne opravi svoje vloge, nastopi država. Zadnje dogajanje na energetskih trgih je samo sodobna inačica te znane zgodovinske resnice.

Toda tokrat so razmere malce bolj specifične.

1. Najprej to specifičnost narekuje *globalizacija, povezana s posledicami epidemije*. Inflacija galopira povsod. To ni situacija, kakršne smo poznali v preteklosti na regionalnih področjih. Res smo doživljali tudi globalne krize, a ob zadnji, pred dobrim desetletjem, ni bilo tako visoke inflacije.

Ves svet se je pred dobrima dvema letoma spopadel z epidemijo tudi s helikopterskim denarjem. Že takrat smo vedeli, da bomo ceno za ta nujen ukrep plačali tudi s kasnejšo inflacijo. To ne bi smelo biti presenetljivo.

2. Bolj skrbi nekaj drugega. Živimo v časih *neformalnih špekulativnih kartelov, ki izvirajo tako iz zasebnega kot iz državnega sektorja*. Četudi gre za redno ustavitev dotoka plina zaradi remonta plinovoda, bo takšna vest povzročila dvig cene plina.

Ni naključje, da je slovenski minister za infrastrukturo Bojan Kumer na začetku septembra jasno oznanil, da trg elektrike ne deluje več. Velikanska in hitra rast cene preprosto ni imela več nobene zveze z realnostjo.

Dogaja se nekaj podobnega, kot se že desetletja dogaja v medijih. Prevladujejo slabe, senzacionalistične novice – zaradi denarja. Zdaj to finančno »uredniško politiko« na realnem trgu, ne medijskem, diktirajo trgovci s slabimi novicami, ki neredko hkrati kopičijo dobičke. Že poleti smo pisali o tem, kako rastejo dobički prehrabnim in naftnim velikonom. Zdaj je najbrž tako s plinskimi in elektro giganti, pa tudi z nekaterimi državami.

Žrtve smo podjetniki, prebivalci in večina gospodarstva.

Čas je za ukrepanje držav, tudi Evropske unije. Čas je za davek na »nepričakovane« dobičke, cenovne kapice in podobno. Čas je, da se stopi na prste trgovcem s slabimi novicami. Čas je za postopno normalizacijo poslovanja.

To ni čas za dodatna bremena podjetništvu in gospodarstvu.

Čas je, da se
špekulantom
stopi na prste.

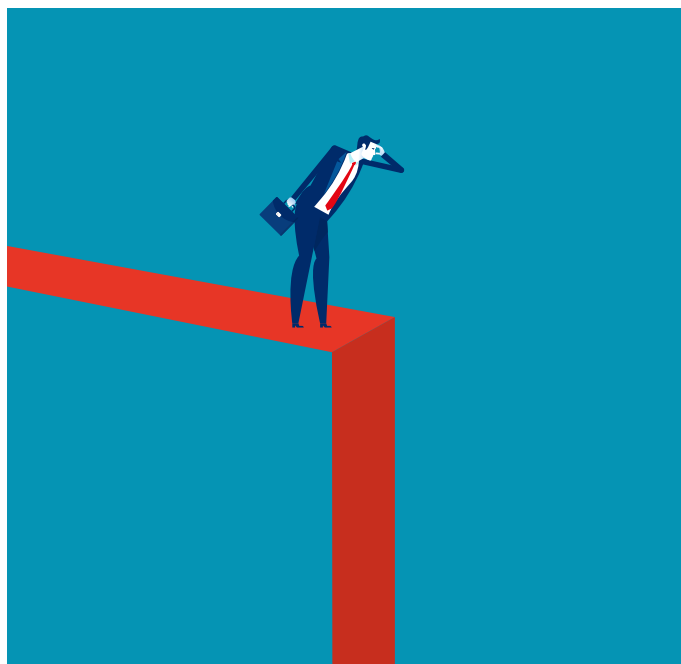

Foto: Shutterstock

DO ZDRAVE INFLACIJE VSAJ ŠE LETO IN POL

Kaj čaka gospodarstvo v naslednjih mesecih in prihodnjem letu? Napovedi in ocene Banke Slovenije, Umarja in Bojana Ivanca, glavnega ekonomista GZS.

Jan Tomše

A

vgustovska inflacija je na letni ravni v evrskem območju presegla 9 odstotkov, v Sloveniji pa je bila po podatkih Banke Slovenije 11,5-odstotna, podobno julijska. Ključni dejavniki inflacije so zunanji: cene energentov in hrane, ki so se začele krepiti že lani.

Vojna v Ukrajini je inflacijske pritiske še povečala. Pri Uradu za makroekonomske analize in razvoj (Umar) izpostavljajo rast cen trajnih dobrin, ki se vzpenjajo predvsem zaradi motenj v dobavnih verigah. V zadnjem času se krepijo tudi učinki visokih cen energije, ki se prelivajo v druge proizvode in storitve.

NAJVEČJI POSPEŠEVALCI SO ENERGENTI IN HRANA

K letni inflaciji so največ, 4,1 odstotne točke, prispevale višje cene goriv in energije (za 36,7 %): trda goriva so se podražila za 66,6 %, plin za 47,4 %, tekoča goriva za 40,9 %, toplotna energija za 40,6 %, elektrika za 33,3 % ter goriva in maziva za osebna vozila za 29,7 %, navajajo pri Statističnem uradu RS (Surs).

Za 2,1 odstotne točke so inflacijo zvišale podražitve hrane (za 14,1 %) – najbolj kruh in izdelki iz žit (za 16,4 %), meso (za 14 %) ter mleko, sir in jajca (za 16,2 %).

NASLEDNJE SO LETOS NA VRSTI PLAČE

Kot pravi glavni analitik GZS Bojan Ivanc, lahko v prihodnjih mesecih pričakujemo rast cen naftnih derivatov, hrane in industrijskega blaga. Tudi storitve se bodo dražile zaradi podražitve poslovanja.

Na Umarju svariijo pred razmerami na trgu dela, ki v trenutnih razmerah lahko predstavljajo tveganje. Zaradi rekordno visoke zaposlenosti, nizke brezposelnosti in naraščajočega pomanjkanja delovne sile bi se lahko začeli povečevati pritiski na rast plač in ustvarjanje inflacijskih pritiskov oziroma plačno-cenovne spirale, menijo.

Pritisk na plače se bo začel dogajati v prvem polletju prihodnjega leta, ocenjuje Bojan Ivanc in dodaja, da se rast plač v zasebnem sektorju nekoliko krepi, vendar predvsem v dejavnostih, kjer primanjkuje zaposlenih.

Po besedah Ivanca je inflacija v juliju in avgustu verjetno dosegla vrh. Mesečne ravni bodo odslej nižje. »Še vedno pa je dwoodstotna inflacija z veliko verjetnostjo od nas oddaljena vsaj še leto in pol. Povprečno rast cen v letu 2023 vidimo pri dobrih štirih odstotkih, v prvem polletju bo najverjetneje pri sedmih odstotkih,« pravi Ivanc.

Medtem pri Umarju pravijo, da bo inflacija letos od spomladi napovedane v povprečju višja za nekaj odstotnih točk. Tudi prihodnje leto pričakujejo višjo inflacijo od spomladi napovedane. Na rast cen življenjskih potrebščin bodo pomembno vplivali ukrepi vlade, dodajajo.

2023 BO ŠE V ZNAMENJU ENERGETSKE KRIZE

Gospodarska rast v drugi polovici leta bo v primerjavi s prvo nižja. Banki Slovenije za tretje četrletje napovedujejo upočasnitev četrletne rasti BDP na 0,3 odstotka (z 0,9 v drugem četrletju). Na umirjanje kažejo kazalniki pesimizma, kot so nižja ocena naročil v predelovalnih dejavnostih in zadržanost potrošnikov pri večjih nakupih.

Na GZS napoved za preostanek leta in 2023 še pripravljajo. Nagibajo se k širokemu razponu ocene BDP, med nič in dvema odstotkoma. V aktualnem letu bo rast realnega BDP precej verjetno blizu šestih odstotkov ali celo višja.

Financial Times je nedavno povzema ocene, da bo BDP evrskega območja nižji od enega odstotka. Enoodstotno gospodarsko rast v letu 2023 je evrskemu območju v združenem septembrski oceni različnih mednarodnih institucij navedel tudi Focus Economics, ki povezuje vodilne ekonomiste sveta. Med različnimi napovedmi, ki so jih pregledali, so sicer velike razlike; nekatere evrskemu območju napovedujejo recesijo.

Glavni dejavnik negotovosti, ki bo v prihodnje vplival na gospodarska gibanja v Sloveniji in evropskem prostoru, bo še naprej povezan s potekom vojne v Ukrajini ter odzivom gospodarstev in politik na morebitne težave v preskrbi z energenti in blaženje druginje.

Evrsko območje je zaradi velike odvisnosti od ruskih fosilnih goriv še posebej občutljivo na

gibanja na trgih energentov, vse šibkejša svetovna gospodarska aktivnost pa zmanjšuje zunanje povpraševanje. K tveganjem na Umarju prištevajo tudi pandemijo koronavirusa, zlasti v primeru novih sevov, ki bi lahko resneje poslabšali zdravstvene razmere in zahtevali strožje zaježitvene ukrepe. Temu bi sledile dodatne motnje globalnih dobavnih verigah.

TRŽNA CENA ELEKTRIKE MORA PASTI POD 200 EUR/MWH

Na vprašanje, katere ključne ukrepe bi morali sprejeti politika in regulatorji, da bi okrepili ščit pred krčenjem ekonomije in izgubo gospodarskega zagona, Bojan Ivanc odgovarja:

»Ključna je zanesljiva dobava fosilnih goriv po konkurenčnih cenah in tržna cena električne energije na veleprodajnem trgu pod 200 EUR/Mwh (zdaj je 570 EUR/MWh za celo leto 2023; vir: Hudex, 3. 9. 2022).«

Vendar je omenjeni cilj zaradi geopolitičnih okoliščin, v prvi vrsti vojne v Ukrajini, paketov sankcij in potez največjega dobavitelja zemeljskega plina Evropi težko doseči, dodaja Ivanc.

»Fiskalna politika lahko nekaj časa blaži visoko rast cen energentov na proračune potrošnikov, vendar so potrebni zneski podpor visoki. S spremembo formule za določanje cene električne energije visokih cen ne bomo mogli odpraviti. To odpira nova tveganja.«

5 DOMAČIH NALOG ZA PODJETJA

Kako se lahko slovenski izvozniki zaščitijo ali vsaj ublažijo prihajajoče spremembe, povezane z ohlajanjem gospodarstva?

1 Z iskanjem nadomestnih virov energentov v primeru uporabe zemeljskega plina,

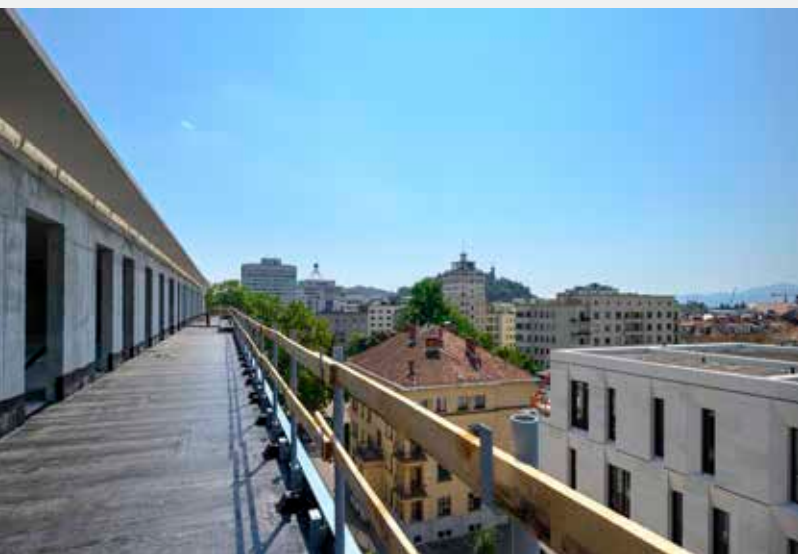
2 z analizo odvisnosti kupcev in dobaviteljev od zemeljskega plina ter iskanjem alternativnih kupcev/dobaviteljev,

3 s sprejemanjem odločitev glede zakupa energentov za leto 2023, s katerimi bodo ohranjali konkurenčnost vsaj v primerjavi s svojimi evropskimi tekmeci,

4 z ureditvijo pogodbenih razmerij s kupci glede ustrezne uskladitve cen z dvigom cen stroškov energentov, svetuje Bojan Ivanc.

RAZMERE GOVORIMO V PRID NALOŽBAM V NEPREMIČNINE

V času inflacijskih pritiskov je ljubljanski nepremičninski trg odlična naložbena priložnost. Za to obstaja vsaj šest prepričljivih argumentov.

POVPRAŠEVANJE JE BISTVENO VEČJE OD PONUDBE.

V Ljubljani se letno zgradi okoli 500 stanovanj. Če bi želeli, da se transakcijske cene stabilizirajo, bi morali zgraditi vsaj 3000 stanovanj letno. Ta razkorak se kopiči že več kot 13 let in primanjkljaj na trgu je približno 30.000 stanovanjskih enot. Zaradi manka prostih zemljišč s primernimi (rezidenčnimi) prostorskimi akti, pomanjkanja gradbenih firm in zaradi dolgotrajnih postopkov pridobitve gradbenih dovoljenj se ta trend ne more bistveno spremeniti.

LJUBLJANA JE PRIVLAČNA PRESTOLNICA Z VELIKIM SELITVENIM PRIRASTOM.

Po podatkih SURS za leta 2012 do 2022 se v Ljubljano priseli okoli 1000 novih prebivalcev na leto. Novih stanovanjskih enot pa se, spomnimo, letno zgradi le približno 500.

RAST VREDNOSTI NEPREMIČNIN JE PRAVILOMA VIŠJA OD INFLACIJE.

Rast vrednosti nepremičnin je v času višje inflacije praviloma vedno nekaj odstotnih točk nad inflacijo samo. To pomeni, da je vaša naložba relativno varna pred padanjem vrednosti denarja v primerjavi z drugimi, bolj tveganimi naložbami, kot so bančni depozit, kriptovalute, naložbe na delniške trge idr.

INVESTICIJA SE POPLAČA PREJ KOT V OSMIH LETIH.

Ljubljanski nepremičninski trg je v zadnjih treh letih zabeležil 12- do 15-odstotno letno rast vrednosti. Donos iz naslova oddajanja v Ljubljani znaša 2 do 3 % vrednosti nepremičnine letno (kar je običajen donos tudi v drugih zahodnoevropskih državah). Oboje skupaj pomeni, da se lahko vaša naložba povrne prej kot v osmih letih.

UGODNA OBDAVČITEV DOLGOROČNEGA ODDAJANJA.

Zaradi nedavnega vladnega ukrepa, vezanega na znižanje stopnje davka pri oddaji nepremičnin v dolgoročni najem (s 27,5 % na 15 %), je investicija v nakup stanovanja z namenom dolgoročnega oddajanja postala še privlačnejša.

UPOČASNITEV INVESTICIJ BO ŠE DODATNO SPODBUDILA RAST CEN NEPREMIČNIN.

Rast cen gradbenega materiala in storitev v gradbeništvu je zavrla investicije zasebnih investorjev v novogradnje. Glede na trenutno povpraševanje na trgu nepremičnin je moč sklepati, da bodo zaradi manka novih nepremičnin na trgu, cene nepremičnin še naraščale.

Naložba v nepremičnine v Ljubljani je torej varna in donosna. Toda priložnosti so omejene. Ne zamudite svoje!

Pokličite na **+386 40 505 081** ali pišite na **info@schellenburg-living.com**.

Pogleda iz posameznih stanovanj si lahko ogledate na povezavi: <https://www.schellenburg-living.com/sl/panorama.html>

Vljudno vabljeni k ogledu video predstavitve projekta: <https://www.schellenburg-living.com/sl/film.html>

SUNCONTRACT – INOVATIVNA IN EDINSTVENA ENERGETSKA TRŽNICA Z OBNOVLJIVO ENERGIJO

Energetska tržnica SunContract že četrto leto povezuje proizvajalce in porabnike elektrike izključno iz obnovljivih virov in je še vedno unikat in posebnost pri trgovanju z električno energijo.

Njena glavna prednost je, da usklajuje ponudbo in povpraševanje na maloprodajnem trgu – brez posrednikov, kar v praksi pomeni nižje cene in spodbujanje proizvodnje. Proizvajalec in porabnik se lahko na platformi »srečata«, tudi če se ne poznata, in se brez posrednika, ki bi jima zaračunal provizijo, dogovorita o ceni elektrike. Prvi tako iztrži boljšo odkupno ceno, drugi se dogovori za nižjo končno ceno energije.

Z elektriko lahko na tržnici trguje vsakdo, ki za dobavitelja izbere podjetje SONCE energija, ekskluzivnega SunContract partnerja v Sloveniji. S podpisom pogodbe sprejmete osnovno ceno za nakup oz. prodajo elektrike, ki pa jo lahko nato spremenite z neposrednimi dogovori na tržnici. V kolikor nimate časa za spremljanje aktivnosti na tržnici lahko brezplačno aktivirate storitev Skrbniškega računa, kjer dogajanje na tržnici za vas aktivno spremlja profesionalni trgovelec. Kot prvi in zaenkrat edini ponujajo možnost nakupa in prodaje elektrike

po sistemu dinamičnega določanja cen. Dinamični model hkrati omogoča direktni nakup oz. prodajo elektrike po ceni, ki jo določite oz. dogovorite sami – brez posrednikov, na SunContract tržnici. Istočasno pa z njim posredno dostopate do cen na borzi električne energije BSP SouthPool. Ta sistem je do vas bolj pošten in transparenten, saj cene določate sami oz. sledijo trenutnemu gibanju cen na borzi, ki jih lahko sami spremljate. Prav tako je veliko bolj fleksibilen, saj lahko vanj vstopite ali izstopite kadarkoli.

Promo

SUNCONTRACT
Energetska tržnica

Idealno mesto za trgovanje z zeleno energijo po vaši ceni!

SunContract energetska tržnica **neposredno združuje odjemalce elektrike**, ki želijo uporabljati zeleno energijo po ceni, ki jo sami izberejo in **proizvajalce iz obnovljivih virov**, ki želijo zaslužiti več.

elektrika@suncontract.org • suncontract.org

CENA ŠTUDENTSKEGA DELA ŽE MOČNO POSKOČILA

Letos se je cena študentskega dela povišala za 10 odstotkov, kar je precej več kot v preteklih letih, pravi Sebastjan Česnik, lastnik podjetja e-Študentski servis.

Jan Tomše

Letos se je cena urne postavke dvignila za 10, v zadnjih treh letih pa skupno za 24 odstotkov, pravi Sebastjan Česnik, ustanovitelj in lastnik podjetja.

Rast inflacije opažajo tudi ponudniki študentskega dela. »Leta 2022 se je v primerjavi z lani urna postavka študentov dvignila za 10 odstotkov, med letoma 2019 in 2022 pa za 24 odstotkov. Dvig urne postavke študentskega dela v letu 2022 je nadpovprečen, tudi če opazujemo daljše preteklo obdobje,« pravi Sebastjan Česnik, lastnik podjetja e-Študentski servis in član SBC – Kluba slovenskih podjetnikov.

A ŠTUDENSKI ZASLUŽKI SE VRNEJO

Delodajalci so letos študentom dvignili urne postavke podobno, kot je višina letošnje inflacije,

kar pomeni dokaj velik nominalni dvig. Realno pa to ne pomeni dviga, temveč le ohranitev kupne moči študentov, pravi Česnik:

»Ker študenti potrošijo vse, kar zaslužijo, njihov zaslužek praktično takoj zaokroži do podjetij, ki ponujajo storitve in blago študentom; na primer za najemnine, stroške šolanja, prehrano, prevoz, potovanja in računalniško opremo.«

Po Česnikovi oceni je pomembno, da politika v trenutnih razmerah ravna umirjeno, komunicira spodbudno ter podjetjem ne grozi neprestano s spremembami, novimi davki in dodatno birokracijo.

»Politika mora sporočati, da je v pripravljenosti, da bo podjetjem hitro pomagala, če bi prišlo do poglobljanja recesije. Morajo pa regulatorji takoj rešiti probleme, ki nastajajo zunaj domene podjetij, na primer ekscesne cene energentov,« ocenjuje Česnik.

Naše zmožnosti, vaše priložnosti

Smo specialisti za napredne tehnike digitalnega tiska, UV tiska, Offset tiska ter laserskega razreza. Poleg tiska v podjetju ponujamo tudi velikoformatni tisk, razvoj tiskovin, pomagamo pri izboru poslovnih daril ter skrbimo da se vaše tiskovine vtisnejo v spomin. Na trgu smo prisotni že dvajset let, zato vam zagotavljamo brezkompromisno kvaliteto izvedbe, prilagodljivost ter odzivnost.

**Zanesljiv
partner**

Dovolite da naše ideje podprejo vaš posel.

Še vedno vstaja ob štirih zjutraj. Pred prodajo Pipistrela se je ob štirih zjutraj začel spraševati, na katero banko naj se obrne, da bo dobil denar za razvoj, plače ... Oziroma ali mu bo kdo sporočil, da je s katerim od Pipistrellovih letal kaj narobe. Vsakodnevno operativno preganjavico je po prodaji podjetja zamenjal z manj stresnimi izzivi. V Pipistrelu se še vedno ukvarja s strategijo, vizijo in ključnimi kupci, operativne izzive pa je opustil.

»PREJ SEM ISKAL BANKE. ZDAJ PA SEM BANKA SAM.«

Goran Novković
Foto: Barbara Reya

začetku septembra je kupil ljubljanski Kolosej. Torej se je začelo. Ivo Boscarol je začel vlagati kupnino v nove naložbe. Kam vse jo bo vložil? In kaj se je

v njegovem življenju po prodaji Pipistrela spremenilo?

Kaj je za vas zdaj, po prodaji Pipistrela, drugače?

Vsak dan dobim nekaj investicijskih ponudb. To je zanimivo, ni pa preprosto; že prvo sito za izbor ni lahka naloga. Veliko je tudi prošenj za pomoči in donacije. S hčerko sva se zato odločila, da bova donirala izključno večjim projektom in v javno dobro, saj sama sveta in vseh potreb ne moreva rešiti.

V poslovnem delu se mi je odprl svet, ki ga prej nisem poznal. Vedel sem, da smo Slovenci inovativni. Nisem pa vedel, da imamo toliko dobrih idej, ki so razvite do prototipa. Veliko jih je, ki potrebujejo samo še vlagatelja.

Glede na to, da ste dobili kupnino, je to za vas najbrž odlična novica, da vam je visoka inflacija ne bi preveč pojedla, mar ne?

Da, to je res. Že decembra lani sem ustanovil podjetje za upravljanje premoženja, Boscarol, d. o. o., ki skrbi, da premoženje ne izgublja vrednosti. Naše investicije razpršujemo teritorialno in panožno. Najbolj zanimivo je investiranje v startupe. Pri teh zgodbah se vračam 30 let v preteklost in se spominjam našega entuziazma ob začetkih Pipistrela.

Pripravljamo prve selekcije za investiranje, nekaj pogodb je že podpisanih. Če je le mogoče, večinski delež ostaja v lasti prvotnih lastnikov, ki živijo za podjetje. Največkrat je naš cilj 40-odstotni lastniški delež.

Ali ni to nekoliko tvegano? Večina investorjev najbrž ne vstopi, ne da bi prevzela večinski delež.

Vse življenje tvegam, postavljam vse na kocko. Sem drugačen od drugih, zato sem bil v očeh večine neredko čuden. Toda zgodbo startupa sem doživljal tudi sam, kar za večino drugih investorjev ne velja. Vem, da bodo ustanovitelji drugače živeli skupno zgodbo, če bo podjetje še naprej njihov otrok.

Mi bomo partner, ki bo omogočil, da denimo ne bodo cele mesece izgubljali časa pri pogajanjih z bankami. Imamo 30-letne izkušnje z razvojem, proizvodnjo, organiziranostjo, rastjo, prodajo, marketingom, dobaviteljsko verigo. To je zmagovalna kombinacija za obe strani. Naj ustanovitelji živijo naprej svoje sanje in uspeh. Seveda pa imamo glas pri izbiri ključnih kadrov, pri prodaji deležev, večjih poslih, poslih z nepremičninami ... Torej pri ključnih odločitvah. Koncept je zelo dobro sprejet.

Saj to je logično ...

Zame je logično. Je pa precej mojih kolegov, izkušenih podjetnikov, ki tega ne razumejo. V nekaterih podjetjih smo sicer tudi večinski lastnik, denimo v družbi Timtec Defence, ki smo jo kupili lani. Potrebna so bila velika vlaganja. Timtec razvija sisteme za zaščito pred droni, to pa spada med dejavnosti z največjim svetovnim potencialom v industriji.

Na katerih področjih ste zaznali najboljše možnosti za investiranje?

Največ dodane vrednosti z mojim predhodnim 25-letnim znanjem in izkušnjami lahko dosežemo pri električnih pogonih. Tu sem najmočnejši in to področje mi je najbolj pri srcu. Ta hip ima-

Inšpektorji naj opravijo svoje delo in odstranijo suhe veje v podjetništvu.«

» To bodo samostojna podjetja, mi pa jim bomo pomagali rasti. Zagotovo bodo med njimi novi 'Pipistreli'.«

mo že podpisanih nekaj zavez o nerazkrivanju podatkov, zato več ne morem razkriti. Lahko pa povem, da vstopamo v podjetje, ki je razvilo izjemno inovacijo za supe. Ob nekoliko povečanih valovih ali močnejšem toku je s supom, če ste se že malo bolj oddaljili od obale, težko priveslati nazaj. To podjetje je razvilo vložek z električnim pogonom na sredini supa, ki ga napihne, omogoča šesturno plovbo ter z vgrajenimi LED-lučmi omogoča, da uporabnik zvečer med plovbo opazuje ribe ali ribari. V primeru, da ga nosi do hotela po mraku, mu luč osvetljuje pot. V kampu pa s takšnim supom lahko osvetli prostor pred šotorom.

Drugi primer je povezan z avtodomi. Uporabniki v avtodom po navadi naložijo preveč stvari in ta postane pretežak. Policija to ve in nadzira, kazni za to pa so velike. Toda doma ni mogoče stehtati avtodoma, zato je eden od startupov razvil inovativen način za preverjanje mase vozila. Pod volanom se iztakne konektor, kjer ima serviser dostop do vseh senzorjev, in tja priklopimo majhno napravo. Po sto metrih vožnje se na napravi izpiše podatek o masi vozila, z možno napako samo do treh odstotkov.

Tretji primer: v filmih o Jamesu Bondu so imeli potapljači napravo, za katero so se držali, ta pa jih je vlekla pod vodo, vendar tako niso imeli prostih rok. Slovenski startup je razvil priključek z električnim pogonom, ki se pričvrsti na jeklenko, potapljač pa ima proste roke za ribolov, fotografiranje, reševanje in podobno.

Še en primer. Če se peljete z motorjem, zaradi vizirja v dežju zelo slabo vidite, če pa vizir dvignete, ste mokri. Butasto, nerazumljivo, ampak čelada z brisalcem sploh ne obstaja, čeprav je po svetu milijarda motoristov ...

O tem sem pa nekaj slišal že pred leti ... Ampak zakaj tega še vedno ni na trgu?

Čeprav so zmagali na kickstarterju, jih še ni na trgu, saj nimajo denarja in znanja za vzpostavitev serijske proizvodnje in prodaje več milijonov kosov za svetovni trg. Brisalček se pritrdi na vizir, da ga ni treba vrtati v čelado, saj bi izgubila atest. Med vožnjo ga upravljamo z brezžično povezavo na krmilu motorja.

Takšne zgodbe me napolnijo z ogromno energije.

Čez čas se boste ukvarjali z 20 do 30 podjetji, namesto z 200 ali več zaposlenimi. Tudi to bo velika sprememba, mar ne?

Da. Ampak to bodo samostojna podjetja, mi pa jim bomo pomagali rasti. Zagotovo bodo nekatere postala novi »Pipistreli«. Timtec bo že v nekaj letih večji, kot je zdaj Pipistrel. Pravkar sestavljam ekipo v Boscarolu, d. o. o., ki bo ta podjetja spremljala.

Startupi so očitno vaša prva strast. Druga so proizvodi, ki koristijo varovanju našega planeta. Je na tem področju kaj novega?

Da. Vse življenje si prizadevam za ohranitev atmosfere našega planeta. Ljudje lahko tedne, tudi mesece, preživimo brez hrane. Brez vode lahko preživimo več dni. Brez zraka pa lahko preživimo le nekaj minut. Tega se premalo zavedamo. Nihče ne govori o onesnaževanju ozračja zaradi proizvodnje hrane. Ne vem, zakaj je ta tema tabu. Vsi govorijo o onesnaženju zaradi fosilnih goriv, prometa in podobno. Toda eden od največjih povzročiteljev hitrih klimatskih sprememb je metan v zraku.

Ta prihaja iz dveh virov. Prvi je permafrost, ki obsega tretjino kopnega in se na severu Zemlje tali. Pri tem se sprošča metan iz dolga obdobja zamrznjene zemlje. Drugi vir pa je govedoreja, ki proizvaja ogromno metana. Zaradi klimatskih sprememb, močnih padavin in dolgih sušnih obdobj se bodo zmanjšale kmetijske površine, zaradi naraščanja prebivalstva pa bo potreba po hrani večja. Ta trend se hitro pospešuje. Nujno je torej, da začnemo razmišljati o alternativnih, tudi etičnih rešitvah proizvodnje hrane, ki ne bodo uničevale atmosfere in zahtevale pobijanja živali. Proizvodnja mora biti lokalna, kjer bo potrebna, pri tem pa bo zmanjšano tudi onesnaževanje zaradi transporta.

O proizvodnji mesa iz izvornih celic je govorila že leta, a še ni zaživela. Kaj je razlog za to?

Rešitev mora biti v proizvodnji mesa na etičen način, brez pobijanja živali, toda to meso mora biti takšno, kot ga poznamo, in ne zgolj nadomestek, jedli pa bi ga lahko tudi vegani in vegetarijanci. Postopek v inkubatorju je znan že nekaj časa. Težava pa je v tem, da v tem mesu ni antibiotikov, pomirjeval in hormonov, ki jih dajemo živalim med rejo, da je prirast večji in pozneje meso dlje časa obstojno. Ko pride do stika mesa iz inkubatorja z zrakom, to zelo hitro propade. Pri vodiku je na primer največji izziv skladiščenje. Prav tako velik izziv je zagotavljanje hitre dostave od proizvodnje mesa iz izvornih celic do uporabnika. Ampak tudi pred 30 leti bi me čudno gledali, če bi vam rekel, da vas s telefonom lahko

fotografiram in to fotografijo v trenutku pošljem na 100.000 naslovov po vsem svetu.

Vse je mogoče rešiti in temu je namenjenega veliko denarja. Bill Gates je pred kratkim izjavil, da bo razvoju proizvodnje mesa iz izvornih celic namenil dve milijardi dolarjev. Sam pa pravim, da znamo v Sloveniji s precej manj ničlami narediti nekaj, česar drugi ne zmorejo. To smo že dokazali. Sam že sestavljam ekipo, ki bo začela na tem področju delati v Sloveniji, s slovenskim znanjem.

V javnosti ste omenili še tretjo skupino podjetij, ki vas zanima. Stare močne slovenske znamke, Elan in Fructal. Pri tej nostalgiji ste malce podobni splošni slovenski javnosti.

Kako to?

Zanimivo, da sem nekje podoben tudi slovenski javnosti. ☺

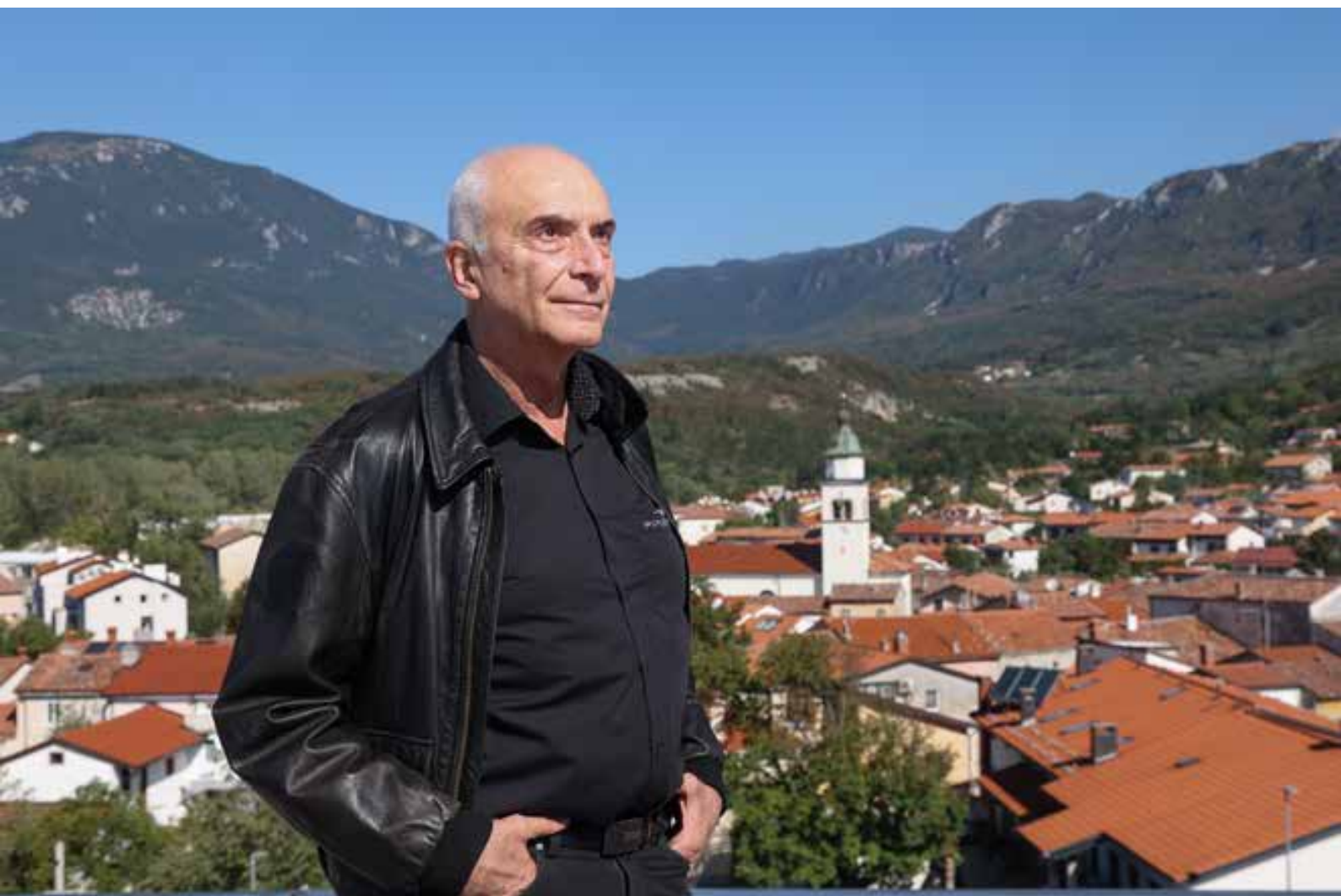
Zrasel sem v deželi, kjer smo bili ponosni na nekatere znamke, kot so Fructal, Gorenje, Elan. Vse so zdaj v tuji lasti. S predstavniki lastnikov nekaterih od teh podjetij sem se pogovarjal. V nasprotju z javnim mnenjem so zelo zadovoljni s poslovanjem teh podjetij; Elana in Fructala ne nameravajo prodati.

» Družinska podjetja so verjetno največji slovenski dragulj.«

Kaj pa četrta skupina podjetij? V javnosti vlada veliko navdušenje nad startupi, ki jih že po definiciji zelo veliko propade. Imamo pa veliko izjemno uspešnih podjetij med malimi in srednjimi v družinski lasti. Ali ste razmišljali, da bi investirali v kakšno družinsko podjetje? Ali pa ste do takšnih podjetij zadržani prav zaradi tega, ker so v družinski lasti?

Načeloma ne iščemo novih podjetniških idej. Zanimajo nas podjetja, ki imajo vsaj že delujoč prototip, razvito aplikacijo in podobno, vidijo pa svetovni ali sicer velik potencial. V takšna podjetja vstopamo.

Družinska podjetja so verjetno največji slovenski dragulj. Kdor v podjetje pritegne družino, ima drugačno odgovornost do posla. Slovenci posla ne razumemo tako brezčutno kot Američani, ampak imamo do njega zelo čustven odnos, pa tudi ponos – zlasti v družinskih podjetjih. To je po svoje dobro in hkrati slabo. Včasih se

oklepamo svojega družinskega posla, četudi to ni najboljše. Tudi rast je na lestvici prioritet nizko. Pomembnejše so stabilnost, verodostojnost, odgovornost in tradicija, to pa so tudi v poslu pomembne vrednote.

V teh družinah je podjetje otrok ...

Da. Toda ker nimajo tolikšne ambicije rasti, praviloma ne potrebujejo dodatnega kapitala. Po generacijskem prenosu pa nova generacija razmišlja bolj ambiciozno. Prav zdaj je ta čas. Takšnih primerov je veliko in to je dobro.

Pri startupih je drugače. Ustanovijo jih partnerji, ki se razvoja pogosto lotijo zato, da bi čim hitreje dosegli čim večjo vrednost, nato pa podjetje prodali.

Ali je Ivo Boscarol podoben Slovencem tudi, ko gre za depozite? Ali ste kaj kupnine položili na bančni depozit?

Zelo malo. Trgujemo pa z valutami. Zaradi tečajnih razlik med dolarjem in evrom smo imeli v zadnjega pol leta super donose. Iz davčnih razlogov je zanimivo tudi zlato, ker naložbe vanj niso obdavčene. Investirali pa bomo tudi v nepremičnine.

» Največkrat je naš cilj 40-odstotni lastniški delež. Naj ustanovitelji živijo naprej svoje sanje in uspeh.«

Občina Ajdovščina se je v zadnjih 10 do 15 letih izjemno razvila. Kako sodelujete z županom Tadejem Beočaninom?

Super. Ajdovska občina se je glede na sestavljeni indeks razvojnega položaja s slovenskega repa povzpela na šesto mesto. Imamo celo nekatere pogoje za mestno občino, čeprav je veliko podjetij v preteklosti propadlo ali pa se skrčilo, denimo Tekstina, Primorje in Lipa. Ni dolgo tega, kar je bila Ajdovščina spalno naselje za Ljubljano in Novo Gorico, zdaj pa se vanjo več sto ljudi vozi na delo od Obale do Ljubljane, celo z Dolenjskega. Čedalje več je tehnoloških podjetij.

Tadej Beočanin je po dolgem času prvi mladi župan, ki razmišlja drugače. Da je občino treba razvijati na vseh področjih.

Zanimivo je, da zdajšnji ajdovski župan prihaja iz civilne iniciative in je član SD, vi pa z njim dobro sodelujete, čeprav vas javnost bolj uvršča v desno sredino. Kako sta se tako ujela?

Nikoli nisem bil član nobene stranke. Niti nisem bil opredeljen za levo ali desno politično opcijo. To je percepcija javnosti, ki je hudo napačna. Pri Beočaninu smo se pred prvimi volitvami, ki jih je dobil, bali, da bo šel ves denar v družbene sfere in da bo zanemaril gospodarstvo. Vendar se je pokazalo, da razume različne potrebe vseh občanov. Od tega, da moramo zaslužiti zase in za svojo družino, do tega, da želimo imeti lepo, zeleno mesto, kulturne prireditve in podobno za dejavnosti po službi.

» Toliko, kot je župan Beočanin storil za industrijo v Ajdovščini, ni prej naredil nihče.«

Prav zato Ajdovščina raste. Toliko, kot je za industrijo storil on, prej ni naredil nihče. Ni več prostih parcel zanjo. Ajdovščina je postala znana tudi po adrenalinskih športih. Lonely Planet jo je kot središče Vipavske doline uvrstil med top 10 svetovnih destinacij.

Vi ste občini donirali tudi 25 milijonov od kupnine za podjetje Pipistrel. Kaj bo občina naredila s tem denarjem?

Občina postaja večja in močnejša, potrebe se spreminjajo. Midva s hčerko sva donirala zdravstvu, da bo za občane in obiskovalce varna; za protipožarno varnost zato, da bomo ohranjali gozdove; za ozelenitev mesta pa zato, da se bodo ljudje iz vsega sveta, ki prihajajo, zadovoljni vračali. Podarjeni helikopter bo omogočal hitrejše reševanje in gašenje, da bomo rešili več življenj in da bo škode v naravi čim manj.

Ajdovščina postaja center za adrenalinske športe, od jadralnega padalstva in zmajarstva do gorskega kolesarstva. Če se turistom zgodi nesreča, reševalci po cesti velikokrat pridejo prepozno. Zato donirava v nov logistični center za vse službe, ki so potrebne za čim boljši zdravstveni in javni servis tako za Ajdovce kot za naše obiskovalce od drugod.

V istem centru bodo gasilci, policija, reševalci, zdravstveni dom, lekarna in regijsko skladi-

šče civilne zaščite. Helikopter bo na voljo tako urgenci kot gasilcem. Smiselno bo imeti celo dva: namenskega za prvo pomoč, ki mora leteti v vsakem vremenu, in dodatnega, z večjo nosilnostjo, namenjenega gašenju požarov in prevozom na nedostopna področja, ki jih je v okolici veliko. V Švici minuta letenja stane 130 evrov. Ampak v 20 minutah so vsi ponesrečenci v bolnišnici. Za 2.500 evrov so rešena življenja. To je veliko učinkoviteje in ceneje kot klasično reševanje.

Odnos do podjetništva v Sloveniji ni najboljši. Tako čutijo podjetniki. Kaj bi morala biti najpomembnejša poteza, da bi se to spremenilo?

To klimo so ustvarili mediji. Tudi državo peljejo mediji, ki prav tako ustvarjajo javno mnenje. Če je 100.000 ljudi zadovoljnih, za to ne ve nihče. Če eden ali dva nista zadovoljna, pa mediji, civilne iniciative in družbena omrežja ustvarijo vzdušje, ki ga želijo.

Bodimo odkriti. Kar nekaj naših podjetniških kolegov, tudi nagrajencev GZS, je v preteklosti s svojim ravnanjem Sloveniji in Slovencem ter ugledu podjetništva naredilo veliko škode. Mediji so celotno podjetništvo povezovali z njimi, zato se zdi, kot da smo zdaj vsi podjetniki lopovi, utajevalci davkov, tajkuni in barabe.

» Nihče ne govori o onesnaževanju ozračja zaradi proizvodnje hrane. Ne vem, zakaj je ta tema tabu.«

Ali je težava samo v medijih ali tudi v odzivu podjetniških in gospodarskih organizacij na deviantne pojave v podjetništvu? Vzemimo nedavni primer podjetja v lasti nekdanjega državnega sekretarja Borisa Šuštarja in odnosa tega podjetja do zaposlenih. Ali bi se morale gospodarske organizacije odzvati v večjem številu in bolj odločno?

V takšnem primeru je treba jasno in glasno povedati, da je to deviacija v podjetništvu. In tu GZS, Klub podjetnikov, OZS in drugi niso dovolj učinkoviti. Očitno jim manjka osnovna šola marketinga, saj se bodisi sploh ne odzovejo bodisi njihov glas ne prodre skozi medije. Napaka. Zelo velika napaka na škodo podjetništva. Namesto da bi nas nekdo zagovarjal, smo prepuščeni medijem, da nas raztrgajo in o nas ustvarijo negativne zgodbe, ki jim ustrezajo.

Kaj bi rekli novinarjem, če bi vas vprašali o mnenju glede ravnanja podjetnika Šuštarja z zaposlenimi?

Jasno bi povedal, da zaradi enega od sto tisočih ni treba spreminjati zakonodaje, ker 99,9 odstotka proračuna polnijo odgovorna in poštena podjetja ter obrtniki. Inšpektorji pa naj opravijo svoje delo in odstranijo suhe veje v podjetništvu. Tako ne bo prevladalo mnenje, da smo takšni prav vsi.

Sam s sabo imam to težavo, da spregovorim, še preden dobro premislim. Povem tisto, kar mislim, in to tako, da me ljudje razumejo. Na televi-

» V Sloveniji znamo s precej manj ničlami narediti tisto, česar drugi ne zmorejo. To smo že dokazali.«

ziji sem na primer prvi povedal, da je v koalicijski pogodbi napovedan novi davek, ki bo obremenil vse premoženje vseh državljanov.

Če se ne odzove nobena od omenjenih ustanov ali pa njihov glas ne pride v javnost, me začenjajo ljudje sprejemati kot edino slabo vest te države, saj moj glas vedno pride v medije – ker povem, kar mislim. Preprosto, razumljivo in brez politiziranja.

Vrniva se k vašim načrtom. Se boste zdaj, ko ste podjetje prodali, kaj več zabavali, potovali?

Sem eden redkih ljudi na tem norem svetu, ki lahko rečejo, da je služba njihov hobi in obratno. Ni pa letalstvo zadnje, s čimer se bom ukvarjal. V zadnjem času opažam, da imam še več hobijev kot prej, ker me vse, kar zdaj počnem, res zelo zanima. Nisem človek, ki bi ležal na plaži in naokrog pošiljal slikice; nimam niti profilov na družbenih omrežjih. Svoj čas lahko izkoristim učinkoviteje. V veselje so mi novi podjetniški izzivi, ki jih res ne zmanjka.

VROČA. MOČNA. TIHA. UČINKOVITA.

Toplotna črpalka

Daikin Altherma 3 H HT

 DAIKIN

NOVA!

www.airabela.si

080 88 50

Uvoz in distribucija:

airabela
Lepota je v zraku

The Airabela logo, featuring a stylized blue flower or leaf shape to the right of the brand name.

Ne moremo ustaviti virusov, lahko pa ustvarimo boljše pogoje za proizvodnjo cepiv.

PRVA AVTOMATSKA DRSNA VRATA ZA ČISTE PROSTORE RAZREDA B

- Odpravljajo pomanjkljivosti vseh dosedanjih drsnih vrat v čistih prostorih.
- Uporaba: farmacevtska industrija, mikrobiologija, raziskovalni inštituti, zdravstveni sektor, ...
- Primerna za razrede čistosti B, C in D.
- Izdelana po meri uporabnika.
- Primerna za vgradnjo v vse vrste sten in tal.
- Certifikati ZAG in SIQ.

Cleangrad d.o.o. | Ulica Rada Pušenjaka 1 | 9240 Ljutomer
E: sales@cleangrad.si | www.cleangrad.si

TOP 15 UKREPOV ZA RAZVOJ SLOVENIJE

Z davčnimi in finančnimi strokovnjaki smo iskali najbolj razvojno učinkovite davčne in nedavčne ukrepe, ki bi čim bolj zvišali blaginjo.

Maja Virant

P

oleg davčnih ukrepov smo ob pomoči strokovnjakov našli še pet nedavčnih ukrepov za hitrejši razvoj Slovenije. S tem pa tudi za višjo blaginjo njenih prebivalcev.

TOP 10 DAVČNIH UKREPOV

1 Dvig splošne olajšave pri dohodnini

predlog: Matej Lahovnik, ekonomist

»Splošna olajšava pri dohodnini se mora dvigniti na raven minimalnih življenjskih stroškov,« pravi ekonomist Matej Lahovnik.

2 Usklajevanje dohodninskih razredov z inflacijo

predlog: Matej Lahovnik, ekonomist

»Zaradi trenutne visoke inflacije je treba ohraniti usklajevanje dohodninskih razredov z inflacijo, saj bo država sicer dodatno obdavčila enak realni dohodek z višjo povprečno davčno stopnjo,« opozarja Matej Lahovnik.

3 Uvedba olajšave za razvoj

predlog: Dušan Jeraj, davčni strokovnjak v podjetju iConsult, in Bojan Ivanc, glavni analitik GZS

Dušan Jeraj iz podjetja iConsult predlaga investicijske olajšave, olajšave za R&R, pospešeno amortizacijo, davčne počitnice, olajšano izkoriščanje prenesene davčne izgube (brez omejitev, kot jih poznamo zdaj) in odpravo minimalne davčne stopnje.

»Spodbude vodijo v visoke inovacije in nove investicije, kar se je zgodilo na Irskem,« pojasnjuje glavni analitik pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) Bojan Ivanc.

4 Razumna obremenitev dela

Predlog: Bojan Ivanc, glavni analitik GZS, in Ivan Simič, davčni strokovnjak

»V Sloveniji imamo visoko progresijo obdavčitve dohodkov fizičnih oseb. Če se pri uvajanju progresivnih davčnih stopenj nadpovprečno in večkratno obdavčujejo dohodki tistih, ki prejmejo višje dohodke, je normalno, da so potem pri zmanjšanju davčnih stopenj ali uvajanju splošnih davčnih olajšav deležni večje razbremenitve,« navaja davčni strokovnjak Ivan Simič v članku Jesenska davčna reforma 2022, ki je bil objavljen v reviji Denar.

Pripravil je izračun dohodnine za zaposlenega, ki ima bruto plačo 1.000 evrov, in za zaposlenega, ki ima bruto plačo 6.000 evrov. »Drugi, ki ima šestkrat višjo plačo, plača 18,5-krat višjo dohodnino,« razlaga Simič. Progresija je torej zelo velika.

Bojan Ivanc zato predlaga razumno obremenitev dela, ki upošteva tudi specifični položaj visoko produktivnih posameznikov.

5 Uvedba razvojne kapice

predlog: Dušan Jeraj, davčni strokovnjak v podjetju iConsult, Bojan Ivanc, glavni analitik GZS, in Matej Lahovnik, ekonomist

Razvojna kapica je ukrep, ki spodbuja večjo storilnost visoko produktivnega kadra v podjetjih, pojasnjuje Bojan Ivanc: »Slovenija pozna ugodno davčno obravnavo investicij v osnovna sredstva in v R&R. Vendar je davčna obravnava teh vrst izdatkov zaradi omejitve uveljavljanja olajšav manj ugodna, kot je bila pred leti.«

Navedene omejitve bi morali ukiniti, opozarja Ivanc: »Smiselno bi bilo uvesti razvojno kapico s ciljno višino pri 4.600 evrih plače. Nad to mejo se socialni prispevki ne bi več obračunavali.«

»Delovna mesta z visokimi plačami so tudi delovna mesta, kjer se praviloma ustvarja višja dodana vrednost,« razlaga Dušan Jeraj in dodaja: »Cilj je zadržati domače in privabiti zaposlene na ta delovna mesta iz tujine. Prispevek enega dodatnega tujca, ki se z visoko plačo zaposli v Sloveniji, je bistveno večji kot 'izguba', ki bi jo imeli v proračunu zaradi ugodnosti, ponujenih obstoječim zaposlenim.«

6 Razširitev meja dohodninskih razredov

predlog: Matej Lahovnik, ekonomist

»Razširiti je treba meje dohodninskih razredov in predvsem zvišati prag za vstop v najvišji dohodninski razred, ki je postavljen zelo nizko, na dobrih 70 tisoč evrov,« svetuje Matej Lahovnik.

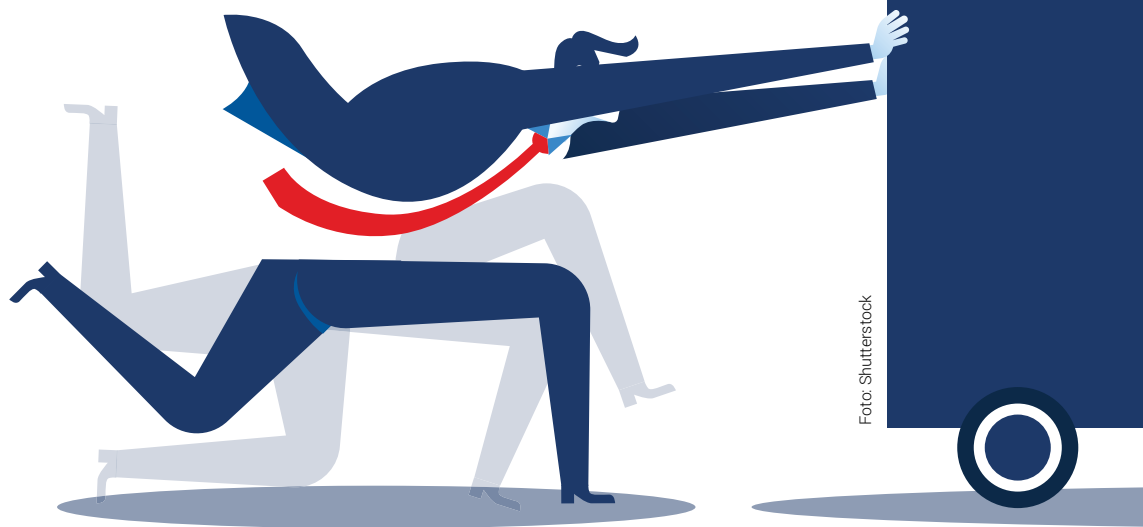

Foto: Shutterstock

7 Davčne olajšave za investitorje v zagonska podjetja

predlog: Bojan Ivanc, glavni analitik GZS

8 Sprememba obdavčitve kapitalskih dobičkov

predlog: Bojan Ivanc, glavni analitik GZS

Spremeniti bi veljalo obdavčevanje kapitalskih dobičkov, ko je prodajalec holdinška družba, svetuje Ivanc: »Namesto 50 odstotkov dobička oziroma izgub bi moralo biti izvezetega 100 odstotkov.«

S tem bi holdinške družbe iz regije prenesle več davčne osnove v Slovenijo, s čimer bi privabili več bolje plačanih strokovnjakov, ki bi prispevali k dvigu produktivnosti ter povečali vrednost vplačanih davkov in prispevkov zaradi visoke višine plač, ki jih ti prejema, pojasnjuje.

9 Opustitev ideje o dvigu najvišje mejne davčne stopnje pri dohodnini na 50 odstotkov

predlog: Matej Lahovnik, ekonomist, in Ivan Simič, davčni strokovnjak

Po predlogu Ministrstva za finance se davčna stopnja v zadnjem, 5. dohodninskem razredu s sedanjih 45 zvišuje na 50 odstotkov. To idejo bi morali opustiti, ker nam tako visoka stopnja in nizki prag obdavčitve znižujeta konkurenčnost na mednarodnih lestvicah, opozarja Matej Lahovnik.

Če predlagatelj že namerava uvesti 50-odstotno davčno stopnjo, bi lahko uvedli novi dohodninski razred in s 50-odstotno davčno stopnjo obdavčili le dohodke nad 150.000 ali nad 200.000 evrov, predlaga Ivan Simič: »Uvesti 50-odstotno dohodninsko davčno stopnjo pri dohodkih oziroma davčni osnovi nad 74.160 evrov je nesmiselno in destimulativno.«

Tako bodo tisti, ki bodo imeli davčno osnovo do 8.755 evrov, dohodnino plačali po stopnji 16 odstotkov, tisti z davčno osnovo nad 74.160 evrov pa od tega zneska naprej že po stopnji 50 odstotkov, pojasnjuje Simič.

10 Davčne ugodnosti za tujce v »mobilnih« poklicih

predlog: Dušan Jeraj (iConsult)

»Posebne davčne ugodnosti bi morali uvesti za tujce, ki delajo v mobilnih poklicih, denimo za digitalne nomade,« svetuje Dušan Jeraj.

TOP 5 NEDAVČNIH UKREPOV:

1 Intervencije na trgu energentov

predlog: Bojan Ivanc, glavni analitik GZS

»Evropske države bodo morale na trgu energentov posredovati na različne načine. Denimo z garancijami za velike energetske družbe, shemami za prostovoljno varčevanje z energijo in ustrezno kompenzacijo subjektov v primeru zmanjšane porabe, shemami za poplačilo dela nastale škode zaradi izjemnega dviga cen energentov in ukrepi čakanja na delo za prizadete subjekte. To bo močno obremenilo državni proračun, še posebej v letu 2023,« napoveduje Bojan Ivanc.

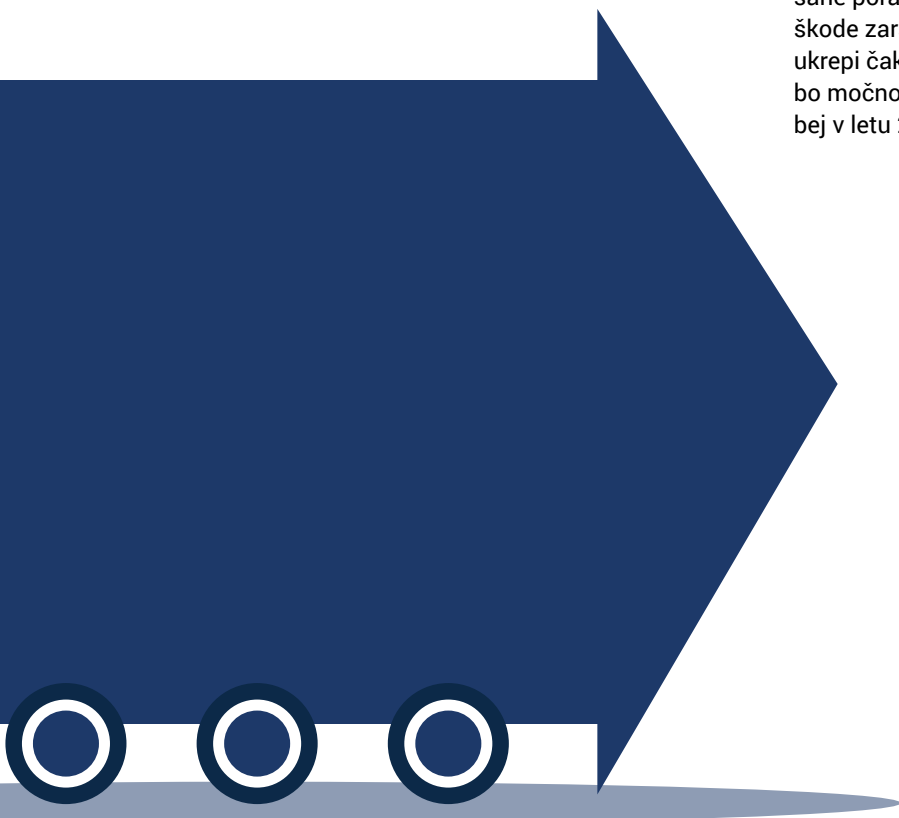

Foto: Shutterstock

2 Spodbude, ki bodo nagrajevale delo

predlog: Dušan Jeraj, iConsult

Danes brezposelni osebi zaposlitev ne prinese nobene pametne nagrade. K zaposlitvi je nič ne spodbuja, poudarja Dušan Jeraj: »Delo mora postati vrednota. Nekaj, s čimer se pohvališ, ne pa da razmišljaš, ali se ti morda ne bi bolj izplačalo ostati doma.«

3 Predvidljiv pravni sistem

predlog: Dušan Jeraj, iConsult

»Pravni sistem v Sloveniji je nepredvidljiv, zaradi česar se tuji investitorji Sloveniji pogosto raje izognejo,« opozarja Dušan Jeraj.

4 Hitro in učinkovito ukrepanje države v času krize

predlog: Dušan Jeraj, iConsult

Pokazalo se je, da je mogoče veliko narediti – če je seveda volja, pravi Jeraj in pohvali tudi zadnje ukrepe države v pogajanjih glede stroškov energije.

»Žal pa se je zopet pokazalo, kako je država nepripravljena na kakršnekoli stresne teste. Hkrati od gospodarstva pričakuje, da bi morali biti sposobni predvideti vse možne scenarije in pripravljeni na vsakega izmed njih,« izpostavlja Jeraj.

Dodaja, da bi bila odkrita podpora vlade gospodarstvu nujna, in malce sarkastično nadaljuje: »Zanimiva se mi je zdela zadnja dilema. To je, da 300.000 zaposlenih zagotavlja dodano vrednost, s katero se financirajo država in vse dr-

ODGOVORNA
ENERGIJA.

ODGOVOR NA IZZIVE ENERGETSKE NEODVISNOSTI SLOVENIJE.

Razvijamo rešitve, ki bodo še naprej, v vsakem trenutku zagotavljale **zanesljivo domačo dobavo** električne energije.

S prepletom **jedrsk, vodne in sončne energije** skrbimo za prehod k nizkoogljičnosti.

Navkljub spremenljivim razmeram zagotavljamo **cenovno dostopnost** električne energije za vse.

žavne blagajne. Te pa seveda omenjene presežke razdelijo med preostalih 1,7 milijona državljanov in zagotovijo, da se imamo lepo.«

5 Hitrejša preobrazba v inovacijsko podprto gospodarsko rast z visoko produktivnim gospodarstvom

predlog: UMAR

Preobrazba v inovacijsko podprto gospodarsko rast z visoko produktivnim gospodarstvom že od gospodarsko-finančne krize poteka počasi. Prav tako ni bilo zadostnih premikov v smeri prehoda na nizkoogljično krožno gospodarstvo, opozarjajo na Uradu za makroekonomske analize in razvoj (Umar) v Poročilu o razvoju 2022.

Zaostanek bruto domačega proizvoda na prebivalca po kupni moči (kazalnik gospodarske razvitosti in materialne blaginje prebivalstva) za povprečjem EU se je šele leta 2021 približal ravni iz leta 2008. Slovenija pa ostaja še precej oddaljena od cilja Strategije razvoja Slovenije za leto 2030, navaja Umar.

SLOVENIJA JE PREVEČ KRATKOVIDNA

Trenutni predlog davčnih sprememb, ki so ga pripravili na ministrstvu za finance, je korak v povsem napačno smer, saj v času krize zvišuje progresivno obdavčitev dohodkov od dela oziroma efektivno obdavčitev dela, opozarja Matej Lahovnik z Ekonomske fakultete v Ljubljani:

»OECD nas že dlje časa opozarja na nujno razbremenitev dela, še posebej pa na nujno zmanjšanje progresivne obdavčitve. Dohodki od dela, s katerimi se v gospodarstvu ustvarja najvišja dodana vrednost, so namreč previsoko obdavčeni. Hkrati pa Slovenija spada med tiste redke države, ki nimajo razvojne kapice pri prispevkih.«

SLABO IZOBRAŽENI K NAM, VISOKO IZOBRAŽENI DRUGAM

Podatki Sursa kažejo, da se v Slovenijo priseljuje predvsem slabo izobražena delovna sila, izseljujejo pa visoko izobraženi kadri. Glede na visoko stopnjo progresivne obdavčitve in visoke socialne prispevke, ob katerih lahko kljub temu

Lesena okna
Les/alu okna
Pvc okna
Panoramske stene
Vhodna vrata
Senčila

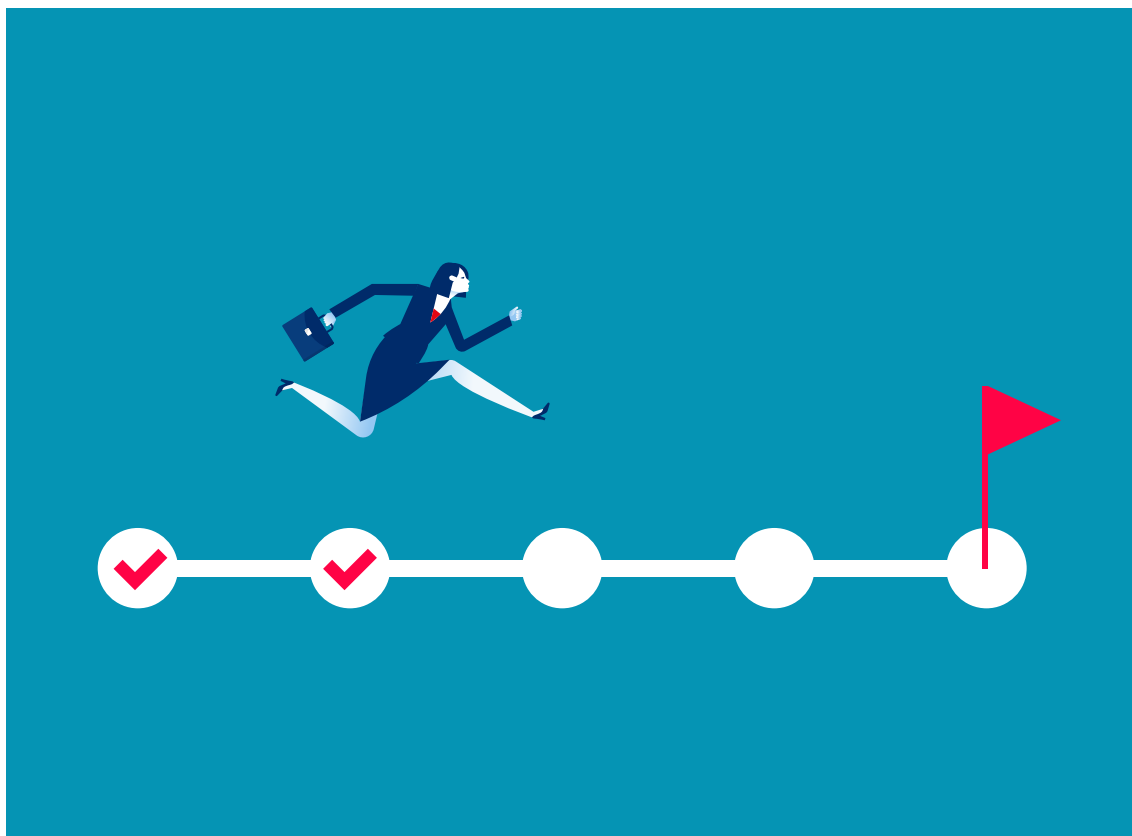

Foto: Shutterstock

PODATKI SURSA KAŽEJO, DA SE V SLOVENIJO PRISELJUJE PREDVSEM SLABO IZOBRAŽENA DELOVNA SILA, IZSELJUJEJO PA VISOKO IZOBRAŽENI KADRI.

pričakujemo nizke pokojnine, ter čakalne vrste v zdravstvu, to niti ni presenetljivo, pravi Lahovnik:

»Tudi mnoga razvojna podjetja tako raje izberejo davčno bolj prijazne države.«

Uradniki na ministrstvu za finance pri vsaki davčni spremembi spremljajo le statične učinke na prihodke. Pozabljajo pa, da so veliko pomembnejši dinamični učinki, ki se na primer kažejo tudi v številu davčnih rezidentov, ki se preselijo v tujino, še navaja Lahovnik. Po njegovem mnenju bi morala vlada namesto ad hoc sprememb, ki med davčne zavezanke vnašajo samo nemir in povečujejo negotovost, pripraviti celovito razvojno reformo.

Čisto jasno je, da noben ukrep na kratek rok ne bo pomembno zvišal dodane vrednosti na zaposlenega v Sloveniji, pravi tudi Dušan Jeraj: »Podjetjem je treba omogočiti, da bodo izdelke prodajala po višji ceni (višji prihodki) in jih proizvajala ceneje (nižji stroški), z manj zaposlenimi.« S tem bomo dosegli naslednje, našteva Jeraj:

1 višje cene na trgu – dvig kvalitete, prepoznavnosti blagovne znamke, razumevanje potreb strank (ali celo njihovo usmerjanje), raziskave in razvoj;

2 nižje stroške – optimizacijo proizvodnih in logističnih procesov, digitalizacijo, raziskave in razvoj;

3 manj zaposlenih – digitalizacijo, robotizacijo, optimizacijo, specializacijo, raziskave in razvoj.

Po svoje je jasno, da potrebujemo odlične in motivirane lokalne podjetnike (ki jih ni strah delati napak), spodbude za tuje korporacije (davčne, poslovno okolje, kadri ...) in posameznike, ki bodo sposobni delati preboje v svojih panogah kot zaposleni v industriji in podpornem javnem okolju – na univerzah in inštitutih, našteva Jeraj:

»Da ničesar ni mogoče nadoknaditi čez noč, lahko vidimo pri primerjavi med dodano vrednostjo na zaposlenega v Nemčiji. Razlika med vzhodno in zahodno Nemčijo je še vedno občutna.«

FRID

**TOP SNACK
LETA 2022
V NEMČIJI!**

»NAJVEČJE DONOSE PRINAŠA NALOŽBA V ZNANJE«

V času hitre rasti cen in nepredvidljivih razmer se marsikdo sprašuje, kako svoje prihranke vložiti, da ne bodo izgubili vrednosti.

Ena od možnosti je tudi naložba v plemenite kovine, ki nam jo je podrobneje predstavil Peter Slapšak, direktor podjetja Elementum.

KAKO BI V NEKAJ BESEDAH PREDSTAVILI SVOJE PODJETJE?

Že 15 let se ukvarjamo z naložbami v fizične plemenite kovine. Verjamemo, da so pomemben del v premoženju posameznika in podjetja. Ker v Sloveniji nimamo tako dolge tradicije vlaganja v plemenite kovine kot v Avstriji, Nemčiji ali Švici, damo velik poudarek izobraževanju slovenskega trga – zakaj in kako kupovati plemenite kovine. Vesel sem, da se lahko pohvalimo tudi z direktnim stikom s kovnico Umicore, ki ima najdaljši neprekinjeni status 'good delivery' od leta 1930. Ta status med drugim potrjuje nesporno kakovost in likvidnost, kar je najpomembnejše ob nakupu in prodaji plemenitih kovin.

KAKŠNE ZAKONITOSTI VELJAJO NA PODROČJU POSLOVANJA S PLEENITIMI KOVINAMI? JE TO POSEBEN POSEL? JE TREBA ZA TO IMETI POSEBNO AFINITETO?

Poslovanje s plemenitimi kovinami je precej širok pojem. V podjetju se ne osredotočamo na prodajo in odkup nakita, zlatih zlitin ipd., temveč izključno naložbenega zlata in srebra najvišje čistine. Ravno to omogoča bistveno večjo transparentnost tako pri nakupu kot odkupu, ter likvidnost naložbe, ki bo v časih, ki so pred nami, vedno bolj pomembna.

KDO SO LJUDJE, KI VLAGAJO V PLEENITE KOVINE?

Profil vlagatelj je zelo različen, njihova največja skupna točka pa

je, da želijo s plemenitimi kovinami razpršiti svoje premoženje in ga zaščititi pred razvrednotenjem čez čas. Nekatere stranke del premoženja iz depozitov, kjer so danes realno negativne obrestne mere, razporedijo v zlato in srebro. V zadnjem času se jih vedno več odloča v plemenite kovine investirati kupnine, ki so jih prejeli od prodaje nepremičnin, in donose z delniškega trga. Precej se jih odloča tudi za varčevanje za lastno pokojnino oz. za povečevanje zlate rezerve za celotno družino.

ALI TRENUTNA INFLACIJA VPLIVA NA CENO ZLATA IN SREBRA?

V zadnjem času opažamo zelo velik porast cen različnih dobrin – od energentov do živil in dvig obrestnih mer. Dejstvo je, da imamo izrazito negativne realne obrestne mere, kar pomeni, da je inflacija veliko višja, kot so obrestne mere na banki. Pri prebivalstvu to povzroča razmišljanje, kaj storiti s svojim premoženjem.

Vedno več ljudi kot alternativo varčevanju na banki izbira plemenite kovine. To ni nič novega, saj se je to dogajalo tudi že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja ter od leta 2000 do leta 2006, ko smo tudi bili priča bistveno višji inflaciji glede na višino obrestnih mer. V obeh omenjenih obdobjih je cena zlata in srebra narasla. Enako napovedujemo tudi v prihodnje. Če bo inflacija vsaj za pet ali več odstotkov višja, kot so obrestne mere na banki, bo to poganjalo povpraševanje po zlatu

in srebru, in posledica bo zelo verjetno rast cen zlata in srebra.

SO NALOŽBE V ZLATU IN SREBRU VARNE NALOŽBE?

Varnost je zelo relativen pojem. Finančne institucije velikokrat definirajo varnost naložbe, da le ni podvržena nihanju. Cena zlata in srebra neprestano niha, tako navzdol kot navzgor, vendar je bil njun donos v povprečju v zadnjih petnajstih letih pozitiven in se v povprečju trenutno giba od osem do deset odstotkov na leto kljub nihajem. Če je varnost to, da naložba ne more postati enaka nič, oziroma da se ta ne razvrednoti, se absolutno strinjam, da je naložba v zlato in srebro med najbolj varnimi naložbami. Zlato in srebro je v zadnjih dva tisoč letih vedno ohranjalo svojo vrednost, medtem ko za papirnate valute tega ne moremo reči – spomnimo se samo razvrednotenja dinarja. Večina valut se po določenem obdobju razvrednoti, kar pomeni, da je naložba v zlato in srebro bistveno bolj varna naložba.

VERJETNO JE PRI TEM POMEMBNO, DA SVOJE PRIHRANKE RAZPRŠIMO?

Zagotovo je največja varnost razpršitev premoženja, saj ima vsaka naložba svoje prednosti in slabosti. Absolutno najbolj preprosta oziroma najbolj poznana strategija razpršitve premoženja je razpršitev na vsaj tri dele. Tovrstno razpršitev opisujejo že starodavni spisi iz 4. stoletja, ki so jih našli v Babilonskem mestu Talmud, in govorijo o priporočilu, da naj vsak smiselno razporedi svoje bogastvo na tri dele: tretjino v nepremičnine, tretjino v blago in tretjino v denar.

Ta strategija je bila kasneje nadgrajena. Današnja definicija naložbene strategije se po profesorju dr. Hansu Jürgenu Bockerju

USTANOVILI STE ELEMENTUM AKADEMIJO. ZAKAJ?

Naš cilj je, da Slovenija postane finančno najbolj pismena država na svetu. In ker največje donose zagotovljeno prinaša naložba v znanje, želimo znanje s področja plemenitih kovin, ki smo ga akumulirali v več kot 15 letih, prenesti vsakomur, ki si ga želi pridobiti.

KAKŠNE NAČRTE SI ZADAJATE ZA PRIHAJAJOČE LETO?

Predvidevam, da bodo razmere v naslednjem letu tako za prebivalstvo kot tudi za podjetja zelo zahtevne, zato je naš cilj zagotovljati najvišjo kakovost storitev za

PRED 15 LETI STE ZA NAKUP 100.000 € POTREBOVALI Približno 6,5 kg zlata, danes pa za nakup 100.000 € potrebujete manj kot 2 kilograma zlata.

glasi: »Ena tretjina v nepremičnine, ena tretjina v denarnih naložbah, lastnem podjetju in vrednostnih papirjih, ter ena tretjina v kovinah.« Če gledamo zgodovinsko, je to ena od strategij, ki ni nikoli razvrednotila premoženja v popolnosti.

naše stranke, tako v fazi nakupa kot v fazi odkupa plemenitih kovin. Že danes je povpraševanje po zlato in srebru nadpovprečno v celotni Evropi, še posebej v Nemčiji. Realno negativne obrestne mere v naslednjih letih bodo povpraševanje le še okrepile.

Foto: Shutterstock

KAKO BO SLOVENIJA IZKORISTILA NOVE MOŽNOSTI PRI DDV?

Države članice EU imajo po novem veliko več manevrskega prostora pri določanju stopenj DDV, kar je priložnost za ukrepanje prav v kriznih razmerah, kot jih doživljamo zdaj.

Aleksandra Hienzer

Države članice po novem lahko za dobavo hrane, vode, zdravil, farmacevtskih, medicinskih in higienskih izdelkov, prevoz oseb, dobavo knjig, časopisov in periodičnega tiska določijo stopnjo, nižjo od petih odstotkov, oziroma zanje določijo celo oprostitev plačila DDV. Enako velja za dobavo in namestitev sončnih panelov na in ob zasebna bivališča, stanovanja ter javne in druge stavbe, ki se uporabljajo za dejavnosti v javnem interesu.

Nekoliko bolj enakovreden položaj so države članice pri določanju stopenj DDV pridobile z naj-novejšo spremembo Direktiva Sveta 2006/112/ES iz aprila letošnjega leta. Države članice tako lahko po novem poleg dveh znižanih stopenj DDV že po sami direktivi uveljavijo še dodatno nižjo stopnjo, ki je nižja od najnižje stopnje pet odstotkov, in oprostitev s pravico do odbitka vstopnega DDV.

KAKO LAHKO TO VPLIVA NA PODJETNIKA?

Za podjetnika, ki poleg kupnine, ki jo prejme za opravljene storitve ali dobavljeno blago, pobira še DDV, slednji pri nabavah praviloma ne bi smel biti breme. Podjetnik ima vlogo pobiralca DDV v imenu in za račun države. Ima torej pravico, da DDV, ki mu je bil ob nabavah blaga in storitev obračunan, od države zahteva nazaj.

Ne glede na navedeno pa višina DDV na poslovanje podjetnika v določenih okoliščinah lahko vpliva, in sicer vsaj v treh primerih:

1 kadar opravlja dejavnost, pri kateri velja oprostitev plačila DDV in tako tudi nima pravice do vračila,

2 kadar nabavlja blago in storitve, pri tej nabavi pa je pravica do odbitka DDV omejena (v Sloveniji to velja na primer za osebna vozila, razen tistih brez izpusta ogljikovega dioksida, in stroške, povezane z njimi, kot so nastanitve in pogostitve) in

DRŽAVE ČLANICE LAHKO PO NOVEM POLEG DVEH ZNIŽANIH STOPENJ DDV ŽE PO SAMI DIREKTIVI UVELJAVIJO ŠE DODATNO NIŽJO STOPNJO IN OPROSTITEV S PRAVICO DO ODBITKA VSTOPNEGA DDV.

3 kadar so njegovi kupci končni potrošniki.

Z DDV je v večini primerov obremenjen končni potrošnik, torej tisti, ki blago in storitve nabavi za lastne potrebe. Slednji se bo tako ob morebitni spremembi stopnje DDV tudi odzval. Kako, pa je vprašanje s tisoč odgovori, saj sama sprememba stopnje DDV lahko povzroči tudi reakcijo pri podjetnikih.

ALUMINIJASTI SKLADIŠČNI ŠOTORI in INDUSTRIJSKE HALE

- lastna proizvodnja
- maksimalno prilagajanje dimenzij
- kratki dobavni roki
- hitra in enostavna montaža
- mobilnost
- skladnost z zakonodajo
- nakup ali najem

Petre šotori - hale d.o.o.

Čeplje 51 3305 Vransko
info@petre.si 03 703 21 00

PRIREDITVENI
ŠOTORI

SKLADIŠČNE
HALE

DODATNA
OPREMA

SERVIS IN
PROIZVODNJA

PETRE
Pokrijemo vse priložnosti

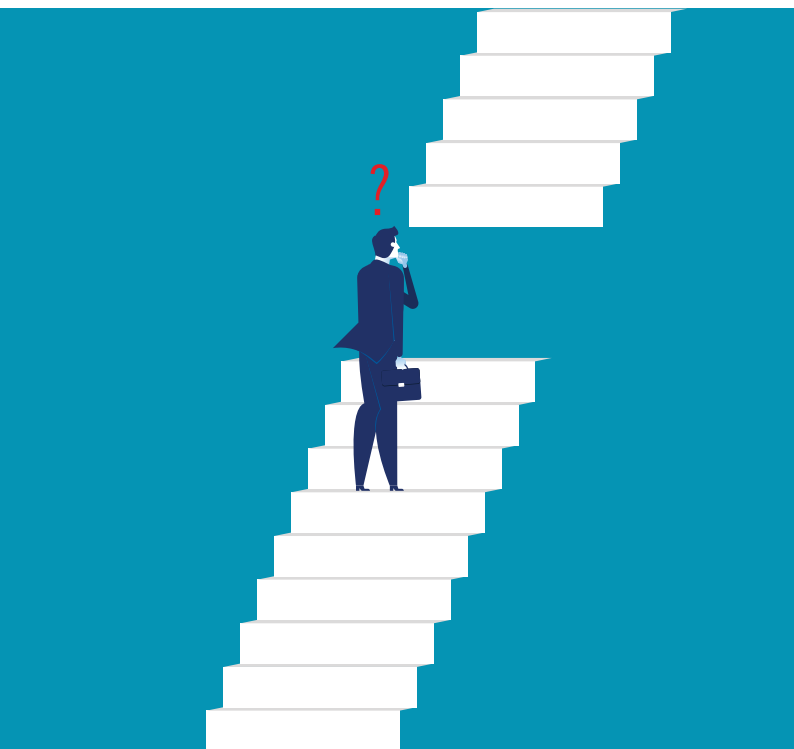

Foto: Shutterstock

Če bi se namreč stopnja DDV zvišala, podjetnik v svojo škodo najverjetneje ne bo ravnal. Zgolj z namenom, da se mu prodaja ne bi zmanjšala, svoje marže ne bo zniževal. Prav nasprotno pa se lahko zgodi pri znižanju stopnje DDV. Tudi če bi zanemarili podjetniški dejavnik, ki vsekakor vpliva na končno ceno produkta, ni vedno pričakovati, da bi se zaradi rahle spremembe stopnje DDV navzgor ali navzdol končni potrošnik odpovedal nabavam, ki jih je vaje, ali jih povečal.

V KAKŠNIH OKVIRIH SLOVENIJA SPLOH LAHKO SPREMINJA STOPNJE DDV?

Da gre za politično odločitev posamezne države članice, priča dejstvo, da jim Direktiva Sveta 2006/112/ES, ki opredeljuje enotna DDV pravila za celotno Unijo, na področju stopenj DDV ponuja precej manevrskega prostora. Države članice uporabljajo splošno stopnjo DDV, ki jo določi vsaka od njih sama, vendar pa je slednja omejena le navzdol, in sicer ne sme biti nižja od 15 odstotkov (trenutno je najnižja splošna DDV-stopnja 17-odstotna v Luksemburgu).

PRODAJA DELEŽA (DELNIC) IN PRIDOBITEV LASTNEGA DELEŽA (DELNIC) DRUŽBE

OBDAVČITEV PRI PRODAJI DELEŽA V LETIH 2020 IN 2021

V letih 2020 in 2021 so bila izplačila pri pridobivanju lastnih deležev obdavčena kot dividenda (enotna stopnja 27,5 %). Konec leta 2021 se pojavi nova sodna praksa (Sodba I U 1943/2019-9, z dne 15. 12. 21), ki pojasni, da ni mogoče šteti, da je vsako izplačilo kupnine za nakup lastnih poslovnih deležev v družbi z omejeno odgovornostjo samo po sebi nedovoljeno davčno izogibanje obdavčitvi in se ne more vnaprej obravnavati kot prikrito izplačilo dobička družbeniku. Kot prikrito izplačilo dobička na podlagi 7. točke 74. člena ZDDPO-2 je lahko opredeljen le tak pravni posel, ki po svoji višini (in ne temelju) pomeni neutemeljeno korist kvalificiranemu družbeniku (npr. ker je kvalificirani družbenik plačal premalo za določeno storitev družbe ali je družba plačala preveč za storitev kvalificiranega družbenika itd.).

Osebe, ki so že plačale davek na prejete dividende, ki ga je odmeril FURS, imajo na voljo dve možnosti:

- da vložijo vlogo za vračilo preveč plačanega davka,
- da vložijo pobudo za izredno pravno sredstvo razveljavitve po nadzorstveni pravici.

PRODAJA DELEŽA V LETU 2022 (LASTNI POSLOVNI DELEŽ)

V 90. členu ZDoh-2 (dividende) se je črtala 6. točka četrtega odstavka, zato se od 1. 1. 2022 naprej izplačana vrednost delnic ali deležev v primeru odsvojitve delnic ali deležev v okviru pridobivanja lastnih delnic oziroma deležev družbe ne obdavčuje kot dividenda. Izplačilo se obravnava kot dohodek iz kapitala, za katerega mora zavezanec plačati tudi davek na kapitalski dobiček, pri čemer se stopnja obdavčitve znižuje glede na leta lastništva kapitala.

PREDLOG SPREMENB IN DOPOLNITEV ZDoh-2 ZA LETO 2023

S 01. 01. 2023 naj bi se ponovno uveljavila 6. točka 4. odst. 90. člena ZDoh-2, kar pomeni, da bi se ponovno kot dividenda obdavčila tudi izplačana vrednost delnic ali deležev v primeru odsvojitve delnic ali deležev v okviru pridobivanja lastnih delnic oziroma deležev družbe, razen v primeru, ko bi družba pridobivala lastne delnice na organiziranem trgu. Svetujemo, da se družbeniki pred izpeljavo poslova prodaje deležev družbi posvetujejo z računovodjo ali davčnim svetovalcem in preučijo vse okoliščine posla na podlagi poslovnih načrtov in sledijo gospodarskim ciljem družbe.

Darja Bremec Gadnik
Računovodska hiša Contall, d. o. o.,
vodja PE Nova Gorica
www.contall.si

Države članice so do pred kratkim lahko uporabljale še največ dve nižji stopnji, ki ne smeta biti nižji od petih odstotkov. Uporabljata se samo za dobave blaga in storitev, ki so taksativno naštet v prilogi Direktive Sveta 2006/112/ES in naj bi bili usmerjeni v korist končnega potrošnika, s ciljem slediti splošnemu interesu. Vendar pa so nekatere, zlasti starejše države članice, praviloma na podlagi predhodnega dovoljenja Sveta Evrope, od teh pravil lahko odstopale.

Od aprila naprej pa veljajo spremembe Direktive Sveta 2006/112/ES, ki članicam ponujajo nekoliko prožnejši položaj, kot je opisano na začetku tega članka. Kot izhaja iz uvodnih pojasnil omenjene spremembe direktive, so te spremembe namenjene krepitvi odpornosti zdravstvenih sistemov držav članic in možnosti, da z uporabo nižjih stopenj DDV tudi prispevajo k podnebno nevtralnemu in zelenemu gospodarstvu.

Kako lahko torej slovenski zakonodajalec z ukrepi na področju DDV pripomore k pozitivnim učinkom na državni ravni?

Že iz namena spremembe Direktive Sveta 2006/112/ES izhaja, da bi uvedba znižanih DDV-stopenj za določene dobave lahko k temu prispevala na različnih področjih. Tako je vsekakor dobrodošla nedavna napoved vlade glede uvedbe znižane DDV-stopnje za določene energente.

KAJ PA SONČNI PANELI IN PODJETNIŠKI STROŠKI?

Poleg tega bi bilo po mojem mnenju glede na trenutno situacijo v Evropi vredno razmisliti o enakem ukrepu tudi za dobavo in namestitve sončnih panelov. Zakonodajalec bi lahko razmislil tudi o dodatni odpravi omejitev odbitka DDV za vsa osebna vozila (to od letošnjega leta dalje že velja za nabave osebnih vozil brez izpusta ogljikovega dioksida in stroške, povezane z njimi) in hotelske namestitve.

Omenjeni stroški so namreč praviloma tesno povezani s poslovanjem podjetnika oziroma njegovo službeno potjo. Podjetništvo pa ta hip potrebuje kisik za oživitev po vseh krizah od leta 2020 naprej.

LABORPLAST d.o.o.
NOVA GORICA

ŠIROKA IZBIRA
IZDELKOV
SVETOVANJE

izdelki za VSAK dom, kuhinjo, piknik ali praznovanje ...
... za hotel, restavracijo ali ceatering ...
za zdavstven center, bolnico, menzo, šolo, vrtec ...

PREPROSTO. VEDNO PRI ROKI.

Celovita ponudba izdelkov iz papirja (brisače, zloženke, medicinska pregrinjala, bobine, servete, prti, krožniki, kozarci, pribor, škatle pizza, pladnji, posode take away ...), plastike (posodice, kozarci, finger food ...), aluminija (posodice, pladnji, folije ...), čistila in čistilni pripomočki (gobice, krpe, metle, vozički ...). Pa tudi zaščitna sredstva (maske, halje, kombinezoni, rokavice, predpasniki ...), bio program in hotelsko kozmetiko priznanih proizvajalcev.

VSE NA ENEM MESTU.

LABORPLAST d.o.o. Nova Gorica
Gortanova 35
5000 Nova Gorica
PE Industrijska cesta 5, Kromberk
t: (05) 335 92 00
f: (05) 302 97 97
e: laborplast@siol.net
www.laborplast.si

Izdelki okolju prijazni

Izdelki iz papirja

Izdelki iz aluminija

Pripomočki za čiščenje

KAKO DO NEOBDAVČENEGA IZPLAČILA DOBIČKA IZ PODJETJA

Z letom 2023 bo davčna obravnava prodaje lastnih deležev predvidoma manj ugodna, zato je treba s prodajo pohitati.

V zadnjih mesecih zaznavamo povečano povpraševanje glede finančnega svetovanja pri prodaji lastnega deleža, saj se je z davčnim letom 2022 prenehala uporabljati določba, po kateri se je kot dividenda obdavčevala izplačana vrednost delnic ali deležev v primeru odsvojitve delnic ali deležev v okviru pridobivanja lastnih delnic oziroma deležev družbe.

Zaradi predvidenih sprememb v dohodninskem zakonu, ki naj bi začel veljati s 1. januarjem 2023, podjetniki hitijo s prodajo lastnih deležev svojim družbam, da bi lahko svoj delež družbi prodali po ugodnejšem sistemu obdavčitve.

UGODNOSTI LE ŠE DO KONCA LETA

Posameznik lahko ob prodaji lastnega deleža od 1. januarja 2022 plača davek na kapitalski dobiček in ne davek na dividendo. V tem primeru gre za precej ugodnejšo obdavčitev, saj posameznik (po 15 letih lastništva) davka ne plača. Z letom 2023 bo davčna obravnava prodaje lastnih deležev predvidoma ponovno manj ugodna, saj bodo ta izplačila obravnavana kot dividenda in bo tako obdavčitev enaka 25 %.

PRODAJA LASTNEGA DELEŽA V ŠTIRIH KORAKIH

★ **1.)** Cenitev vrednosti lastniškega deleža, ki ga želim prodati. Pametna praksa pri tovrstnih prodajah je, da cenitev podjetja in deleža opravi pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetja z licenco Slovenskega inštituta za revizijo.

Zakaj potrebujem cenitev? Na osnovi cenitve in želene višine izplačanega denarja se določi lastni delež, ki se bo prodal. Cenitev služi tudi kot zagovor pred FURS, saj dokazuje, da je podjetnik prodal lastne deleže po tržni vrednosti.

★ **2.)** Po odločitvi, kolikšen lastni delež boste prodali, sledi izdelava davčnega mnenja, ki navaja upravičenost in zakonsko podlago transakcije.

★ **3.)** Sledi obisk notarja, kjer se sklene kupoprodajna pogodba za odkup lastnega deleža.

★ **4.)** Notarsko overjena kupoprodajna pogodba nato omogoča izplačilo kupnine in uspešno zaključeno transakcijo.

NA KAJ JE TREBA PAZITI PRI PRODAJI LASTNEGA DELEŽA IN KAKŠNE SO MOŽNOSTI IZPLAČIL?

Dobro je, da ima družba na računu dovolj sredstev za izplačilo kupnine, hkrati pa mora v bilanci stanja izkazovati bilančni dobiček. Seveda je treba pred prodajo deleža preračunati tudi, kako bo izplačilo vplivalo na samo likvidnost družbe.

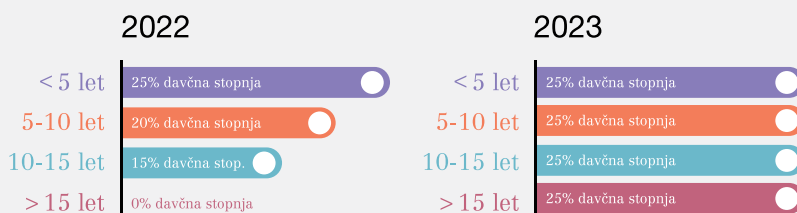
V izogib morebitnim likvidnostnim težavam družbe se nekateri podjetniki odločajo za postopno izplačevanje kupnine, kjer pa obstaja tveganje, da bi FURS v tem primeru lahko odločil, da je do prodaje prišlo dejansko takrat, ko je izplačana kupnina. Kar pomeni, da bi bila kupnina, izplačana v letu 2023, obdavčena kot dividenda, torej po 25-% davčni stopnji. Imeli pa smo tudi že primere, kjer smo družbam za namen nakupa lastnega deleža uredili financiranje pri bankah oziroma najem posojila.

Spoznajte ekipo finančnih svetovalcev in pooblaščenih cenilcev podjetij. Naši izkušeni strokovnjaki vam bodo odgovorili na vprašanja in vam dodatno razložili celoten postopek. Pokličite na +386 (0) 31 340 650 in se čim prej dogovorite za sestanek.

Časa ni več veliko.

Matija Filiplič, direktor
+386 (0) 31 340 650

matija.filiplic@naisignifica.com

Obdavčitev prodaje lastnega deleža po časovnih obdobjih

PRAVI PARTNER PRI NEPREMIČNINSKIH IN FINANČNIH POSLIH

V družbi NAI Significa ponujajo celovit spekter poslovnih, finančnih in pravnih nepremičninskih storitev.

NAI Significa, d. o. o., ki na trgu deluje od leta 2011, je vodilno podjetje na področju ocenjevanja vrednosti in nepremičninskega svetovanja v Sloveniji. Kot članica NAIG lobal pa je postalo prvo globalno svetovalno podjetje v Sloveniji, ki pokriva celovit spekter nepremičninskih in finančnih storitev. Zaposlujejo visoko izobražene strokovnjake z gradbenega, finančnega in pravnega področja.

Širok in celovit nabor storitev
Ponujajo celovit spekter poslovnih in pravnih nepremičninskih storitev, vključno s posredovanjem na trgu nepremičnin in podjetij, upravljanjem nepremičnin, naložbami v nepremičnine, skrbnimi finančnimi in pravnimi pregledi, super nadzori pri gradnjah objektov in s tem povezanimi svetovalnimi storitvami. Izdelujejo tudi energetske preglede in energetske izkaznice.

Njihova glavna dejavnost je še vedno ocenjevanje vrednosti poslovnih in stanovanjskih nepremičnin, podjetij ter strojev in opreme. Strmo pa jim raste področje prodaje tako stanovanjskih kot poslovnih nepremičnin ter prodaje podjetij.

CELOVITOST POSLOVNIH IN PRAVNIH STORITEV

»Naša ključna konkurenčna prednost je celovitost poslovnih in pravnih storitev na področju nepremičnin in podjetij na enem mestu; izvajamo jih z motivirano in izobraženo ekipo sodelavcev, ki jih odlikuje inovativen pristop k delu. Tako smo npr. v Sloveniji prvi uvedli tako imenovani sistem dinamičnega določanja cen nepremičnin, saj smo ugotovili, da je v določenih primerih zelo težko

postaviti ustrezno cenovno politiko, sploh za prodajo nepremičnin v večstanovanjskih zgradbah ali pri prodaji redkih bolj butičnih nepremičnin,« pravi direktor Simon Kavka.

VIRTUALNI SPREHOD SKOZI ŽELENO NEPREMIČNINO

Letos so začeli ponujati storitve upodabljanja nepremičnin, ki jih prodajajo. Z najsodobnejšimi programskimi orodji izdelujejo tako imenovane virtualne sprehode, kjer se lahko zainteresirana stranka iz udobja svoje dnevne sobe virtualno sprehaja po nepremičnini, ki se prodaja, in si jo ogleduje z vseh možnih zornih kotov in do najmanjših podrobnosti, saj se na posnetku vidi praktično vsaka praska ali razpoka. Vidi se tudi pogledi skozi okna. Za nepremičninske projekte, ki so še v delu in še niso zgrajeni, pa izdelujejo upodobitve, kjer se vidi, kako bodo objekti videti, ko bodo zgrajeni – od zunaj in znotraj.

Letos so tudi ustvarili in na trgu predstavili portal za izvedbo elektronskih dražb, ki omogoča enostavno prodajo in nakup premoženja, zbiranje zavezujočih ali nezavezujočih ponudb za nepremičnine in drugo dražbeno blago ter s tem pregled dražbenega blaga. »Svojim strankam, ki želijo preko našega portala prodati svojo nepremičnino, zagotavljamo dostop do večjega števila potencialnih kupcev, v petih dneh smo imeli npr. več kot 15.000 ogledov na portalu, nizke stroške prodaje ob hkratnem maksimiziranju prihodka in enostaven pregled prejetih ponudb. Strankam, ki želijo preko portala kupiti nepremičnino, pa omogočamo transparenten in pregleden proces nakupa; v realnem času lahko spremljajo potek dražbe in ostale konkurenčne ponudbe, s čimer imajo večje možnosti pri oddaji najvišje ponudbe in s tem večjo mo-

»Ponujamo celovite poslovne in pravne storitve na področju nepremičnin in podjetij na enem mestu,« pravi Simon Kavka, direktor NAI Significa.

žnost uspešnega nakupa zelene nepremičnine. Za vse nepremičnine, ki jih prodajamo preko svojega portala, tudi opravimo skrbni pravni pregled,« poudarja sogovornik.

OSTATI ŽELIJO VODILNI NA SVOJEM PODROČJU

Ko govori o prihodnosti podjetja, Simon Kavka pravi, da želijo ostati vodilni na področju ocenjevanja vrednosti v Sloveniji in razširiti poslovanje na hrvaškem trgu, ki ga trenutno pokrivajo iz ljubljanske pisarne, v prihajajočem letu pa nameravajo tam odpreti samostojno enoto. Razširiti in uveljaviti želijo tudi nabor novih storitev s področja nepremičninskega, stvarnopravnega, davčnega in finančnega svetovanja.

Simon Kavka, direktor
NAI Significa
Vošnjakova ulica 1, 1000 Ljubljana
naisignifica.com

M +386 41 278 198
T +386 1 434 33 10

Dušan Olaj je lastnik podjetja Duol. Pred štirimi leti je bil kandidat SD za gospodarskega ministra. V zadnjem mandatu Janševe vlade pa je sodeloval v strateški skupini za gospodarstvo.

»SKRBI ME, KAJ SE POČNE Z ZBRANIMI DAVKI.«

Goran Novković
Foto: Barbara Reya

ako je pravi sogovornik o trenutnih gospodarskih in podjetniških, tudi političnih razmerah v Sloveniji. Tudi zato, ker je šahist. Kot pravi sam, je vedno dobro videti potezo dlje vnaprej kot tekmeč.

Bili ste kandidat za gospodarskega ministra levosredinske stranke, sodelovali pa ste tudi v strateški skupini desnosredinske vlade. Obe vladi ste lahko v zadnjih štirih letih spremljali od blizu. Katera je bila najboljša gospodarska poteza prve, Šarčeve vlade, in katera je bila najboljša gospodarska poteza druge, Janševe vlade?

Zelo težko je primerjalno ocenjevati obe vladi. Pa vendar – naj ne zveni cinično ali omalovažujoče do obeh vlad – najboljših potez nisem videl. V prvi Šarčevi vladi so bili obeti dobri, ker smo mislili, da smo končno dobili dobrega gospodarskega ministra, saj je prihajal iz gospodarstva. Spomnim se prvih ministrovih sestankov v krogu gospodarstvenikov, ki so bili polni načrtov in idej o rešitvah večno perečih tem gospodarstva. Samozavest se je kar isknila.

Kaj je nastalo iz tega, vemo. V prvih dveh letih smo optimistično postavili cilje, do kam moramo dvigniti dodano vrednost na zaposlenega, da bi se čim bolj približali Avstriji. Na koncu se to sploh ni zgodilo. Mislim, da so se takrat napačno lotili poti, po katerih bi dvigovali dodano vrednost na zaposlenega. Vsa strategija je bila usmerjena predvsem ali pa zgolj v iskanje tujih investitorjev, novih, bolj ali manj eksotičnih trgov in v neciljano pomoč gospodarstvu.

Kaj pa v drugih dveh letih?

V drugih dveh letih so se razmere za ukrepanje bistveno spremenile. To je bilo obdobje epidemije, ko nič več ni bilo »by the book«, torej po ustaljenih pravilih. Morali smo se trenutno, intuitivno odzivati na različne okoliščine, ki so se pojavljale. Odločitev predsednika vlade Janeza Janše, da

je ustanovil strateško skupino za gospodarstvo pod vodstvom Mateja Lahovnika, štejem za izjemno dobro in pametno potezo.

Delali smo ogromno in kakovostno. Na eni strani so bili zbrani akademiki izza katedrov, na drugi smo bili gospodarstveniki iz prakse, vsak s svojimi znanji in izkušnjami. Ni skrivnost, da so se mnenja marsikdaj kresala. Preigrali smo ogromno različnih situacij. Naše možne ukrepe smo primerjali s tistimi v sosednjih in tudi bolj oddaljenih državah. Iskali smo pozitivne prakse in s tem najboljše rešitve za Slovenijo. Izgubili smo se tveganju zgolj prenašati modele in rešitve iz tujine. To je pogosta napaka, ker zaradi različnih sistemov preprosto prenašanje rešitev ni vedno mogoče.

Pri rešitvah smo bili homogeni. Kratki, jedrnat in utemeljeni. A zelo malo tistega, kar smo v skupini prinesli na mizo, je politika potem tudi vzela z nje. Zelo rada je naše predloge spreminjala, jih drugače vrednotila, jih delala bolj vsečne. Nastalo je to, kar pač je nastalo.

Katere pomembne predloge ste prvi ali drugi vladi ponudili na mizi, pa jih nista vzeli z nje oziroma jih nista uresničili?

V času epidemije je bilo nasploh težko razmišljati o dvigu dodane vrednosti na zaposlenega. Predvsem je šlo za reševanje delovnih mest, gospodarstva in poskus ohranjanja statusa quo glede na čas pred epidemijo.

Skupaj z dr. Juretom Knezom sva sicer poskušala tudi s predlogi novih razvojnih modelov. Bil je idealen čas za spremembo modelov zaposlovanja, nagrajevanja, izobraževanja zaposlenih; vse v luči tega, kako se pripraviti na to, da bomo takoj po epidemiji hitro dvigovali dodano vrednost na

Če želimo izpeljati potrebne spremembe, potrebujemo malce razsvetljenega absolutizma.«

zaposlenega. Nisva bila uslišana. Preprosto ni bilo prostora, volje ali časa za kaj takšnega.

Imate odlične izkušnje iz podjetništva, delujete po vsem svetu. V zadnjih štirih letih ste zelo dobro spoznali tudi delovanje države. Katere tri ukrepe bi v tem trenutku prednostno uvedli vi, da bi hitreje dvigovali dodano vrednost na zaposlenega, kar je temelj za višjo blaginjo v državi?

Sam bi dodano vrednost reševal s kratkoročnimi, srednjeročnimi in dolgoročnimi ukrepi. Ideja, da bi s povečevanjem obsega proizvodnje dvigovali dodano vrednost na zaposlenega, je zgrešena. To je mogoče doseči predvsem z razvojem, ustvarjanjem, plasiranjem in prodajo novih, boljših izdelkov in storitev. Ključ do tega je predvsem znanje.

Kako najhitreje dvigniti dodano vrednost na zaposlenega? Čeprav sem v programu SD leta 2018 omenjal strategijo, da se je treba ukvarjati s prodornimi podjetji, ta strategija ni nujno prava. Pri uspešnih podjetjih je težko strmo dvigovati dodano vrednost, ker je že v osnovi visoka. Poleg tega znamo v takšnih podjetjih za to poskrbeti sami.

Vsi skupaj, predvsem pa država, pa pozablja mo na sektorje z zelo nizko dodano vrednostjo.

To so tekstilna, usnjarska, lesna, kovinsko-predelovalna in še nekatere panoge. Te dejavnosti zaposlujejo skoraj tretjino aktivne slovenske populacije. Večina podjetij v tej panogi je zaradi nizke dodane vrednosti kapitalsko podhranjenih in finančno nestabilnih, zaradi česar so tudi tempirane socialne bombe. Ob tem ne gre pozabiti, da večinoma delujejo na manj razvitih območjih.

Te panoge pa nam znižujejo povprečno dodano vrednost na zaposlenega ...

Tako je. Tu je velika rezerva.

Z investicijami v tehnične izboljšave in nove tehnologije ter umeščanjem višje v prodajne verige bi v takšnih podjetjih lahko izrazito hitro dvignili dodano vrednost. Če smo imeli v Sloveniji leta 2019 44.000 evrov dodane vrednosti na zaposlenega, v Avstriji pa 78.000 evrov, potem je jasno, kako velik je ta razkorak. Zastrahujoče velika pa je ta razlika v dejavnostih z nizko dodano vrednostjo, kjer podobna avstrijska podjetja

dosegajo nekajkrat višjo dodano vrednost.

Jasno je, kje imamo manevrski prostor za hitro rast dodane vrednosti na zaposlenega.

Kako pa bi se tega lotili praktično? S spremembo lastništva, miselnosti ...

Vsega po malem. Vemo, kje so ta podjetja. Treba jih je nasloviti in jim ponuditi razvojno pomoč, nepovratna in povratna sredstva za vlaganje v izboljšave tehnologij, dvig konkurenčnosti, pomoč pri plezanju v distribucijskih verigah. Jih zavezati s spremljanjem njihovega razvoja.

Zgolj z novimi tehnologijami in strojno opremo je mogoče v izjemno kratkem času občutno spremeniti rezultate in kazalnike, pa ne samo pri višji dodani vrednosti. Tu so tudi učinki na višje plače, boljšo finančno sliko podjetij, blaženje možnega pomanjkanja kadra ... Vse je mogoče narediti zelo, zelo hitro.

Torej bi se raje ukvarjali s podjetji z nizko dodano vrednostjo, ker znajo podjetja z visoko dodano vrednostjo že sama poskrbeti zase, poleg tega pa nimajo več toliko manevrskega prostora.

Zelo zagovarjam to trditev. V Duolu z 90.000 evri dodane vrednosti na zaposlenega ne moremo kar tako skočiti na 120.000 evrov. Morda na 95.000 ali na 100.000 evrov. Veliko čejev je, ko si že v špici.

Faza dve je znanje. Ogromen potencial in izziv. Slovenija v enem letu registrira toliko patentov in izboljšav kot Silicijeva dolina v enem dnevu. Upam, da to vsem pove vse. Pri našem znanju se je treba dodatno vprašati, kakšna je njegova uporabna vrednost. Žal je naš sistem aplikativne znanosti čas popolnoma povozil in ga izrodil.

Bazična znanost je srčika vsake narodne zavesti. Ta je potrebna, to je nacionalno bogastvo. Aplikativna znanost pa je v Sloveniji žal v veliko primerih postala sama sebi namen ter obvod podjetij in raziskovalnih ustanov, da pridejo do dodatnega poceni denarja, ki ga po pravilu prelivajo v druge namene in v plače. Trdim, da je treba odločno poseči v porazdelitev denarja za aplikativno znanost.

Tretja faza je poseg v šolski sistem. Postati bo moral primeren za nas in naše potrebe. In to ne današnjim, ampak prihodnjim. To je izziv za tiste, ki skrbijo za šolski sistem.

Zdajšnji predsednik vlade je spomladal napovedoval velik skok dodane vrednosti na zaposlenega. Ali ste v programu zdajšnje vlade zasledili karkoli, kar bi lahko peljalo k temu cilju?

Ne, še nič. Verjetno ni časa. So pa stavki oziroma izjave o višji dodani vrednosti nekakšna mantra. Zvenijo zelo všečno, toda povedati bi bilo treba tudi, kako to doseči.

Priložnost je v ozkih nišah. Naš trg pa je ves svet. Lahko je to Aljaska ali pa hrvaško Zagorje.◀

» Težava v Sloveniji je, da vsakokratna politika to državo jemlje kot svojo blagajno. Kot talca.«

Na kratki rok težko. Spet smo v kriznih časih. Letos in zanesljivo tudi drugo leto se bomo ukvarjali s cenovnimi anomalijami energentov, surovin, logističnih stroškov in ceno denarja v luči inflacije. Gasilci bomo, ne gradbeniki. Potem bo spet treba oblikovati izhodno strategijo, za katero bo potreben dodaten čas.

Štiriletni mandat vlade pa bo hitro minil. Bojim se oziroma sem kar prepričan, da bo spet zmanjkalo časa za resne sistemske spremembe.

Ali to ne pomeni, da bi morali kot država čim prej odrasti? Krize se dogajajo nenehno. Mar se ne bi morali že naučiti hkrati skrbeti tudi za dober razvojni model?

Za razvojne programe je treba skrbeti ne glede na krizne razmere. V nekaterih državah to tudi počnejo; o vitalnih zadevah se ne prepirajo, ker so državotvorni. Tudi mi bi morali biti takšni.

Za to potrebujemo nacionalno soglasje. Razvojni programi ne smejo biti predmet varčevanja, lomljenja političnih kopij in podobno. Ko se o tem dogovorimo, pa imamo lahko na desni ali levi strani takšne ali drugačne kozmetične odmike.

Kje pa so meje rasti dodane vrednosti? Po osamosvojitvi je bila klima podjetništvu bistveno bolj naklonjena kot danes. Po 30 letih nas je Češka že zelo lepo prehitela, odnos do podjetništva je slabši ... Kaj še v Sloveniji omejuje rast dodane vrednosti in s tem ogroža temelje za rast blaginje?

V Sloveniji smo v nekem trenutku, zaradi nečimrnosti ali morda lastnega zadovoljstva, zastali. Pravzaprav zaspali. Tudi zaradi anomalij, povezanih s privatizacijo ter prerazporeditvijo skupnega premoženja in interesov, sanacije bančnega sistema, pomanjkanja znanja in izkušenj v tržnem gospodarstvu. Smo tam, kjer smo. In to je dejstvo.

Če gledam druge države, poleg Češke denimo še pribaltske države, so nas vsekakor prehitele. Zakaj? Najbrž zaradi svoje homogenosti in jasno začrtanih razvojnih usmeritev države. Šele ko so določili jasne razvojne cilje, so se šli bojevat za politične točke. Razdalja od točke A do točke B je vedno ista; čas poti je tisti, ki nas dela bolj ali manj hitre ali bolj ali manj uspešne.

Velika dodatna težava v Sloveniji je, da vsakokratna politika jemlje državo kot svojo last in blagajno. Kot talca – denimo pri postopkih kadrovanja. To načeloma sicer ni sporno ali narobe, toda vprašanje je, do kam politika lahko seže. Eno je menjati ministre, državne sekretarje, direktorje direktoriatov. To so funkcije in ravni, ki bi morale zadoščati vsakokratni politiki, da poskuša udeležiti predvolilne obljube in program. In konec.

Pod temi funkcijami mora biti odličen strokovni aparat, ki izvaja vsakokratno politiko. Pri

nas pa žal segamo v nedrje tega sistema in ga razbijamo, zato sistem ne deluje. Po zamenjavi oblasti je stari del nekompatibilen, a še vedno tam v službi. Tako se bohota administrativni aparat, hkrati pa se zmanjšuje njegova učinkovitost.

Kaj pa menite o napovedanih davčnih spremembah?

Nisem davčni strokovnjak, malo več vem le iz časov delovanja Lahovnikove skupine. Davki so zame predvsem politična tema. Država potrebuje denar in davki so spiritus agens tega. Gospodarstvo kaj dosti tu ne more, razen da zaropota. Včasih bolj, včasih manj. To je večni konflikt med državo in gospodarstvom. Gospodarstvo bi imelo čim manj davkov, država bi jih imela čim več.

Sam nimam velikih težav s tem, kakšni naj bodo davki, ker se moram kot podjetnik znati prilagoditi vsaki takšni spremembi. Bolj me skrbi, kaj se dogaja z denarjem, ki ga vsi zberemo s plačevanjem davkov in drugih dajatev. Žal v Sloveniji tega denarja ne trošimo racionalno.

Ali vam ob napovedanih davčnih spremembah manjka informacija, kako bodo porabili ta denar, da bo to res učinkovito in koristno?

Kakorkoli spreminjamo davčne stopnje, je težava še drugje. Samo nasmehnem se, če mi kdo zatrjuje, da imamo razvojno naravnani državni proračun. Če je 90 odstotkov proračuna namenjenega fiksnim stroškom, s preostalimi desetimi odstotki ne moremo narediti ničesar velikega.

Če želimo izpeljati potrebne spremembe, potrebujemo malce razsvetljenega absolutizma – tudi resen poseg v fiskalno politiko, če je za to potreben razvojni denar. Tak, ki bo samega sebe oplemenitil, multipliciral, kot radi rečejo državni uradniki. To pa zahteva zelo močnega predsednika vlade, za katerim stojijo vsi v koaliciji in tudi delček opozicije.

Glede na volilne rezultate bi lahko rekli, da ima zdajšnji predsednik vlade v tem političnem smislu dobre temelje za takšen razsvetljeni absolutizem, mar ne?

Predsednik vlade je trenutno še vedno malce pod vtisom rezultata volitev. Ni potrebe, da se vse obljubljeni postori naenkrat. Ko se najbolj mudi, je dobro sesti in premisliti. Kdaj je potrebna tudi kilometrina. Praksa je pokazala, da ne akademiki ne gospodarstveniki, ki so zakorakali na politični parket, svojega potenciala niso zmogli pokazati takoj. Za to je potreben čas.

Potrebna pa je tudi previdnost. V mislih imam enega od ministrov v prejšnjih dveh vladah, ki je na začetku mandata govoril, da je v politiko prišel zato, da bo spremenil sistem. Žal je po enem letu sistem spremenil njega. Danes je neprepnoven.

Številni podjetniki in gospodarstveniki tarnajo nad obremenitvijo plač. Vemo, da je tudi zaradi demografske sestave prebivalstva to velik izziv. Ali je v Sloveniji to res tako velika težava, ko gre za visokostrokovne kadre?

Prepričan sem, da ni. Kader, ki ti nosi zlata jajca, boš vedno plačal. Velika večina visokostrokovnih kadrov, ki je odšla v tujino, ne gre tja zaradi denarja; odhaja zato ali predvsem zato, da lahko v drugih okoljih drugače osebnostno in strokovno raste, da zadovolji svoj potencial ustvarjanja. Tistega, ki ga v Sloveniji ne more in ki nima nobene zveze z davki.

Seveda vedno obstaja rezerva pri tem, ali bo država nekaj obdavčila malo bolj ali malo manj. A izziv visokostrokovnih kadrov ne zadeva 90 in več odstotkov zaposlenih v podjetju. Gre zgolj za nekaj odstotkov zaposlenih, zato pri tem ne vidim prevelike težave.

Naša nedavno objavljena lestvica najboljših 500 malih in srednjih podjetij, pa tudi lestvici največjih podjetij v državi in največjih izvoznikov, kažejo, da bi bistveno težje

preživeli zadnjo veliko krizo, če ne bi bilo številnih odličnih in hitro rastočih podjetniških zgodb. Kaj bi lahko storili, da bi obudili renesanso podjetniškega duha?

To je povezano predvsem s tradicijo podjetništva in izobraževalnim sistemom. Pri tem se žal ne smemo in ne moremo primerjati z drugimi. Avstrija in Italija imata na primer bistveno daljšo tradicijo podjetništva. V Sloveniji se trenutno menja šele prva generacija podjetnikov. Zdaj bomo šele videli, koliko podjetij bomo izgubili zaradi generacijskega prehoda. S tveganjem, da propadejo, se lahko sooči tudi do 90 odstotkov družinskih podjetij. Morda je bolje počakati, kaj se bo zgodilo, in šele nato graditi novo zgodbo.

Se lahko zgodi stagnacija podjetništva v Sloveniji?

Mislim, da ne. Hitri ritem življenja ponuja številne mikropriložnosti. Bojim se, da je čas, da bi nekdo v Sloveniji zrasel v svetovnega giganta, tudi v informacijski tehnologiji, minil. So pa priložnosti v ozkih nišah, v katerih je mogoče prodreti na globalnem trgu. In tudi z izjemno dodano vrednostjo.

Naš trg je ves svet. To je vsak trg, ki je pripravljen kupiti izdelek. Lahko je to Aljaska ali pa hrvaško Zagorje. Zelo pomembno je poudarjati, da je treba trg za svoje izdelke in storitve razpršiti, ne živeti le od bližnjih trgov. Bližnji trgi so v istem mehurčku kot mi. Ko v tem mehurčku pride do krize, smo v krizi tudi mi. In nasprotno.

To pravilo smo uvedli v Duolu, zato smo na vseh celinah in v 70 državah sveta. V 90. letih nas je zlom rublja na ruskem trgu skoraj uničil. Deset let smo potrebovali, da smo se prebili še na zahodne trge. Odlična lekcija in izkušnje, ki so za nas prišle še pravi čas. Zdaj vemo, kako ravnati v takšnih razmerah.

Na lestvici 500 najboljših malih in srednjih podjetij je presenetljivo malo podjetij, ki se ukvarjajo z informacijsko tehnologijo in digitalizacijo. Ali je lahko to v prihodnje velik izziv za Slovenijo?

Škoda je, da v zadnjih petih, desetih letih nismo izkoristili tega izjemnega potenciala. Veliko dobrih idej na papirju ni bilo prelitih v realnost. Tako se je na primer izrodila tudi zgodba o IT-tehnoloških parkih. Ti danes povečini ne živijo od dodane vrednosti na novo ustvarjenih podjetij, ampak od najemnin, ki jih pobirajo za kvadratni meter infrastrukture. To pa jim je nekdo dal v roke.

Še večji problem vidim v dejstvu, da velik del panoge informacijske tehnologije deluje na lokalnem območju. Mnogi zato niso sposobni prodreti niti na sosednje trge, kaj šele dlje. Imamo IT za domačo uporabo.

Imamo strokovnjake za IT, nimamo pa dovolj podjetnikov, ki prihajajo s tega področja.

No, recimo tako, da. Je pa to potencial. Izziv za državo, da ga ustrezno razvije.

Kdaj se bo prestrukturirala slovenska politika? Gospodarstvo se je že nekajkrat.

Zdajšnja politika je dokončno razdeljena. Sprava ni možna. Potrebna bo menjava generacij, da bo sploh mogoče iskati konsenz o ključnih izzivih razvoja naše družbe in države. Ter da nas bodo teme združevale, in ne ločevale. Ta hip je politika tako polarizirana, da ne vidim nobene možnosti za izboljšanje.

Ne glede na to – ali ste glede prihodnosti pesimist ali optimist?

Sem realist. Sem šahist. Črno-bel. Če hočem videti barve, moram v kino. Ko v šahu narediš potezo, ta ne more biti ne optimistična ne pesimistična.

Kaj pa realni pogled kaže glede prihodnosti?

Če se spet ozrem na šah: to je najbolj preprosta igra na svetu. Videti moraš zgolj eno potezo več vnaprej kot tvoj nasprotnik. Pa si zmagal.

VESOLJE NAJVEČJI IZZIV DUOLA

Vesolje je ta hip največji izziv Duola. »Duol je vodilno podjetje na svetu za gradnjo mobilnih radarskih sistemov za zajem podatkov iz vesolja. V Sloveniji smo ta projekt razvijali in ga peljemo skupaj s SPACE, Centrom odličnosti vesolje, Skylabsom in Cosylabom ter drugimi partnerji. To je področje prihodnosti z zelo visoko dodano vrednostjo. V tem produktu je v celoti integrirano slovensko znanje. Sateliti so zadnja moda in ena od industrij, ki se ta hip eksplozivno razvija. Satelitov je vedno več, zato je vedno večja tudi potreba po zajemu in transportu podatkov iz vesolja. Tu nastopimo mi.«

Duol je šel v svoji zgodovini skozi več faz, od klasičnega trgovskega podjetja prek proizvodnega podjetja do podjetja za inženiring. »Zdaj imamo v podjetju registrirane razvojno-raziskovalne skupine. Vedno bolj smo raziskovalna ustanova. V prihodnosti se bo Duol razvil v dva dela. V prvem delu bomo še naprej prodajali balonske hale in vedno bolj tudi franšize za proizvodnjo balonov. V razvojno-raziskovalnem delu pa se bomo ukvarjali s patenti, inovacijami ter novimi materiali in tehnologijami.« »Izjava enega naših konkurentov: ‚Duol is Actor, others are only Reactors,‘* postaja iz dneva v dan bolj resnična. Če danes Duol proda en šleper blaga za kovček denarja, bi radi jutri prodali en kovček s fascikli za šleper denarja,« o prihodnosti podjetja pravi Dušan Olaj.

* Duol je igralec, drugi se samo še odzivajo.

GRADIJO MONTAŽNE HIŠE, NA KATERE SO LAHKO PONOSNI

V družbi Stela Haus oblikujejo nizkoenergijske in pasivne montažne hiše, ki so njihovim naročnikom pisane na kožo in jim zagotavljajo visoko kakovost bivanja.

Podjetje Stela Haus, d. o. o., se ukvarja z načrtovanjem, proizvodnjo in montažo nizkoenergijskih in pasivnih montažnih hiš. Cilj podjetja je zadovoljiti potrebe strank in jim zagotoviti visoko kakovost življenja v njihovih hišah. Trudijo se, da njihove hiše s svojo energijo in okolju prijaznimi materiali izboljšajo njihovo življenjsko kulturo. Pri tem stavijo tudi na kakovost izdelave in montaže hiš ter način komunikacije s prihodnjimi kupci, da jim izpolnijo njihova visoka pričakovanja.

Temu so kos z ekipo visoko strokovnih sodelavcev, ki imajo dolgoletne izkušnje pri projektiranju, izdelavi in montaži hiš. V Lenartu v Slovenskih goricah, kjer je njihov sedež, imajo lastno proizvodnjo s sodobnim CNC-strojem za obdelavo lesa.

HIŠA V SKLADU S POTREBAMI IN ŽELJAMI KUPCA

Hišo oblikujejo vsakemu kupcu na kožo, saj ima vsaka družina svoje lastne potrebe in želje. Obisku lokacije in pogovoru z naročnikom sledi idejna zasnova, kjer projektant predstavi mogoče postavitve in umestitve objekta v prostor. »Idejna zasnova od nas zahteva

največji premislek in najbolj analitično razmišljanje. Tako vsakokrat nastane nova zasnova, nova hiša in na koncu nov dom, na katerega smo ponosni tako mi, proizvajalec in tudi naši kupci. Do zdaj nismo postavili dveh hiš, ki bi bili enaki,« pravi direktor in soustanovitelj Vladimir Šunjka.

KAKOVOSTNI MATERIALI TER STROKOVNA PROIZVODNJA IN MONTAŽA

Stela Haus se na trgu uveljavlja kot kakovosten in zanesljiv partner ter proizvajalec montažnih hiš. Njihovim kupcem je kakovost zelo pomembna in si želijo dom oblikovati po svojih željah. V ta namen v proizvodnem procesu poseben poudarek dajejo kakovosti vgrajenih materialov. Pri tem jim je cena drugotnega pomena, saj le kakovostni materiali zagotavljajo kakovostni končni izdelek. Poseben poudarek dajejo tudi strokovni in natančni izdelavi v proizvodnji ter montaži same hiše. »Le na opisan način pridemo do hiše, na katero smo lahko vsi ponosni,« poudarja sogovornik.

PRISOTNI V SLOVENIJI, AVSTRIJI, NEMČIJI IN ŠVICI

Nastopajo na slovenskem trgu, veliko hiš pa so zgradili tudi v Avstriji.

S pomočjo solastnika Karlheinz Guggenmosa odločno vstopajo tudi na nemški trg, na katerem vidijo velike tržne potenciale. Precej let so s svojimi hišami prisotni tudi v Švici.

KAKOVOSTI DAJEJO PREDNOST PRED KOLIČINO

V bližnji prihodnosti bodo v Stela Haus povečali proizvodno halo v Lenartu, s čimer bodo lahko zagotovili še boljšo kakovost izdelave. Dolgoročno pa želijo obseg proizvodnje hiš obvladovati tako, da bodo lahko zagotavljali kakovost, ki si jo njihovi kupci zaslužijo. »Na trgu želimo biti prepoznani kot proizvajalec kakovostnih montažnih hiš in ne kot največji proizvajalec montažnih hiš,« poudarja Vladimir Šunjka.

IZREDNI PREVOZI

Premikamo!

DVIGALA

Zanesljivo pravilno dvignjeno!

DVIŽNE PLOŠČADI

Dvigamo!

PREMEŠČANJE TEŽKIH TOVOROV

Premikamo!

POSŁANSTVO: PREMIKAMO VAŠ SVET!

GIC GRADNJE®
R O G A Š K A

KDO SO NAJ PODJETJA V PANOGI

Foto: Shutterstock

Na podlagi lestvice top 500 malih in srednjih podjetij smo pod drobnogled vzeli podjetja, ki se ukvarjajo z gradnjami in domom.

atera podjetja med 1000 najboljšimi srednjimi in malimi podjetji sodijo v panogo gradenj in doma? Celotno panogo smo razdelili v sedem smiselnih

podpanog:

- ★ proizvajalci bazičnih gradbenih izdelkov,
- ★ proizvajalci izdelkov za stavbe,
- ★ gradnja stavb,
- ★ infrastrukturna gradnja,
- ★ inštalacijska podjetja,
- ★ gradbena trgovina in najem ter
- ★ projektiranje, inženiring in svetovanje.

Na začetku avgusta smo objavili celotno lestvico 500 najboljših podjetij. To so tista, ki niso preveč zadolžena, hkrati pa so v letu 2022 ustvarila najboljši celoten poslovni rezultat, povečan

za amortizacijo in odhodke za obresti (EBITDA).

Na lestvici, ki jo pripravljamo skupaj z našim partnerjem, družbo Dun & Bradstreet Slovenija, morajo podjetja sicer izpolnjevati vsaj štiri od petih naslednjih meril, nato pa so razvrščena po EBITDA:

- ★ obseg prodaje: od 1 milijona do 40 milijonov evrov
- ★ sredstva: od 2 milijonov do 20 milijonov evrov
- ★ število zaposlenih: od 25 do 250
- ★ donos na kapital: vsaj 10 %
- ★ delež dolga v financiranju: manj kot 70 %

Tokrat torej najboljša podjetja s področja gradenj in doma na sedmih lestvicah. Skupno jih je 144.

UČINKOVITE REŠITVE ZA GRADNJO INDUSTRIJSKIH PROSTOROV

Mobeco, d. o. o. je podjetje, specializirano za izdelavo montažnih prefabriciranih visokokakovostnih armiranobetonskih elementov in za izgradnjo velikih poslovnih prostorov, namenjenih proizvodnji in skladiščenju s temi elementi.

Ustanovljeno je bilo leta 2017 s strani srbskega podjetja Put inženjering, d. o. o., ki je na trgu prisotno že več kot 30 let. Skozi ta leta vso svojo pozornost namenjajo kakovosti, varovanju okolja in racionalizaciji naložbe.

PREPOZNAVAJO JIH NA TUJIH TRGIH

V podjetju Mobeco so sposobni odgovoriti na praktično vse zahteve trga, tako domačega kot tujih. Zelo aktivni so na Hrvaškem, kjer so lani dosegli skoraj polovico vseh prihodkov, od letos pa so prisotni še na Madžarskem, kjer so že uspešno končali svoj prvi objekt.

»Trenutno se zaradi rasti cen gradbenih materialov – to je posledica rasti cen na energetske trgu in ostalih okoliščin, ki se trenutno dogajajo v Evropi – počutimo nekoliko v krču. Kot proizvajalci betonskih prefabriciranih elementov namreč nimamo neposrednega vpliva na ceno materiala,« pravijo

v podjetju. Kljub temu pa zaradi naraščajočega povpraševanja po AB-konstrukcijah in odpiranja dodatnih novih tujih trgov pričakujejo letos dober poslovni izid.

HITRA IN HKRATI KAKOVOSTNA IZVEDBA

Gradnja po sistemu montažnih prefabriciranih visokokakovostnih armiranobetonskih elementov (AB-elementov) je primerna zlasti za projekte, kjer so potrebne hitra realizacija, odlična kakovost betonskih elementov ter odlične statične in ognjevarne karakteristike, pa tudi tam, kjer je treba reševati različne projektantske izzive. Glavne prednosti gradnje s prefabriciranimi AB-elementi so:

- hitra realizacija projekta,
- dobra kakovost betonskih izdelkov,
- dobra protipožarna odpornost konstrukcij,
- velik razpon – čez 30 metrov,
- velika nosilnost etažnih konstrukcij,
- konkurenčne cene v primerjavi z jeklenimi, zidanimi in lesenimi konstrukcijami.

SVOJE ZNANJE ŠIRIJO TUDI NA STANOVANJSKE OBJEKTE

V podjetju največjo pozornost posvečajo kakovosti, varovanju okolja in čim večji racionalnosti naložbe.

»Poleg proizvodnje, transporta in montaže svojim kupcem ponujamo še svetovanje in pomoč pri iskanju optimalnih rešitev že v prvi fazi naložbe, s čimer jim omogočimo neposredne prihranke pri sami izvedbi projekta,« naštevajo v podjetju.

Njihovo poslovanje odlikujejo profesionalnost, fleksibilnost, kompetentnost in zanesljivost zaposlenih, ki se vedno trudijo delovati nadvse učinkovito. Med njihovimi načrti za prihodnost je širitev proizvodnih zmogljivosti skladno s potrebami trga in avtomatizacijo proizvodne linije.

»Gradbenemu trgu želimo ponuditi tudi proizvode, ki niso primerni samo za industrijske, temveč tudi za stanovanjske objekte,« poudarjajo.

Trenutno gradijo največji logistični center v Sežani obsega 66.000 m².

PROIZVODNJA IZDELKOV ZA STAVBE

Podjetje	EBITDA (v mio €)
1. VARIS LENDA	8,491
2. FIBRAN	6,519
3. INTRA LIGHTING	5,296
4. ROLETARSTVO MEDLE	5,262
5. KRONOTERM	5,165
6. URSA SLOVENIJA	4,741
7. SYSTEMAIR	3,689
8. HERMI	3,495
9. ROLTEK	3,181
10. CLEANGRAD	3,093
11. LIP BLED	2,901
12. M SORA	2,585
13. MARMOR HOTAVLJE	2,537
14. Wienerberger	2,442
15. Eternit Slovenija	2,206
16. ARCONT IP	1,977
17. MIK	1,866
18. XELLA porobeton SI	1,840
19. Huliot	1,747
20. OBLAK GROUP	1,688
21. ERTL GLAS STEKLO	1,673
22. CEMENTNI IZDELKI GOREC	1,598
23. KOGRAD IGEM	1,542
24. RAKAN	1,512
25. ROTO - PAVLINJEK	1,440
26. DOORS	1,436
27. AJM OKNA-VRATA-SENČILA	1,372
28. BMI Adriatic Škocjan	1,281
29. GORIŠKE OPEKARNE	1,277
30. DOM-TITAN	1,245
31. ALUKS	1,223
32. ACCURO d.o.o.	1,221
33. Hörmann Slovenija	1,169
34. Petrovič	1,157
35. INLES	1,134
36. RUJZ DESIGN	1,020
37. ŠIŠKO steklarstvo	0,986
38. JELES	0,927
39. TESARSTVO KREGAR	0,906
40. TEHROL	0,789
41. MIZARSTVO JEZERŠEK	0,773
42. BETONTRADE	0,763
43. DEKOR SENČILA	0,763

GRADNJA STAVB

Podjetje	EBITDA (v mio €)
1. MAKRO 5 GRADNJE	2,330
2. DRAVA GP	2,027
3. RIKO HIŠE	2,022
4. LUMAR IG	1,730
5. ADRIAING	1,365
6. ALVA	1,355
7. MOBECO	1,328
8. EUROSILA	1,322
9. AG-MONTAŽA	1,272
10. TGH	1,256
11. REMONT	1,111
12. V3	1,107
13. ELTIM	1,045
14. MARLES HIŠE MARIBOR	1,036
15. HIDROKOP	0,961
16. A&K BAU	0,939
17. SGP POKERŽNIK	0,932
18. K.Majske	0,920
19. VARGRAD	0,918
20. VOVKO	0,836
21. Supernova Kop	0,862
22. TRIMO MSS	0,799
23. GRADBENIŠTVO KUSTER	0,783
24. KOVINAR - GRADNJE ST	0,759

INŠTALACIJSKA PODJETJA

Podjetje	EBITDA (v mio €)
1. IMP PROMONT	2,608
2. LUNOS	2,454
3. ELCOM	1,424
4. ENERGOMONT	0,951
5. SCHINDLER SLOVENIJA	0,924
6. ROR MONTAŽA	0,874
7. NOVOMONT	0,825
8. ETS PREGL	0,791
9. STINAKO	0,783
10. BAUKOM	0,766
11. ECOBETON	0,815
12. NOGRAD - GM	0,751

GRADBENA TRGOVINA IN NAJEM

Podjetje	EBITDA (v mio €)
1. VITANEST	5,180
2. ALPOD	5,066
3. MAVI	3,507
4. DOKA SLOVENIJA OPAŽNA TEHNOLOGIJA	3,321
5. LESOPRODUKT	3,151
6. OBNOVA, LJUBLJANA	2,803
7. MAREX	2,727
8. SAM DOMŽALE	2,652
9. KALCER	2,545
10. OPEKA	2,402
11. J.U.A. FRISCHEIS	2,264
12. ABC NET	2,174
13. VETO	2,020
14. POLJE BUČE	1,877
15. LESPATEX	1,686
16. OBEN-AUF	1,679
17. ALU KONIG STAHL	1,499
18. TERMOTEHNIKA	1,463
19. TAPRO	1,452
20. SAINT-GOBAIN GRADBENI IZDELKI	1,442
21. MIX	1,425
22. DOM TRADE	1,380
23. AIRABELA	1,286
24. KURIVO GORICA	1,234
25. HOTENJKA	1,182
26. Coma commerce	1,135
27. MAPEI	1,120
28. RIWAL NAJEM OPREME	1,040
29. PANTAL	1,014
30. KLANČAR ŽERJAVI	0,978
31. MOLLIER	0,846
32. Jernej	0,806
33. BALOH INTERNATIONAL	0,780

BAZIČNI GRADBENI MATERIALI

Podjetje	EBITDA (v mio €)
1. NERINVEST	2,068
2. IAK	1,927
3. SALONIT ANHOVO, KAMNOLOMI	1,918
4. ANDREJC	1,815
5. DUJARDIN	1,714
6. BETONARNA SAVA	1,517
7. TRIK	1,355
8. POMGRAD - GM	0,982
9. INTERCAL SLOVENIJA	0,881
10. RASPET	0,832
11. ECOBETON	0,815
12. NOGRAD - GM	0,751

INFRASTRUKTURNA GRADNJA

Podjetje	EBITDA (v mio €)
1. NIVO EKO	3,991
2. HIDROTEHNIK	2,696
3. SLEMENŠEK	2,011
4. AGM Starešinič	1,497
5. KOMUNALNE GRADNJE	1,495
6. RAFAEL	1,295
7. POMGRAD - CP	1,223
8. EHO PROJEKT d.o.o.	0,999
9. KIT-AK	0,934
10. NGN EKO	0,898
11. VILKOGRAD	0,863
12. AGM NEMEC	0,849
13. NOGRAD	0,807
14. PIRNAT	0,770
15. HNG	0,770
16. ASFALT KOVAČ	0,767

PROJEKTIRANJE, INŽENIRING, SVETOVANJE

Podjetje	EBITDA (v mio €)
1. VG5	
2. PROJEKT NOVA GORICA	
3. LESNINA MG OPREMA	
4. PROTIM RŽIŠNIK PERC	
5. ALKAM	
6. EFAFLEX INŽENIRING	

Vir: Dun & Bradstreet Slovenija
Obdelava: Slovenski SBC podjetnik

Foto: Shutterstock

skupina

RENTING

51
30
let

NAJEM

prodaja • servis

GRADBENE OPREME

ZEMELJSKA DELA

UTRJEVANJE IN VALJANJA

TRANSPORT MATERIALA

ENERGIJA

VODNA DELA

VAROVANJE IZKOPOV

ODRI, OPAŽI, PODPORNIKI

ŽAGANJE IN REZANJE

RUŠENJE IN VRTANJE

OSKRBA GRADBIŠČ

VRTNA OPREMA

OBDELAVA POVRŠIN

OSTALA MEHANIZACIJA IN OPREMA

www.renting.si

Renting d.o.o.
Koper, Ul. 15. maja 10, 6000 Koper
tel.: 05/663 24 60 | fax.: 05/663 24 61

RENT d.o.o., Enota "S"
Pot k sejmišču b. št., 1000 Ljubljana
tel.: 01/530 85 50 | fax.: 01/530 85 51

RENT d.o.o., Enota "J"
Dolenjska c. 157, 1000 Ljubljana
tel.: 01/280 16 50 | fax.: 01/280 16 51

RENTING VRTOJBA d.o.o.
Polje 24, 5290 Šempeter pri Gorici
tel.: 05/330 45 30 | fax.: 05/330 45 31

www.renting.si • info@renting.si

Tehnološki partner

Pametna tovarna z najsodobnejšo tehnologijo – industrija 4.0

Trajnostni partner

Odgovernost do okolja, zaposlenih in družbe

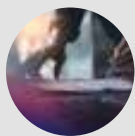

Strateški partner

Celovita storitev od razvoja do izdelka

ek electric

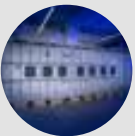
Celovite rešitve v elektroenergetiki

Svetovanje in celostne rešitve v elektroenergetiki.

NN sestavi stikalnih in krmilnih naprav.

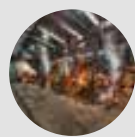
Močnostni NN sklopi SIEMENS SIVACON S8.

Avtomatiziran CNC izsek in upogib bakrenih ploščatih profilov.

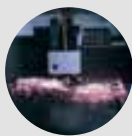
Tehnična izvedba transformatorske postaje (TP) s kompletno izvedbo PZI projektne dokumentacije ter meritvami in spuščanjem v pogon.

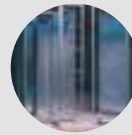
Storitve na področju elektroinštalacij, energetike, elektrifikacije strojev in montaže naprav obnovljivih virov energije.

ek metal

Celovite rešitve v obdelavi pločevine

Storitve CNC predelave pločevine (laserski razrez, upogib, prebijanje-izsekovanje, varjenje, brušenje, tesnjenje, vtiskovanje vijačnega materiala).

Sestava polizdelka ali končnega izdelka za potrebe kupca od ideje do razvoja. Izdelava kovinskih delov z možnostjo vgradnje ostale opreme.

Izdelava specializiranih nerjavnih kovinskih ohišij, za potrebe Ex-okolja, farmacije in drugih dejavnosti, kjer so v ospredju zahteve po kakovosti in varnosti.

Napredne tehnološke zmogljivosti in avtomatiziran strojni park svetovno priznanega proizvajalca Trumpf.

**Z znanjem nad izzive.
S tehnologijo do popolnosti.
S trajnostjo v prihodnost.**

Tomažičeva ulica 18,
2310 Slovenska Bistrica, SI

+386 2 292 80 00

info@e-k.si

elpro-kriznic.si

PAMETNI OBJEKTI ODVRAČAJO TUDI TATOVE

Preverili smo, kakšni so najboljši trendi ta hip v gradnji. Razmislite o uporabi zelenega betona, pametnih stekel, sistemih za pametno upravljanje stavb in podobnih rešitvah.

Nina Simič

Vsvetu gradnje se pojavlja težnja po večji trajnosti, uporabi pametnih rešitev in naravnih materialov. V ospredju je namreč kakovost življenja. O novostih smo povprašali podjetji s področja gradnje hiš, gradbeništva in projektiranja.

Iz podjetja Lumar, ki velja za vodilnega proizvajalca nizkoenergetskih hiš pri nas, sta nam z odgovori pomagali Petra Bizjak, vodja arhitekturnega biroja Lumar, in Nataša Teraž Krois, vodja razvoja in trajnosti Lumar. Do trendov v poslovni gradnji, pa nam je pomagal pomočnik direktorja, Rok Cajzek iz podjetja GIC Gradnje, ki gradi industrijske, javne, poslovne in turistične objekte, izvaja sanacije, adaptacije in obnovo kulturne dediščine ter ponuja storitve pri izgradnji specialnih projektov.

1 Individualen pristop h gradnji: večji tlorisi

»V trendu so prostornejše hiše z večjimi tlorisi, opremljene z boljšimi materiali in opremo, ki so zato tudi dražje. Pomembna je izkušnost celotnega tima, tako arhitektov kot svetovalcev, da so stranke zadovoljne in vse ostane znotraj proračuna,« pojasnjuje Petra Bizjak, vodja arhitekturnega biroja Lumar.

2 Udobje in kakovost bivanja: dnevna svetloba in svež zrak

»Ker večino časa preživimo v zaprtih prostorih, sta po raziskavah za bivalno ugodje pomembna pred-

vsem dnevna svetloba, za katero lahko poskrbimo s kakovostno naravno osvetlitvijo, in svež zrak, ki ga zagotovimo s kakovostnim prezračevanjem; oboje nam omogoča uporaba pametnih inštalacij in kakovostno zasnovana arhitektura, ki sledi potrebam naročnika,« našteva Bizjakova.

»Drugi vidik bivalnega ugodja pa predstavlja uporaba naravnih materialov pri gradnji, na primer lesa, ki prevladuje pri gradnji montažne hiše. Je izolator, ki odlično zadržuje toploto in zagotavlja zračnost,« dodaja Bizjakova.

3 Energetska varčnost: pozor na steklene površine

»Hiša, zgrajena iz lesa, je okolju prijazna tako med gradnjo kot med rušenjem, saj okolje z njo minimalno obremenjujemo. Lesena gradnja postaja osnova za ničenergijsko gradnjo, skupaj z dodelanim konceptom prezračevanja ter načrtovanjem naravne osvetlitve in notranje akustike. Energetska učinkovitost oziroma varčnost se ne kaže le v nižjih obratovalnih stroških, ampak tudi v višjem bivalnem udobju,« izpostavljajo v Lumarju.

»Ne smemo pozabiti na visoke površinske temperature ovoja okrog stavbe, ki vplivajo na asimetrijo sevanja. Steklene površine na notranji stani tudi ob najhladnejših zimskih dneh ohranjajo visoko površinsko temperaturo. Skupaj z ustreznim senčenjem so nihanja vse leto minimalna. Zanimiv je tudi sistem centralnega prezračevanja z vračanjem toplote odpadnega zraka, ki skrbi za stalen

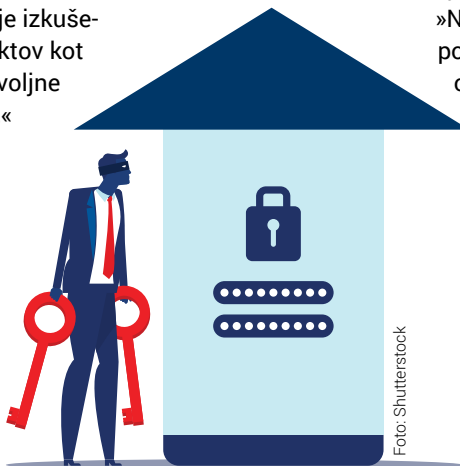

Foto: Shutterstock

dotok svežega zraka v hišo,« navajajo v Lumarju, kjer so skladno s konceptom povezave energetske učinkovitosti in bivalnega ugodja ter vpliva na okolje v letu 2019 certificirali vzorčno hišo v Dragomlju, ki je prva stanovanjska hiša s certifikatom Active House pri nas.

4 Pametni objekti odvrčajo tatove

»Ne želimo, da bi nas pričakala poplava zaradi napake na vodovodni napeljavi. Bolje je tudi, da objekt vlomilcem daje videz, da je v njem nekdo prisoten, saj je tako manj zanimiva tarča vloma. Ključni razlog, zakaj se odločiti za pametni dom ali objekt, je povečano udobje med bivanjem in pri delu, in sicer zaradi lažjega upravljanja vgrajenih sistemov. To se odraža tudi v manjši porabi energije, varnosti in možnosti nadziranja stroškov uporabe ob pomoči umetne inteligence,« pojasnjuje Nataša Teraž Krois iz Lumarja.

»Zdaj pametni objekt deluje na podlagi vnaprej pripravljenih urnikov in zaporedij dogodkov (tako imenovanih scen). V prihodnje bo opazoval naše navade ter brez urnikov in scen dom

prilagodil našemu življenjskemu slogu,« napovedujejo v Lumarju. Po njihovih besedah lahko v prihodnje pričakujemo še več povezanih naprav, tudi tistih zunaj doma, ki bodo tako pripomogle k celovitemu energetskega upravljanju doma.

5 Trajnostni vidik gradnje: ne glejte le trenutnih stroškov

»Stavbe niso grajene le iz toplotne izolacije. Ob vhodnih surovinah je treba upoštevati vplive na okolje v celotnem proizvodnem procesu materiala in življenjskega cikla hiše. Ob vprašanju, kako energetska učinkovitost je gradnja, danes tako postaja vse pomembnejše tudi vprašanje, iz česa je zgrajena oziroma kakšen je njen vpliv na okolje. Z analizo življenjskega cikla posameznih proizvodov (LCA-analiza) in pridobljeno okoljsko deklaracijo proizvoda (EPD – Environmental Product Declaration) lahko med seboj primerjamo materiale glede na njihov vpliv na okolje. Je pa na trgu ob teh certifikatih na voljo že veliko različnih okoljskih certifikatov, ki izkazujejo posamezne okoljske parametre,« dodajajo iz Lumarja.

Temelj zaščite, temelj prihodnosti.

INOVATIVNE, CELOVITE IN SPECIALIZIRANE REŠITVE
ZA ZAŠČITO GRADBENIH OBJEKTOV IN IZDELKOV.

GLAVNI 4 NASVETI, KAKO SE LOTITI GRADNJE

Podjetja se pogosto znajdejo pred dilemo, na kaj vse naj bodo pozorna, a včasih se želje ne ujema-jo s proračunom. Strokovnjake smo povprašali, kaj svetujejo podjetjem, kako naj se lotijo gradnje in na kaj pri tem ne smejo pozabiti. Njihove na-svete smo strnili v štiri točke.

1 Izbira izvajalca.

»Izberite pravega partnerja za načrtovanje in izvedbo projekta. To so sodobna gradbena podjetja, ki ponujajo tako imenovani pristop Design & Build (oblikuj & zgradi). Njegove prednosti so hitrejša komuniciranje, optimizacija stroškov in trajne rešitve izvedbe, predvsem pa omogoča uporabo najboljših izvedbenih praks strokovnjakov iz gradbenih projektov z namenom trajnosti in najvišje dodane vrednosti za naročnika,« našteva Rok Cajzek iz podjetja GIC gradnje.

Tudi iz Lumarja opozarjajo na dobro poveza-vo s projektantom pri bivalnih objektih: »Ta bo glede na željo investitorja zgradbo ustrezno za-

snoval in že pri projektiranju upošteval koncepte trajnostne gradnje – bivalno ugodje, energetska učinkovitost in trajnostni izbor materialov.«

2 Gradnja ni edini strošek.

Cajzek opozarja na stroškovni vidik pri uporabi objekta: »Ne pozabimo na stroške upo-rabe objekta, vzdrževanja, ohranjanja vrednosti in ponovne uporabe ter celo rekonstrukcije in odstranitve.«

Iz Lumarja dodajajo, naj kljub skrbi za stroške ne varčujemo pri izbiri izvajalca. Ta naj ima ustrezne izkušnje, kompetence in znanje ter tudi posluh za želje stranke, čeprav morda ne bo najcenejši.

3 Glejte v prihodnost.

»Razmislite o uporabi naprednih materialov in novodobnih tehnologij, ki omogočajo boljšo uporabniško izkušnjo in poleg boljšega počutja ustvarjajo dodano vrednost za podjetje. Takšne rešitve so med drugim zeleni beton, pametna stekla in sistemi za pametno upravljanje stavb,« spomni Cajzek.

S kakovostnimi storitvi do višje konkurenčnosti vašega podjetja

Podjetje Alset je družinsko podjetje z 20-letnimi izkušnjami na področju avtomatizacije tehnoloških procesov in elektroinštalacij. Na slovenskem trgu je pre-poznavno kot inovativen in fleksibilen ponudnik inženirskih storitev in zagotavlja zanesljivo, varno, konkurenčno in nizkoogljeno pripravo ter pravočasno izvedbo projektov.

Njihov temeljni cilj je zadovoljstvo naročnika, ki ga dosežejo z visoko kakovostjo storitev in izdelkov ter s pomočjo visoko motiviranih zaposlenih.

Poskrbijo za vse plati projekta

Podjetje Alset nudi izdelavo projektov na ključ. Projekt za vas vodijo čez celoten proces – od začetka do konca. Poskrbijo za idejno zasnovo, nakup parcel, pridobitev dokumentacije, projektiranje, gradnjo – skratka vse, kar je potrebno za uspešen projekt.

Poleg tega nudijo moderne tehnološke rešitve, ki zagotavljajo konkurenčno prednost na področju industrijske avtomatizacije, torej avtomatizacije procesov, strojev, naprav in proizvodnih linij.

Zanesljivi in varni elementi električnih sistemov

Del njihove ponudbe so tudi stikalni bloki (električni razdelilci, električne omarice), ki so pomemben gradnik električnih sistemov, saj morajo zagotavljati funkcionalnost, varnost in obratovalno zanesljivost električnih inštalacij in naprav. Nizko napetostne stikalne bloke in razdelilnike izdelujejo iz vseh vrst ohišij, vsi stikalni bloki pa so tudi funkcijsko testirani pod napetostjo.

Tudi v Lumarju se strinjajo, da je pomemben trajnostni vidik, izbor materialov, ustrezno načrtovanje prostorov ter vključitev novih tehnologij, kot so sončna elektrarna, prezračevanje in pametne inštalacije, ki so uporabne tako na zasebnih kot poslovnih objektih.

4 Uporabnost pred ekstravaganco.

Nove rešitve so včasih videti lepo v katalogu, v praksi pa težko izvedljive in drage za vzdrževanje, netrajnostne in neuporabne. »Dobro premislimo,

kaj si želimo oziroma kaj res potrebujemo, saj omenjeno v želji po ekstravaganci včasih malce spregledamo. Pred začetkom gradnje mora naročnik prepoznati potrebe, na primer, koliko prostora bo namenjenega čemu, koliko bo uporabnikov, kakšna bo namembnost prostorov in kakšne bodo morebitne omejitve oziroma prilagoditve (denimo za gibalno ovirane ali pri kakšnih drugih zahtevah),« opozarjajo v Lumarju.

TRENDI V POSLOVNI GRADNJI, ROK CAJZEK, GIC GRADNJE

1 Uporaba sodobnih materialov z mislijo na trajnost, ponovno uporabnost in prijaznost uporabniku.

»Potrebno se je usmeriti h končnemu uporabniku in izbirati ustrezne materiale, ki zagotavljajo dobro počutje, ohranjajo zdravje ter omogočajo ponovno uporabo v prihodnosti. V prihodnosti bo na primer zanimiva uporaba

nizko-ogljivega »zelenega« betona iz reciklata in 3D-tehnologije tiskanja.«

2 Pametne zgradbe, uporaba omočitvenih tehnologij za znižanje porabe, povečanje udobja in večopravilnost zgradb

»Dandanes je na voljo mnogo tehnologij, ki omogočajo spremljanje telemetrije različnih dejavnikov ter s pomočjo naprednih orodij pomagajo zniževati stroške, predvsem pa omogočajo večje udobje pri uporabi zgradb.«

3 Gradnja s pomočjo prefabriciranih elementov

»Omogoča hitrejšo, kakovostnejšo ter po navadi ugodnejšo gradnjo. Panoga gradbeništva je izrazito projektno naravnana, kar pomeni da je vsak projekt edinstven in skorajda neponovljiv, kar predstavlja dodaten

izziv pri izdelavi. Omeniti velja tudi številne zunanje dejavnike, ki vplivajo na kakovost izvedbe, zato je smotrno uporabljati prefabrikate, kjer je to možno in smiselno,« pojasni Cajzek. Gradbene elemente proizvajalec tako izdelava v tovarni ob povsem nadzorovanih pogojih (temperatura in vlažnosti). Nato izdelane elemente prepeljejo na gradbišče, kjer jih postavijo v konstrukcijo.

4 Vključitev trajnostnega vidika pri obratovalnih stroških v dobi eksploatacije objekta

»Preveč investitorjev se loteva izgradnje zgolj z vidika trenutne uporabnosti objekta in optimizacije stroškov izvedbe. Pomembno se je zavedati tudi vzdrževanja, obratovalnih stroškov, porabe energentov in številnih drugih vidikov, ki lahko v eksploatacijski dobi za nekajkrat presežejo stroške načrtovanja in izgradnje,« pojasni Cajzek.

CELOVITE REŠITVE

od ideje do serijske proizvodnje izdelki iz **plastike** po postopku **ROTOMOULDINGA** tehnologija primerna tudi za **manjše serije**, do 100 kos letno

RAZVOJNI PROCES – že v 8 tednih

Orodje izdelamo v LASTNI ORODJARNI

01

Vaša IDEJA

02

3D oblikovanje modelov

03

Proces izdelave orodja

04

Izdelava prvega vzorca

05

Serijska proizvodnja

06

Nadzor kakovosti

Izdelki pripravljeni za vgradnjo

Dolga življenjska doba

Slovenski proizvajalec

✉ industry@roto.si

www.roto-group.eu

02 52 52 182

marex

STREŠNI IN FASADNI SISTEMI

PLOČEVINE

STROJI IN ORODJA

STREŠNI IN FASADNI SISTEMI

Smo specializiran ponudnik strešnih in fasadnih sistemov ter zastopnik vrhunskih blagovnih znamk - RHEINZINK, RIMEX, PREFA, VESTIS, MAVIS.

STREŠNE KRITINE

Široka ponudba opečnih, vlaknocementnih in betonskih strešnikov vrhunskih blagovnih znamk na enem mestu - ERLUS, TONDACH, CREATON, BRAMAC, BRAAS, GOLOB, ETERNIT.

PLOČEVINE

Nudimo širok program pločevin za arhitekturno oblikovanje in industrijo - pocinkana, aluminijasta, barvana, bakrena, nerjavna in ostala pločevina v kolutih in ploščah.

KROVSKO - KLEPARSKI ELEMENTI

Program krovsko - kleparskih elementov zajema žlebove, odtočne cevi, kljuge, objemke, vogalnike idr. iz pocinkane, aluminij, bakrene ter ostale pločevine.

STROJI IN ORODJA

Poleg najema so v našem prodajnem programu tudi stroji za obdelavo pločevin, namenski stroji za laserski razrez in profiliranje, vakuumsko tehnika, varjenje z vročim zrakom ter ostali.

PANELI Z IZOLACIJO IN TRAPEZNE KRITINE

Široka ponudba panelov z in brez izolacije ter trapeznih kritin različnih proizvajalcev in blagovnih znamk.

MAREX PRODAJNI
PROGRAM PREVERITE
NA NAŠI SPLETNI STRANI.

POSLOVNE ENOTE: GROSUPLJE - SL. GRADEC - MARIBOR - KRANJ - BREŽICE - ZAGREB

Marex d.o.o., Gasilska cesta 27, 1290 Grosuplje | info@marex.si | www.marex.si | 01 7888 350

SVETLOBA PRINAŠA ŽIVLJENJE

Okoljska, družbena in ekonomska odgovornost so v podjetju Intra lighting prisotne od začetka.

Dobre stvari so redko naključne. Običajno so skrbno načrtovane in premišljene. Tudi v prostorih, v katerih se vse zdi prav in uravnoteženo, je tako. Eden od ključnih dejavnikov pri oblikovanju ambien- tov je svetloba. V Intri, kot se reče lokalno, razvijajo inovativne sve- tlobne rešitve, z namenom ustvariti prostore, v katerih bi ljudje kvali- tetno živeli, delali, se sproščali, učili in se dobro počutili.

TRAJNOST, KI TRAJA ŽE 33 LET

V Intra lightingu so delovali trajno- stno, še preden je beseda trajnost postala sinonim za odgovorno ravnanje z okoljem in ljudmi. Skrb za to, kakšen svet bomo pustili otrokom, je bila prisotna v vsem, kar počnejo vse od samih začet- kov. Veliko pozornost posvečajo zaposlenim in dobri odnosom v podjetju. Kakovost izdelkov in storitev je visoko na lestvici prioritet. Imajo lasten laboratorij, ki je eden največjih v Evropi, vsi izdelki se te- stirajo, kar omogoča zagotavljanje 7-letnega jamstva.

RAVNOTEŽJE: GLOBALNA PRISOTNOST, LOKALNA POVEZANOST

Prisotni so globalno, a hkrati močno vpeti v lokalno okolje na različne načine. Podpirajo delovanje športnih klubov, kulturnih ustvarjalcev, zdravstvenih ustanov in organizacij. Sodelujejo z lokalnimi podjetniki, do- bavitelji različnih storitev in izdelkov, se povezujejo s podjetji in skupaj soustvarjajo zdrava, napredna in ino- vativna poslovna okolja. Podpirajo izobraževanja in ustvarjalnost otrok in mladine s soorganizacijo najrazlič- nejših delavnic in predavanj.

KORAK V SMERI TRAJNOSTI JE TUDI NOVA SODOBNA TOVARNA

Izgradnja nove tovarne na degra- diranem območju v Šempetru pri Gorici, tik ob upravni stavbi, je po- menila za podjetje veliko pridobitev. Selitev proizvodnje iz Mirna na eno lokacijo, je bila nujna za nadaljnjo rast in razvoj podjetja. Izgradnja je potekala na način, da se je odpadni material iz rušitvenih del ponov- no uporabil. Imajo lastno sončno elektrarno in zalogovnike za vodo. Z naprednimi tehnologijami in stroji postopoma, a občutno zmanjšujejo porabo energije, vodnih in naravnih virov, odpad, z nastalim pa ravna- jo odgovorno. Vzpostavili so novo la- kirnico s sodobnim, avtomatiziranim transportnim sistemom, ki omogoča taktni transport, zato je proces

pred-obdelave povsem zaprtega tipa in odpadne vode skoraj ne nastajajo več. Tudi peči za sušenje in polimerizacijo so zaprtega tipa, saj so grajene tako, da se za vsakim prehodom obdelovanca v peč in iz peči vrata zaprejo, s čemer so porabo energentov (zemeljski plin) zmanjšali skoraj za polovico. Nove peči so tudi bolj toplotno izolirane, prihranek pa je občuten tudi zaradi novih plinskih gorilnikov z boljši- mi izkoristki. Predvsem pa nova tovarna nudi zaposlenim prijetno in zdravo delovno okolje.

SVETILA SO PROIZVEDENA V SKLADU S KRITERIJI EKODIZAJNA

Svetila Intra lighting odlikujejo visoka kakovost, brezčasen dizajn, nizka poraba energije in dolga življenjska doba. Lahko se recikli- rajo, so modularna in fleksibilna. Pri njihovem razvoju je vedno v ospredju človek s svojimi navadami in potrebami. Ena od usmeritev podjetja je tudi razvoj svetil, ki združujejo svetlobo in absorpcijo zvoka, z namenom izboljšanja aku- stike v prostorih, ki so preobreme- njeni s hrupom. Vpeljujejo pa tudi biofilni dizajn, pri katerem gre za iskanje navdiha v naravi in vključevanje zelenih, naravnih elementov v interier.

VODNIK PO NAJNOVEJŠIH ADUTIH NAPRAV

Ali veste, kako do klimatske naprave, ki zagotavlja čist zrak brez vonjav? Da obstaja akustično svetilo? Ali pa, katero hibridno okno izbrati?

Nina Simič

ako je v svetu tistih, ki v gradnji dopolnjujejo objekte? Smernice pri opremljenosti so jasne: trajnost, biomateriali, reciklaža in boljši izkoristek energije. A največ

zanimivosti se skriva v podrobnostih. Nekaj smo jih izbrali za vas.

A. KLIMATSKE NAPRAVE: OGREVAJO TUDI PRI 25 STOPINJAH POD NIČLO

Nekaj novih trendov iz sveta klimatskih naprav sta nam pomagali pripraviti strokovnjakinji iz podjetij Vitanest in REAM.

1 Okolju prijaznejši plin R32 – »Uporablja se v napravah kot medij z lastnostmi, ki omogočajo delovanje po načelu tehnologije toplotnih črpalk. Glede na predhodno uveljavljeni plin R410A ohranja samo še eno tretjino vpliva na globalno segrevanje. Kemijske in fizikalne lastnosti plina R32 omogočajo približno 20 odstotkov manjšo

količino polnjenja naprav in boljše dosežke ogrevanja pri nižjih temperaturah okolja. Ker plini vplivajo na ozonsko plast in na globalno segrevanje našega planeta, strokovnjaki nenehno iščejo izboljšave in čim boljši kompromis med uporabnostjo in škodljivostjo,« pojasnjuje Karmen Kompara iz podjetja Vitanest, ki se ukvarja z uvozom in distribucijo klimatskih naprav, toplotnih črpalk in prezračevalnih naprav z rekuperacijo.

2 Plazemski filtrirni sistem za čist zrak brez vonjav – »Ko zrak vstopi v notranjo enoto klimatske naprave, ki vsebuje filter Plasma Quad, se začne postopek tvorjenja ionizirane plazme, ki sprošča hidroksilne radikale OH. Ti se oprimejo stene bakterij in virusov ter zlomijo njihove zaščitne membrane in s tem uničijo njihovo aktivnost. Hkrati tvorijo OH⁺, ki jim zaradi posebnosti delcev PM2,5 in prahu ostane pozitiven elektrostatični naboj. Plazemska elektroda generira negativno nabito magnetno polje v mrežici filtra, ki zajame

★★★★★
30 LET
INOVACIJ
TRADICIJE
KAKOVOSTI
VARNOSTI

DO 40%
VEČJA TRDNOST
OD ZAHTEVANE PO EN 490

NAJBOLJŠA ZAŠČITA
PRED TOČO

NAJVIŠJA ZAŠČITA
V MRAZU, SNĚGU, DEŽJU, VETRU

ZAŠČITA PRED HRUPOM
IZ OKOLJA

NARAVEN MATERIAL
OKOLJU PRIJAZNA KRITINA

BMI

BMI Adriatic Škocjan, d.o.o.
Dobruška vas 45, 8275 Škocjan
T. 07 / 384 62 00
e-naslov: ponudba@bmigroup.com
bmigroup.com/si

pozitivno nabite molekule (PM2,5). Poleg tega filter zajame nanomolekule vonjav in dezodorira ozračje. Tako dobimo čist zrak brez vonjav,« postopek opisuje Kompara.

»Sposoben je uspešno nevtralizirati tudi do 99,8 odstotka virusa covid-19 (SARS-CoV-2), poudarja Karmen Lešnik iz podjetja REAM, kar je za podjetja lahko pomembno.

3Dvojni premaz za manjšo porabo energije – »Ohišje in deli najkvalitetnejših notranjih enot stenskih klimatskih naprav so premazani s patentiranim premazom. Ta napravo ščiti pred nabiranjem prašnih delcev in zagotavlja daljšo življenjsko dobo naprave,« izpostavlja Kompara.

Lešnikova dodaja, da omenjeni nanopremaz s tem, da omogoča optimalno delovanje naprave, znižuje tudi porabo energije za delovanje.

»Premaz lahko v desetih letih zmanjša porabo energije za tretjino,« poudarja Lešnikova.

Karmen Kompara nam je omenila tudi nekaj novih lastnosti najnovejših modelov, ki jih najbrž še ne poznate: »Novejše klimatske naprave Mitsubishi Electric so denimo opremljene s tehnologijo zaznavanja temperature prisotnih v prostoru (senzor 3D i-See). Avtomatsko se prilagajajo glede na to, koliko hlajenja potrebuje določena oseba, in tako usmerijo zračni tok. Nekatere ogrevajo prostor celo v primerih, ko je zunaj do minus 25 stopinj Celzija. Podobno učinkovita je tudi toplotna črpalka zrak-voda, ki prenese celo minus 28 zunanjih stopinj.«

B. SVETILA Z MAHOM, KI POUSTVARJAJO NARAVO

Marino Furlan iz podjetja Intra Lighting, ki velja za vodilnega ponudnika arhitekturnih svetil in celovitih svetlobnih rešitev v jugovzhodni Evropi, nam je opisal nekaj trendov:

»Uporaba materialov je vse bolj usmerjena v krožno gospodarstvo, zmanjševanje količine uporabljenih materialov ter izbiro materialov, ki so

okolju prijaznejši in imajo manjši ogljični odtis. V tem pogledu uporabljamo materiale, ki jih je mogoče preprosto reciklirati (aluminij, PMMA, PC, akustična vlakna), in hkrati proučujemo možnosti uporabe recikliranih materialov (na primer recikliran aluminij za hladilnike točkovnih svetilk).

Pri svetilih, ki združujejo svetlobo in akustiko, uporabljamo recikliran tekstil. Načrtovali smo tudi akustični absorber iz recikliranih plastenk in recikliranega tekstila. Vpeljemo principe biofilnega oblikovanja, ki poustvarja naravo in jo vnaša v interier. Pri svetilki Acousto smo tako uporabili naraven mah. Izvedli pa smo tudi razvojni projekt za akustično svetilo, pri katerem smo kot akustični absorber uporabili kombi plošče iz lesenih vlaken.«

Furlan je izpostavil nekaj trendnih izdelkov: »Akustični absorber v kombinaciji s površino iz ekološkega usnja pri eni od naših svetilk Black Hole je ključ do zmanjšanja hrupa in izboljšanja slišnosti govora. Prek vgrajenega zvočnika s tehnologijo Bluetooth pa lahko celo poslušamo najljubšo glasbo. Izdelek Vyko je svetilka in akustični strop v enem, ki lahko ustvari različne scenarije osvetlitve ter osebno prilagojene mikroambiente. Tracker pa rešuje problem vgradne linijske razsvetljave v arhitekturi fluidnih oblik.«

C. STAVBNO POHIŠTVO: VELIKE STEKLENE POVRŠINE IN DIGITALNE DRSENE STENE

Trivo Kreml iz podjetja AJM, ki se ukvarja s proizvodnjo, prodajo in montažo stavbnega pohištva, senčil in podobnih produktov, pravi, da pri izdelavi oken in vrat ni prišlo do sprememb materialov:

»Še vedno krmarimo med PVC, lesom, aluminijem in kombinacijami teh materialov. Omenjeni osnovni materiali pa so doživeli tudi nekatere preobrazbe in dodelave. Pri novogradnjah je najbolj v trendu les; lesena okna z aluminijasto zunanjo prekrivno masko so prva izbira. Les je naraven material z visoko estetsko vrednostjo in odličnimi izolacijskimi lastnostmi.«

HIŠNE SONČNE ELEKTRARNE

- varna naložba, dolga življenjska doba
- zanesljiva tehnologija s preverjenimi proizvajalci in referencami v Prekmurju, na Štajerskem, Koroškem in v Savinjski dolini
- možnost **Eko kredita**
- prispevajo k energetski neodvisnosti naše lepe dežele

www.besolar.si

02 70 70 055

BeSolar

Najdete nas tudi na:

ROLTEK®

Imate vprašanje ali potrebujete nasvet? Kontaktirajte nas s skeniranjem QR kode.

NOVO!

ROLTEK d.o.o., Želodnik 19,
SI-1233, Dob pri Domžalah
www.roltek.si
01 724 00 00, prodaja@roltek.si

Zip screen senčilo OLIMP

- ✓ Elegantno oblikovan sistem
- ✓ Primeren za velike površine v najzahtevnejših vremenskih razmerah
- ✓ Nadometna ali podometna vgradnja
- ✓ Opcija integriranega rolo komarnika
- ✓ Visokokakovostno blago s steklenimi vlakni različnih barv in prosojnosti

Trivo Kreml omenja tudi večje spremembe pri PVC-oknih z vidika trajnosti pri proizvodnji in novosti pri PVC-okvirjih. »V dobrih PVC-profilih jeklenih ojačitev skorajda ni več. Nadomeščajo jih profili, ki imajo v svoji strukturi steklena vlakna. Velik trend so tudi dekorji na PVC-profilih, ki postajajo bolj avtentični in odporni proti vplivom iz okolice, na primer PVC v imitaciji lesa. Tu ne gre zgolj za posnetek, temveč je lesu podoben tudi po strukturi. Ali pa PVC v imitaciji aluminijastih oken, ki prav tako spadajo med hibridna okna,« pojasnjuje Kreml.

Pri vhodnih vratih pa je »top« material aluminij ter kombinacije aluminija in lesa ali aluminija in stekla. »Aluminij je trpežen, vzdržljiv material, ki ga ni zahtevno vzdrževati. Prav tako ga je mogoče razmeroma preprosto oblikovati, tako da imajo ti izdelki tudi visoko estetsko vrednost,« dodaja Kreml.

»Naj trend so velike steklene površine in s tem povezani izdelki: drsne stene, velike fiksne stene in podobno. Najboljše drsne stene je mogoče upravljati digitalno, na daljavo. Imajo nevidne okvirje in velike steklene površine, da lahko skozi prodre čim več svetlobe. Če želimo pri velikih steklenih površinah ostati pri ročnem/manualnem upravljanju, pa so na voljo rešitve, ki olajšajo premikanje težkih steklenih sten. Tak je na primer sistem Smart Slide. Zanimiva so tudi vhodna vrata, ki jih lahko reguliramo na daljavo ob pomoči Alexe, lahko pa imajo tudi osvetlobne elemente, kjer lahko steklo uravnavamo iz neprosojnega v prosojno in obratno,« našteva Kreml.

Pri sodobnih oknih in vratih gre tehnologija z roko v roki z estetiko. Sodobna okna in vrata so tehnološko dovršena, energetska učinkovita in lepa. ALU-paneli so dekorativni element, ki se namesti na steklo (za lažjo predstavo, prosim, pogledajte na našo spletno stran) – ne gre za obarvanost vhoda! V tem pogledu je zanimiva linija Zero Sash, kjer najdemo okna z nevidnim okvirjem krila, kljuko v steklu, vrata v celoti v videzu stekla, vključno s steklenim podbojem, te rešitve so pri

AJM tudi patentirali. Novost so tudi hibridna okna iz PVC-profilov, ki posnemajo estetiko aluminijastih in lesenih oken, hkrati pa prinašajo vse prednosti PVC-materiala, kot sta preprosto vzdrževanje ter odlična toplotna in zvočna izolacija.

Č. SENČILA VEDNO BOLJ PAMETNA

Ko izberemo okna, jih navadno nadgradimo še z ustreznimi senčili. »Največkrat za senčila uporabimo aluminij, železo in plastiko, odvisno od zahtev (pogosto arhitektovih). Vse večja je uporaba aluminija, ker ima izjemno dobre lastnosti za obdelavo; lahko ga dobro obdelamo in pobarvamo, je obstojen in mogoče ga je reciklirati. Vsa naša senčila so vedno bolj pametna, zahteve po elektronskih komponentah so v velikem porastu. Upamo, da se bo izboljšala tudi zanesljivost dobav in komponent,« pravi Janez Kosec iz podjetja Roltek, vodilnega slovenskega proizvajalca senčil.

»Planet se segreva, zato se povečujejo tudi zahteve po izoliranosti bivalnih prostorov. Arhitekturno je vse več steklenih površin na fasadah, ki jih je treba zaščititi. Pred 15 leti smo večinoma izdelovali rolete v treh barvah. Danes so vsak teden v proizvodnji izdelki, kot so zunanje žaluzije Hero, ZIP Screen Olimp, in sicer v kombinaciji s komarniki v več kot tristo različnih barvnih kombinacijah,« nadaljuje Kosec.

V ENERGETSKI KRIZI FOKUS NA ENERGIJSKIH PRIHRANKIH

Kreml svetuje, naj podjetja pred menjavo stavbnega pohištva naredijo celovit pregled stanja objekta, in če je potrebno, naredijo celovito energetska sanacija: »Vključno s stavbnim pohištvo je dobro obnoviti oziroma sanirati tudi ovoj stavbe, kar bo prineslo maksimalne energetske prihranke. Za poslovne objekte sicer ostaja najboljša izbira bodisi PVC- bodisi ALU-material. Oba sta trpežna, odporna in ne zahtevata posebnega vzdrževanja, tehnologija pa pri obeh omogoča tudi zelo dobre energetske prihranke.«

- Urejanje, regulacija in vzdrževanje vodotokov,
- gradnja kanalizacijskih sistemov za meteorne, fekalne in tehnološke vode,
- sanacija plazov,
- gradnja mostov, kamnitih zložb,
- zunanje ureditve ter gradnja ostalih objektov.

FUTURISTIČNI TRENDI

Hranilnik energije in klimatska naprava skupaj. Karmen Kompara izpostavlja novost s področja klimatskih naprav: »Kaže, da se bo prav na področju klimatizacije komercialnih stavb v kratkem zgodila sprememba. Proizvajalec Blue Frontier je objavil novico o začetku testiranja novega sistema klimatizacije, ki združuje občutljivo hlajenje v obliki rosišča in razvlaževanje s tekočim sušilnim sredstvom. Prednost naj bi bila v sušilnem sredstvu, ki se ponovno napolni in shrani, ko je električna energija najčistejša ali najcenejša, kasneje pa se uporabi za zagotavljanje hlajenja, ko je električna energija umazana ali draga. Ta inovacija združuje shranjevanje energije in klimatsko napravo v eni napravi brez uporabe navadnih baterij. Sistem naj ne bi uporabljal hladilnih sredstev z visokim GWP in naj bi zelo zmanjšal porabo električne energije, odvisno od vremena

in porabe. Pilotne namestitve v komercialnih stavbah načrtujejo za drugo polovico leta 2022.«

Svetloba prilagojena bioritmu. Furlan poudarja, da trendom ne le sledijo, temveč jih tudi postavljajo: »Med zelo napredne razvojne dosežke spada naša patentirana tehnologija S-Mimic, ki s prilagajanjem svetlobnemu spektru zagotavlja podporo bioritmu uporabnika.«

»Tudi v svet stavbnega pohištva je posegla digitalizacija. Rešitve, kot so krmiljenje na daljavo, oddaljeni nadzori dostopa in odpiranje ob pomoči biometrije, niso več nič posebnega. Prihodnost obeta še več digitalizacije in rešitev s področja umetne inteligence tudi pri oknih in vratih,« napoveduje tudi Krempel. Samozadostnost je prihodnost, pa dodaja Kosec: »Tako pri izdelavi produkta kot po tem, ko bo izdelek v uporabi. Vsak produkt, ki ga naredimo, bo z vidika zahtevnosti po energiji torej samozadosten.«

Toplotna črpalka voda/voda (WWP W)

Za ogrevanje in klimatizacijo najrazličnejših objektov z zmogljivostjo od 10 do 180 kW.

Energija iz podtalnice.

Biblock toplotna črpalka zrak/voda

Najbolj tiho ogrevanje prostorov in sanitarne vode z zmogljivostjo do 16,6 kW pri A2/W35.

Toplota iz zraka.

Slike so simbolične.

– weishaupt –

REVOLUCIJA V PREZRAČEVANJU

NAŠA TEHNOLOGIJA **ŽE V DOMOVIH**
100.000 SLOVENCEV!

KMALU POLIMERNE SNOVI IZ OTROŠKIH PLENIC

Tehnološke rešitve za varčevanje z energijo in njeno manjšo porabo napredujejo izjemno hitro. Razkrivamo trendne rešitve za varčevanje z energijo.

Nina Simič

A. ENERGETSKI TRENDI

1 Toplotne črpalke že 80 % toplote pridobivajo iz okolja

»Toplotne črpalke so danes praktično standard. V kombinaciji z nizkotemperaturnim ogrevanjem in energetsko učinkovito gradnjo pa predstavljajo ne le energetsko učinkovit, ampak tudi stroškovno optimalen način gradnje, ki ga redno uporabljamo,« navaja Nataša Teraž Krois, vodja razvoja in trajnosti v podjetju Lumar.

»Težnja po izrabi obnovljivih virov energije (zrak, zemlja, voda), črpanje toplote oziroma energije iz okolja pomeni velik prihranek tudi pri toplogrednih izpustih, s tem pa se zmanjšuje negativen vpliv na okolje. V ospredju je zelena in digitalna povezljivost, kar naše toplotne črpalke že omogočajo, saj kar 80 odstotkov toplote pridobivajo iz okolja, iz obnovljivih virov,« pojasnjuje Katja Štravs iz podjetja Kronoterm, ki se ukvarja z razvojem in vgradnjo toplotnih črpalk.

2 1 stopinja manj = 6–8 % manj porabe toplotne energije

»Že majhne spremembe bivalnih navad lahko pripomorejo k občutnemu zmanjšanju porabe energije: ugašanje luči, ko nas ni v prostoru, porabnike električne energije izključimo iz omrežja, ko jih ne potrebujemo, znižanje temperature v prostoru za stopinjo ali dve.

Vsaka dodatna stopinja Celzija namreč pomeni od šest- do osem odstotno povečanje rabe toplotne energije,« nadaljuje Teraž Kroisova in poudarja, da moramo postati čim bolj energetsko neodvisni od gibanja cen energentov na trgu, kar nam zagotavlja samooskrba.

»Samooskrbna sončna elektrarna bo proizvedla dovolj električne energije za vse potrebe delovanja hiše in naprav v njej, za vse dni v letu. Nima škodljivih vplivov na okolje in ne oddaja izpustov. Omogoča nam življenje brez emisij in stroškov za elektriko, hkrati pa s tem tudi sami prispevamo k zelenemu prehodu, ki je eden od pomembnejših ciljev Evropske unije,« dodaja Teraž Kroisova.

bauma
München
24.-30. Oktober
Razstavn
prostor FN.421–
FN.423

doka

**DOKA
CONNECTS**

with you at bauma 2022

Kompetenten partner za vse vrste gradbenih projektov.

Doka Slovenija opažna tehnologija d.o.o. | Spodnji Plavž 14 d | 4270 Jesenice
Slovenija | T 04 5834 400 | slovenija@doka.com | www.doka.com

V Lumarju lahko standardno ponudijo hišo, kjer vso potrebno električno energijo za njeno delovanje proizvede lastna sončna elektrarna na strehi, viške pa lahko porabimo za polnjenje električnih vozil, ki so vse bolj popularna.

»Le redki se za sončno elektrarno odločijo takoj ob nakupu hiše, a jim naši strokovnjaki že pri načrtovanju in gradnji hiše vseeno pripravijo vse potrebno za poznejšo postavitev sončne elektrarne. Vse skupaj je mogoče nadgraditi in optimizirati s sistemom za energetsko upravljanje doma in shranjevanjem energije v hišni hranilnik. Hranilniki postajajo cenovno vedno bolj dostopni tudi za gospodinjstva in dejansko zagotavljajo popolno energetsko neodvisnost,« pojasnjuje Teraž Kroisova.

3 Celovito upravljanje energije in servis na daljavo

»S proizvodnjo lastne električne energije raste tudi potreba po optimalnem upravljanju in porabi te proizvedene energije. Sistem celovitega energetskega upravljanja v vašem objektu stalno

spremlja vaše potrebe in stanje v električnem omrežju, jih napoveduje, optimizira porabo ter vam omogoča, da maksimalno izkoristite energijo, ki jo imate na voljo,« prednosti našteva Teraž Kroisova in dodaja:

»Vgradnja sistema HEMS omogoča zniževanje stroškov električne energije, samostojno optimizacijo porabe s premikom v čas, ko je elektrika cenejša, optimalno izrabo energije iz lastne sončne elektrarne, kjer je ta že postavljena, stalen nadzor in neposredno upravljanje na daljavo od koderkoli z internetnim dostopom ter preprost in celosten pregled energijskih tokov v objektu.«

Štravsova spomni tudi na pametno upravljanje energetskih sistemov ob pomoči pametnega električnega omrežja in prehod na digitalizacijo: »Eden izmed trendov, ki ga pri Kronotermu že uporabljamo, je upravljanje toplotne črpalke z mobilno aplikacijo, ki jo tako prilagajamo trendom in vremenu. Aplikacija omogoča tudi številne druge funkcije in spremljanje delovanja, nastavitve različnih urnikov delovanja in podobno. Z njo lahko opravimo celo servis in tako obisk sploh ni potreben.«

OD PROJEKTA DO OBJEKTA

- PROJEKTIRANJE IN GRADNJA INŽENIRSKIH OBJEKTOV
- VZDRŽEVANJE CEST IN JAVNIH MESTNIH POVRŠIN

Andrejc, d.o.o. /
Topolšica 199b, 3325 Šoštanj /
T (05) 909 75 73 /

www.andrejc.si

4 Pazite: toplota beži iz hiše!

»Osnova je izolacija temeljev, tako toplotna kot hidroizolacija. Izvedba mora biti brezhibna, saj je odkopavanje temeljev skoraj nemogoče. Pomembna je tudi izolacija strehe, saj največ toplote oziroma hladu uide ravno skozi streho; toplota se namreč dviguje in skozi luknjičasto streho hitro uhaja. Ne nazadnje je pomembna tudi izolacija sten, skozi katere toplota prav tako beži, zato mora biti fasada narejena kakovostno. Pripomore pa lahko tudi k zanimivejšemu videzu objekta,« svetuje Rok Žgajnar iz podjetja Fragmat, ki se ukvarja z rešitvami za izolacijo objektov.

»Uporabimo lahko naravne izdelke, kot so drvolit lesno-cementne plošče, ki izolirajo toploto in zvok. Imajo visoko požarno odpornost, s svojo visoko maso pa zagotovijo fazni zamik (počasneje se ohlajajo ali segrevajo, tako da nam pozimi oddajajo akumulirano toploto, poleti pa se ne pregreva).

Foto: Shutterstock

DOLGI ROČAJI ZA VISOKE OMARE

Ročaj 684.12 SatAuE2

Z linijo dolgih ročajev za visoke omare smo sledili trendu vgradnega pohištva in visokih vratnih kril. Ročaj se v dolgi elegantni liniji spusti skoraj do tal in ob tem daje vtis prefinjene elegancije in moči.

Ročaj 678.12 SatBNIE

SODOBEN DESIGN IN PRIJETEN PRIJEM

Črna in satinirana mat črna sta trenutno najbolj trendovski površinski obdelavi na pohištvenih ročajih. Poleg bronz, bakrene in zlate, ki sta še nekoliko bolj drzni.

Pohištveni ročajji niso le uporabni del pohištva, temveč tudi modni dodatek, ki pohištvo daje karakter in osebno noto.

Ročaj 587.25 PCuG

STENSKI OBEŠALNIKI

Ročaj 525.27 SatAuE2

NAVDIH ZA VAŠ ŽIVLJENSKI STIL!

WWW.RUIZDESIGN.COM

Letališka cesta 32, 1000 Ljubljana
(01) 542 22 00
info@ruizdesign.com

B. NASVETI ZA PODJETJA

Milan Kuster iz podjetja Lunos, ki se ukvarja s prezračevalnimi sistemi, priporoča uporabo nizkoenergetskih rekuperacijskih sistemov, ki hkrati z dovajanjem svežega zraka pri zaprtih oknih skrbijo tudi za ohranjanje toplote.

»Za ohranjanje toplote je kot izolacija postala aktualna konoplja, ki se uporablja kot beton. Če želimo dober izkoristek toplote, je pomembna pravilna postavitve objekta sever–jug, pri čemer je večina oken na jugu. Na oknih uporabimo avtomatsko senčenje glede na kot sonca. Uporabimo tudi deževnico za zalivanje in si pomagamo s fotovoltaiko, kar na fasadi. Rešitev za energetsko učinkovitost je torej več.«

Štravsova izpostavlja energetsko varčno gradnjo, pri čemer v prvi vrsti predlaga vgradnjo toplotne črpalke, ki združuje tri naprave v enem – za ogrevanje, segrevanje sanitarne vode in hlajenje prostorov. Poiskati moramo tudi rešitve za ponovno uporabo toplote, kot je odpadna toplota, ki nastaja pri proizvodnih procesih.

Karmen Lešnik iz podjetja REAM, zastopnika in klimatskih naprav, toplotnih črpalk in prezračevalnih

naprav Mitsubishi Electric, omenja zanimive rešitve na področju naprednih klimatskih naprav, ki zelo natančno analizirajo prostorski temperaturni profil. Ta omogoča, da se določenih delov prostora ne ohlaja ali ogreva brez potrebe, razporeditev toplote v prostoru pa je bolj učinkovita. »Prav tako je pomemben izbor toplotne črpalke, ki v primerjavi s plinskimi kondenzacijskimi in oljnimi kotli porabijo kar do 50 odstotkov manj energije. Prihranek pa je še večji pri ogrevanju sanitarne vode,« pojasnjuje Lešnikova.

FUTURISTIČNI TRENDI

»Prihodnost toplotnih črpalk je v pametnem upravljanju, shranjevanju električne energije ali toplote in tudi vključevanju toplotnih črpalk v sisteme daljinskega ogrevanja, da je omogočen čim večji delež obnovljivih virov v sistemu daljinskega ogrevanja,« meni Štravsova.

Žgajnar pa izpostavlja izdelavo polimernih snovi iz uporabljenih otroških plenč ali iz fermentiranih odpadkov. Kuster dodaja, da je v treh do petih letih pričakovati sistem, ki bo zagotavljal več kisika v zraku.

WE MAKE BUILDINGS STRONGER.

pilotiranje, sidranje, Jet grouting, torketiranje,
gradbene jame, sanacija plazov, geotehnične meritve,
geotehnični inženiring, mikro in mini piloti,
debelostenske diafragme, geomehanske raziskave,...

ZA TOPLINO VAŠEGA DOMA SKRBIJO ŽE 30 LET!

Slovenski proizvajalec toplotnih črpalk Kronoterm praznuje 30. obletnico

Imeti močno vizijo in ustvariti napravo, ki bo spremenila prihodnost bivanja, ni lahko, niti pogosto. Takšno vizijo in izredno močno željo razviti uporabnikom in okolju najbolj prijazen ogrevalni sistem je imel Rudi Kronovšek. Pred 30 leti je ustanovil podjetje Kronoterm, ki je danes vodilno razvojno podjetje na področju toplotnih črpalk v Sloveniji.

Kronoterm je sinonim za kakovost, prijetno družinsko podjetje ter inovacije na področju okolju prijaznega ogrevanja in hlajenja, ki se nahaja na Gomilskem. Nenehno vlaganje v znanje in razvoj, napredna tehnologija, kakovost proizvodnje in storitev so vrednote in prednosti, zaradi katerih je podjetje prepoznavno kot strokovno najbolj usposobljeno in zaupanja vredno. **Njihove izredno učinkovite naprave skrbijo za udobje v skoraj 100.000 objektih doma in v tujini.**

OD DOMAČE GARAŽE DO ENEGA NAJSODOBNEJŠIH LABORATORIJEV

Velike uspešne podjetniške zgodbe so se začele naključno ali pa s skromnimi začetki nekje doma v garaži. Kronoterm pri tem ni nobena izjema. Podjetje, ki se je sprva imenovalo Termo-tehnika je pred tridesetimi leti doma v garaži ustanovil Rudi Kronovšek.

Rudi Kronovšek je sicer vizionar in razvojniki s smislom za podjetništvo ter pionir na področju toplotnih črpalk že od leta 1976. V velikem slovenskem podjetju gospodinjskih aparatov, kjer je bil takrat zaposlen, je razvil prvo generacijo serijsko izdelanih sanitarnih toplotnih črpalk v Sloveniji. Njegova želja po razvoju številnih možnosti uporabe toplotnih črpalk ga je vodila do ustanovitve lastnega podjetja.

Začetki niso bili vedno lahki, a ob izredni podpori žene Cvetke si je Rudi počasi in uspešno utiral pot v ogrevalni tehniki. Sledila je prva proizvodnja linija sanitarnih črpalk, čez nekaj let širitev podjetja iz delavnice in garaže v večje poslovne prostore. To je bilo odločilno in obenem nujno za vzpostavitev nove linije ogrevalnih toplotnih črpalk.

Leta 2010 je vodenje podjetja prevzel njegov sin Bogdan, ki nadaljuje Rudijevo strast do razvoja toplotnih črpalk. **“Žene me kreativnost. Razvijanje stvari,**

ki koristijo drugim, ustvarjanje nekaj novega, kar ni generično,” pravi Bogdan Kronovšek. Z novo generacijo je prišel čas še za novo blagovno znamko in preimenovanje podjetja. Njihovi uspehi so prerasli takratne prostore in leta 2015 so se preselili v velike proizvodnje prostore, v katerih se nahaja tudi eden najmodernejših laboratorijev v tem delu Evrope.

VEČKRATNI ‘EVROPSKI PRVAKI’ NA PODROČJU TOPLOTNIH ČRPALK

Uspehe podjetja Kronoterm potrjujejo tako številni zadovoljni uporabniki njihovih naprav, kot tudi stroka. Trikrat so postali ‘evropski prvaki’ kot radi rečejo. Njihova toplotna črpalka je bila trikrat razglašena za najboljšo toplotno črpalko v Evropi, kar je izjemen dosežek. Številni dosežki in nagrade, predvsem na področju inovacij, pa so tudi tisto, kar jih poleg zadovoljstva uporabnikov žene k razvoju še učinkovitejših naprav ter izboljšav na vsakem koraku.

Kronoterm s svojimi uspehi raste tudi v smislu zaposlovanja. V tridesetih letih so tako od idejnega vodje Rudija Kronovška prišli do več kot 100 redno zaposlenih. **Kljub vse večji Kronoterm družini, ki je izredno povezana in pozitivno naravnana, načela in vrednote družinskega podjetja ostajajo enake.** Lahko rečemo, da je prihodnost podjetja Kronoterm vrhunska, tako kot je vrhunska njihova izvedba. Pri Kronotermu pravijo, da je prvih 30 let zgolj začetek, najboljše šele prihaja.

V Kronotermu so vedno odprti za nova znanja in sodelavce, ki bi soustvarjali njihovo uspešno zgodbo in s tem bolj zeleno prihodnost. Prosta delovna mesta najdete na spletni strani. Za svetovanje in izbiro vam najbolj ustrezne toplotne črpalke jim pišite na info@kronoterm.com ali jih pokličite na 03 703 16 20.

KRONOTERM

TOPLOTNE ČRPALKE

WWW.KRONOTERM.COM

MODERNI VIDEZ IN VISOKA ODPORNOST, PRIMERNA ZA VSAKO POVRŠINO

Podjetje Degra je uveljavljen ponudnik industrijskih tlakov, cementnih estrihov in dekorativnih betonov, ponujajo pa tudi edinstvene kakovostne terase iz bambusovega lesa.

VSESTRANSKA UPORABNOST IN ŠTEVILNE MOŽNOSTI PRILAGAJANJA

Terasa iz naravnega bambusovega lesa **MOSO® Bamboo X-treme®** vam omogoča, da si ustvarite prijetno površino zunanjega prostora, najsi gre za tla okrog bazena ali za zunanjo jedilnico ob hiši.

Izjemno stabilnost talne obloge omogoča uporaba skritih pritrdilnih elementov, ki niso vidni v končni postavitvi in tako ne motijo videza terase. Posamezni deli so na voljo v več širinah in debelinah, različna obdelava površine pa pomeni tudi številne možnosti za unikaten končen videz.

OGLJIČNO NEVTRALNA IN IZJEMNO TRPEŽNA

Bambus moso je ena najhitreje rastočih rastlin na svetu (ustrezno velikost doseže že po 4–5 letih rasti), stebela pa se lahko posekajo in uporabijo, ne da bi s tem uničevali gozdne površine. Pridobljen bambusov les je obdelan s postopki, ki izboljšajo njegovo robustnost in odpornost na plesen, končno obdelana in stisnjena vlakna pa ustvarijo material, ki je močnejši in trdnjši od večine lesa listavcev.

MOSO® Bamboo X-treme® je v svoji celotni življenjski dobi ogljično nevtralen, njegova uporaba pa pripomore k višji certifikacijski oceni LEED, BREEAM in Green Star za projekte zelene gradnje.

KLASIČNA IZBIRA ZA OBREMENJENE PROSTORE

Industrijski tlaki so prisotni skoraj povsod: v domačih garažah, skladiščih, nakupovalnih središčih, tovarnah, gasilskih enotah, šolah, bolnišnicah, letališčih, stadionih, na terasah, parkirnih hišah, telovadnicah in okoli bazenov. Zadoščati morajo visokim standardom, saj gre za okolje, ki je dnevno precej obremenjeno s prevažanjem težkih bremen, delovnimi stroji, težkimi predmeti, temperaturnimi spremembami ali razlitimi kemikalijami. Tlak v teh prostorih mora biti zaradi varnosti ljudi, ki se tu zadržujejo, enostaven za čiščenje in vzdrževanje.

VZDRŽLJIVA IN STROŠKOVNO UČINKOVITA TALNA DEKORACIJA

Vse bolj priljubljeni pa postajajo tudi dekorativni betoni, ki omogočajo estetsko ureditev notranjih in zunanjih površin. Eden največjih hitov talne izvedbe v sodobni arhitekturi je brušen beton, ki predstavlja lepo, praktično, trajno in stroškovno učinkovito površino. Izdelava brušenega betona poteka s posebnimi brusnimi stroji z diamantnimi glavami, ki zgornje plasti betonske plošče obrusijo in izpostavijo agregatni material do zelenega videza. Uporablja se na zunanjih površinah, v industriji, javnih in turističnih objektih, privatnih hišah ... Odlikujejo ga visoka vzdržljivost, nizki stroški vzdrževanja in enostavno čiščenje.

Še eno izbiro dekorativnega betona pa predstavlja štokani beton, pri katerem z udarnimi orodji odstranimo cementno malto in nalomimo kamene agregate na izpostavljeni betonski površini. S tem se doseže neдрseč in unikaten videz betona, grobost površine pa se lahko spreminja z izbiro udarnih glav.

Degra d.o.o.

Limbuška cesta 2, SI-2341 Limbuš, Slovenija

www.degra.si | info@degra.si

10 TOP DRŽAVNIH GRADBENIH PROJEKTOV

Podjetja imajo veliko priložnosti za posle z državo. Katere so največje državne gradbene investicije za naslednja leta?

Maja Virant

1 Drugi tir

Investicijska vrednost: 940 mio EUR

Vrednost gradbenih del: 821 mio EUR

Investitor 2TDK je gradnjo drugega tira med Divačo in Črnim Kalom začel lani spomladi in takrat so stekla glavna gradbena dela tega projekta. Vsa dela pri izvedbi drugega tira Divača–Koper bodo predvidoma zaključena konec leta 2026, so nam povedali pri 2TDK.

Skupno 17,5 kilometra dolg odsek hitre ceste na Koroško, med Velenjem in Slovenj Gradcem, zaradi težavnega terena sicer velja za enega zahtevnejših odsekov na našem avtocestnem omrežju. Gre za izjemen tehnični in finančni zalogaj, pravijo na Darsu. Dokončanje projekta je načrtovano do leta 2028.

2 Gradnja odseka hitre ceste na tretji razvojni osi Velenje jug–Slovenj Gradec jug

Ocenjena vrednost projekta: več kot 800 mio EUR

Odsek je razdeljen na osem sklopov. Gradnja prvega sklopa, D – Gaberke, je v fazi zaključevanja in priprave na pridobitev uporabnega dovoljenja, so nam povedali na Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Dars). Pogodba za gradnjo sklopa F – Jenina je bila podpisana julija 2021, gradnja pa je stekla avgusta lani.

3 Načrt za okrevanje in odpornost (NOO)

Ocenjena vrednost projekta: 310 mio EUR

Investicija v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (NOO) vključuje ukrepe za zmanjševanje poplavne ogroženosti na ozemlju celotne Slovenije in je najpomembnejša investicija, ki jo trenutno vodi Direkcija Republike Slovenije za vode (DRSV), so nam povedali na Ministrstvu za okolje in prostor (MOP).

V investicijo so vključeni najpomembnejši projekti za izgradnjo celovitih protipoplavnih ukrepov v Sloveniji. Ocenjujejo, da se bo zmanjšala poplavna ogroženost za 62.000 prebivalcev na celotnem območju države.

Hidrotehnik

Vodnogospodarsko podjetje d.o.o.

Info: info@hidrotehnik.si

Tel.: + 386 1 534 15 12

/ Nizke gradnje
/ Visoke gradnje
/ Proizvodnja betonskih
mešanic in betonskih proizvodov

DRSV se je skupaj z MOP odločila, da bo v skladu z Zakonom o vodah projekte izvajala v partnerstvu z občinami, na območju katerih so predvideni projekti poplavne varnosti, so nam še povedali na ministrstvu. Direkcija je do danes sklenila sporazume s 30 občinami, ki že pridobivajo potrebno tehnično dokumentacijo za pridobitev gradbenih dovoljenj. Rok za dokončanje projektov je 30. junij 2026.

4 Nadgradnja železniške proge Maribor–Šentilj

Ocenjena vrednost projekta: 286,65 mio EUR

Od ocenjene vrednosti bo dobra tretjina sredstev, 101 milijon evrov, pridobljenih iz EU. Projekt naj bi bil zaključen v prihodnjem letu.

5 Zagotovitev poplavne varnosti v Spodnji Savinjski dolini

Ocena končne vrednosti investicije: 270–300 mio EUR, odvisno od različice, ki bo izbrana za izvedbo

Projekt je v fazi izdelave projektne, prostorske in investicijske dokumentacije do faze DGD za investicijski projekt. Investitor je DRSV, so nam povedali na MOP.

Gradbena dela bodo predvidoma stekla na začetku leta 2025. Zaključek izdelave prostorske dokumentacije do faze DGD za investicijski projekt je predviden marca 2024, zaključek gradbenih del pa konec leta 2028.

6 Uvedba daljinskega vodenja prometa na progi Zidani Most–Šentilj d. m. in na odseku proge Zidani Most–Ljubljana

Ocenjena vrednost projekta: 180,47 mio EUR

Projekt je v teku od leta 2019, trajal pa naj bi predvidoma do leta 2027, so nam povedali na Ministrstvu za infrastrukturo.

7 Gradnja druge cevi karavanškega predora

Investicijska vrednost projekta (v dokumentu Investicijski program za dograditev avtocestnega predora Karavanke, brez DDV in po tekočih cenah): 151,6 mio EUR

Preboj predora je načrtovan v zadnji četrtini leta 2023, dokončanje vseh del pa v drugi polovici leta 2025, so nam povedali na Darsu. Po odprtju nove cevi sledi še predvidoma dveletna obnova obstoječe cevi. Promet bi tako skozi obe cevi stekel predvidoma v letu 2027.

8 UKC LJ Dograditev infekcijske klinike

Ocenjena vrednost projekta: 106,50 mio EUR

Cilj investicije je izboljšati pogoje za izvajanje kakovostne zdravstvene obravnave vseh bolnikov s kužnimi boleznimi. S tem bi javnemu zdravstvenemu sistemu v Osrednjeslovenski statistični in zdravstveni regiji – za nekatere okužbe in bolezni pa v nacionalnem okviru – omogočili, da nadalje izboljša uspešnost odkrivanja in zdravljenja prenosljivih bolezni, so nam povedali na Ministrstvu za zdravje. Investicija se bo predvidoma zaključila februarja 2026.

tapro

SALONI KOPALNIŠKE OPREME

PRODAJNI PROGRAM

Ploščice,
sanitarna keramika,
kopalniška oprema,
vodovod in
ogrevanje.

PE LJUBLJANA

PE CELJE

PE TRBOVLJE

PE LESCE

PE JESENICE

www.tapro.si / info@tapro.si

9 Izgradnja trajnostnega objekta državne uprave Parmova

Ocenjena vrednost investicije: 62 mio EUR

Namen projekta je zagotovitev prostorov za potrebe državnih organov in s tem znižanje stroškov najemnine. To naj bi bila pozitivna sprememba, ki naj bi izboljšala portfelj nepremičnin v lasti države.

Cilj projekta je izdelati reprezentativen objekt trajnostne gradnje in pridobiti najvišji certifikat po DGNB (certifikat trajnostne gradnje, ki ga podeljuje Nemško združenje za trajnostno gradnjo), so nam povedali na Ministrstvu za javno upravo.

Projekt se bo začel jeseni 2022, nadaljevanje pa je odvisno od finančnih sredstev, saj Ministrstvo za javno upravo v svojem proračunu teh sredstev ne more zagotoviti in tako ni mogoče definirati zaključka projekta. Gre za najmanj petleten projekt od trenutka, ko bo zaprta finančna konstrukcija, so nam še povedali na ministrstvu.

KAKO ZMANJŠATI ZAMUDE?

Pogosta praksa državnih gradbenih projektov so zamude pri dokončanju gradnje, opozarja Darko Perko, direktor gradbenega podjetja Eltim: »Izvajalci projektov vedno iščejo podizvajalce, ti pa zaradi preveč projektov in premalo zmogljivosti izvedbe ne uspejo končati v roku.«

A prostora za izboljšave je dovolj. Usvojiti moramo način dela na gradbiščih, kot ga poznajo v tujini, opozarja Perko: »Si predstavljate, da Kitajci lahko zgradijo most kar čez noč?« Pri nas so to vedno vsaj večmesečni projekti. Treba bo uvesti dvoizmensko delo na gradbiščih in razmisliti o nočnem delu vsaj za delo na cestah, dodaja Perko: »V Italiji ali Nemčiji cestna dela vedno potekajo tudi ponoči ob reflektorjih, da čim manj ovirajo promet.«

UČINKOVIT PARTNER V GRADBENIŠTVU IN INDUSTRIJI

Vozila z opremo za tlačno in vakuumsko čiščenje kanalizacij, oljnih lovilcev in različnih usedalnikov poznamo že dolgo, v zadnjih desetih letih pa se zaradi izjemnega tehnološkega napredka uporaba mobilnih vakuumskih naprav močno širi.

KEMISOVA MOBILNA ENOTA LONGO GHARMATTAN

Posebnost tega vozila je njegova izjemna sesalna sposobnost, ki jo ustvarja z vakuumsko črpalko s kapaciteto 10.500 m³ zraka/h in z možnostjo ustvarjanja 93-odstotnega vakuumu. Prek sklopa vrečastih filtrov skupne površine več kot 100 m² sistem omogoča sesanje prahu in drugih trdnih materialov ter črpanje tekočih materialov z nameščenima dvema ciklonoma. Vozilo omogoča tudi uporabo vodnega curka prek visokotlačne vodne črpalke in rotirajoče šobe. Gharmattan je opremljen s hidravlično vodeno sesalno roko z rotirajočo sesalno cevjo, ki omogoča sesanje tudi trše podlage. To je zlasti pomembno pri sesanju (izkopavanju) jarkov za polaganje različnih vodov,

kot so plinski, električni ali telekomunikacijski ter pri iskanju poškodb na vkopanih inštalacijah. Sesalna roka omogoča tudi lažji doseg višjih mest, zato lahko nasutje proda ali zemlje pri zelenih ali ravnih strehah preprosto posesamo. Po opravljenem sesanju se površina lahko tudi visokotlačno opere in pripravi za popravilo, vozilo pa omogoča tudi pnevmatski transport proda na ravne strehe.

Vozilo Gharmattan je zato zaradi svoje specialne opremljenosti dober partner na področju industrijskih čiščenj, v gradbeništvu, kmetijstvu ter v primerih prometnih in naravnih nesreč.

Več informacij na: www.Kemis.si.

10 Projekt gradnje Biotehnoškega stičišča Nacionalnega inštituta za biologijo

Pogodbena vrednost 1. faze projekta: 28,55 mio EUR

Julija 2021 se je začela gradnja Biotehnoškega stičišča Nacionalnega inštituta za biologijo. Ta bo zagotavljal primerne infrastrukturne pogoje za izkoriščenje znanstvenoraziskovalnih in poslovnih priložnosti inštituta. S tem bo omogočena širitev delovanja in nadaljnji razvoj NIB, so nam povedali na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport.

CILJ GRADNJE BIOTEHNOŠKEGA STIČIŠČA NACIONALNEGA INŠTITUTA ZA BIOLOGIJO JE TUDI V TEM, DA BO ZAGOTAVLJALA STIMULATIVNO DELOVNO OKOLJE ZA MLADE SLOVENSKE ZNANSTVENIKE.

Cilj vzpostavitve take infrastrukture je tudi v tem, da bo zagotavljala stimulativno delovno okolje za mlade slovenske znanstvenike. Ti zdaj odhajajo v tujino, ker možnosti za njihov znanstvenoraziskovalni razvoj v Sloveniji ni, ter privabila raziskovalce iz tujine za delo v Sloveniji, so še povedali.

Projekt je razdeljen na dve fazi:

1. izvedba gradbenih, obrtniških in instalacijskih del ter montaža pohištvene laboratorijske in pisarniške opreme,
2. nakup in montaža raziskovalne opreme.

PRILOŽNOSTI ZA POSEL JE DOVOLJ

Gradbena podjetja imajo veliko priložnosti za posle z državo. V načrtu razvojnih programov v obdobju od leta 2022 do 2025 je razpisanih od 10,91 milijarde evrov (leto 2024) do 16,55 milijarde evrov (leto 2022) sredstev za različne programe.

V podjetju Provia se vsako leto prijavijo na okrog 20 državnih projektov, sodelujejo pa tudi kot podizvajalci drugi ponudniki. V letošnjem letu so bili denimo izbrani pri PZI za izvedbo ukrepov za dvoživke in rekonstrukcijo ceste R3-647/1368 – Life Amphicon Radensko polje. Izdelali bodo tudi idejno zasnovo za povezavo kolesarske poti v Bazari v občini Šempeter.

VIŠJE CENE GRADBENIH MATERIALOV = DRAŽJI PROJEKTI

»Ob nori rasti cen gradbenih materialov, surovin in energentov je pričakovati, da se bodo že načrtovani projekti podražili. Te podražitve bodo predvidoma vplivale na izvajalce del po že sklenjenih, obstoječih pogodbah. V kakšnem obsegu, še ne moremo oceniti,« pravi Tjaša Potisk iz podjetja 2TDK, ki gradi drugi tir. »Bojimo pa se, da se bo povišanje cen pokazalo tudi pri izvedbi razpisov in pri sklepanju bodočih pogodb, denimo za Sklop 3.«

SETNIKARJEVA 1, LJUBLJANA, tel.: 01 423 60 15 • MOSKOVSKA 4, LJUBLJANA, tel.: 01 523 35 13

WWW.VOVKO.SI • 080 30 09

POZABITE NA KLJUČE, ZAKLEPAJTE PAMETNEJE

Pametne ključavnice SALTO SYSTEMS so primerne za vgradnjo na skoraj vsaka vrata, zunaj ali znotraj objektov. Omogočajo hitro in enostavno odpiranje vrat ter elektronsko kontrolo pristopa v realnem času. Z njimi lahko določite, kdo lahko odpre posamezna vrata, kar lahko tudi časovno omejite.

VELIKA IZBIRA VISOKOKAKOVOSTNIH SEFOV

Ognjevarni, protivlomni, možnost odpiranja na ključ, kodo ali prstni odtis, vgradni, pohištveni sefi ...

LESENA MASIVNA X-LAM CLT KONSTRUKCIJA KOT OSNOVA SODOBNE TRAJNOSTNE GRADNJE

Če so še nedavno v klasičnem gradbeništvu prevladovali gradbeni materiali opeka, beton in jeklo, se danes v ospredje postavlja les. Glavni dejavniki za to so razvoj novih tehnologij obdelave lesa ter energetska in podnebna kriza, ki les kot trajnosten konstrukcijski in izolacijski material postavljajo v ospredje.

LES JE VEDNO BOLJ V UPORABI

Les je naravni gradbeni material, ki diha skupaj s prostorom, zato je življenje in delo v objektu iz lesa bolj zdravo in prijetno. Polega tega pa so investitorji v času gospodarske, energetske in podnebne krize prepoznali, da je les kot obnovljiva surovina edini gradbeni material, ki ima neizmerne prednosti pred klasičnimi materiali, zaradi česar je gradnja z njim mnogo hitrejša in veliko bolj natančna. Pri poslovni in industrijski gradnji stavb se poleg opeke, jekla in armiranega betona (AB) predvsem pri izvedbi večjih in zahtevnejših stavb uporablja lesena masivna konstrukcija, sestavljena iz križno lepljenih »X-Lam« ploskovnih elementov.

Promo

NAJSODOBNEJŠA TEHNOLOGIJA GRADNJE V RAZVITIH DRŽAVAH

Sodobna arhitektura posega po lesu kot konstrukcijskem materialu tudi v najzahtevnejših arhitekturnih in konstrukcijskih izvedbah, kjer ima lahka, a hkrati toga X-Lam konstrukcija veliko prednosti pred težjimi klasičnimi gradbenimi konstrukcijami. Lesena masivna X-Lam konstrukcija je trenutno najodobnejša tehnologija gradnje

v trajnostnem gradbeništvu, ki je že nekaj let v eksponentnem porastu v vseh razvitih deželah sveta. Omogoča izjemno potresno odpornost in visoko požarno varnost, veliko hitrost in natančnost gradnje, je naravna in ekološka, kar daje uporabniku najvišje bivalno in delovno ugodje. Več o tehnologiji lesene masivne X-Lam CLT gradnje najdete na www.cbd.si.

Posebnost konstrukcij ke zasnovane je v tem, da lesen masivni ovoj sodeluje pri zavetrovanju je klene konstrukcije, hkrati pa ustvari idealno podlago za pritrditev in stabilizacijo zahtevnega stavbnega pohištva ter podlago za prezračevano montažno alu fasado. Poleg tega kot konstrukcijski obod ustvari atiko, na kateri se zaključita z notranje strani strešna kritina, na zunanji strani pa alu prezračevana fasada.

CBD

masivne lesene konstrukcije

stordensko

GREEN BUILDING COUNCIL SLOVENIA

Slovensko združenje za trajnostno gradnjo

Današnji čas narekuje uporabo **sodobnih trajnostnih materialov** podprtih s kompetentnimi in strokovnimi projektantskimi rešitvami. Tako je **les** ključni trend moderne in ekološke gradnje, s katerim lahko zaradi dosežkov tehnološkega razvoja realiziramo večino arhitekturnih izzivov.

Podjetje CBD je specializirano za projektiranje in izvedbo vseh vrst lesenih konstrukcijskih sistemov. V sodelovanju s proizvajalci križno lepljenih (**Xlam**) lesenih masivnih plošč razvija in izvaja moderne, ekološke, energetske varčne ter potresno varne gradnje tako enodružinskih hiš kot tudi večnadstropnih stavb ter nadgrajen obstoječih objektov.

Značilnost našega dela so vrhunska strokovnost, bogate izkušnje in inovativne rešitve. Zaupajte znanju in izkušnjam ter stopite z nami na pot prihodnosti v lesu.

CBD - vaš partner od ideje do izvedbe

Xlam.

projektiranje
rekonstrukcije
novogradnje
nadgradnje

2019
AAA
Platinasta odličnost

CBD gradbeno in poslovno projektiranje d.o.o.
Lopata 19G, Celje **biro** Sojerjeva 3, Ljubljana
T +386 (0)5 90 47 537 **M** +386 (0)41 842 752
e cbd@cbd.si www.cbd.si

ESPLANADA

studio za oblikovanje prihodnosti

ESPLANADA d.o.o.

Slovenska cesta 9 | 1000 Ljubljana

T.: +386 205 05 89 | info@esplanada.si

www.esplanada.si

BODO KMALU GRADILI ROBOTI?

Pogled v leto 2030: kaj nas čaka? Kateri trendi bodo v gradbeništvu prevladali že čez nekaj let?

Maja Virant

Gradbena industrija igra pomembno vlogo pri gospodarski rasti in ima neposreden vpliv na svetovni BDP. V letu 2021 je bila ocenjena na 7,28 bilijona ameriških dolarjev. Številka naj bi se do leta 2030 povzpela celo do 14,41 bilijona s sestavljeno letno stopnjo rasti 7,3 odstotka med letoma 2022 in 2030, razkriva poročilo *The Future of Construction, Global, 2030*.

In kako bo na gradbišču leta 2030? Veliko človeškega dela bodo nadomestili roboti in drugi pametni stroji, napovedujejo strokovnjaki. Nekateri projekti se bodo morda sestavili celo sami, pišejo na Tehnološki univerzi Capitol.

Ljudje bodo tam zato, da bodo ob pomoči računalnikov in sofisticiranega računalniškega programa upravljali procese. Droni bodo preletavali gradbišče in preverjali delo ter vnaprej predvidevali in sproti reševali težave. Človeško osebje bo visoko specializirano, sicer pa bodo simultano in na daljavo obvladovali več projektov, napoveduje poročilo omenjene univerze.

Preverili smo, katerih pet največjih gradbenih trendov je napovedanih za leto 2030.

5 TOP TRENDOV V GRADBENIŠTVU V 2030:

1 Roboti, droni, učenje strojev ...

Nove tehnologije bodo izboljšale in olajšale proces načrtovanja in izvedbe v gradbeništvu. Med pomembnejšimi novitetami prihodnosti se omenja gradbene robote, drone, umetno inteligenco in učenje strojev, modularno gradbeništvu, 3D-tiskanje in informacijsko modeliranje objektov.

2 Prihaja 3D podatkovni ekosistem

Vse se bo premikalo v smeri avtomatizacije. Avtonomni stroji že delujejo usklajeno pri izgradnji jezov ali denimo pri sončnih in vetrnih elektrarnah. Opravljajo preglede gradbišč po tleh ali iz zraka. Samovozeči tovornjaki so že dolgo

prisotni v rudnikih. Manj avtonomnih strojev je za zdaj pri železniških in cestnih projektih ter pri projektih izgradnje mostov.

Pravi premik v smeri avtonomije bo zato 3D podatkovni ekosistem. Omogočal bo zamenjavo človeškega nadzora za bolj varno delovno okolje z optimizacijo poti, izogibanjem oviram in prilagajanjem situaciji, navajajo v specializiranem mediju za gradbeništvu Inside Unmanned Systems. Ta sicer še ni popolnoma razvit, saj je treba ustvariti okolje, kjer več strojev usklajeno deluje skupaj.

Največji izziv avtonomne gradnje bo varnostna komponenta, opozarja Jason Hallett, izvršni direktor podjetja Digital Construction Work (DCW). Pogoji se na gradbišču ves čas spreminjajo, avtonomni stroji pa se v tem trenutku še niso sposobni prilagajati tem spremembam, pravi Hallett:

»V nasprotju z avtonomnimi avtomobili, ki potujejo na označenih cestah, se gradbišče ves čas spreminja in je lahko že v nekaj dneh videti povsem drugače.«

3 Konec potratne gradnje

Združeni narodi so leta 2015 sprejeli Agendo 2030 za trajnostni razvoj, v kateri so postavili 17 ciljev. Pri tem ima gradbena industrija ključno vlogo pri doseganju večine ciljev, še posebej pa pri naslednjih:

- ★ trajnostna mesta in skupnosti,
- ★ podnebne akcije,
- ★ čista voda in sanitarije,
- ★ odgovorna potrošnja in proizvodnja,
- ★ industrija, inovacije in infrastruktura,
- ★ biodiverziteta,
- ★ dostopna in čista energija,
- ★ spodobno delo in gospodarska rast.

Zavedati se moramo, da so sredstva omejena in da potratna gradnja, ki smo ji priča, dolgoročno ne bo vzdržna, opozarja tudi Darko Perko, direktor gradbenega podjetja Eltim:

»Vendar je pričakovati, da bo prehod trajal dlje časa; podobno, kot se je to dogajalo in se še dogaja v avtomobilski industriji.« Standardni

in modularni koncepti bodo povečali kompatibilnost med zgradbo in infrastrukturnimi projekti. Izboljšali bodo ekonomijo obsega, povečali učinkovitost in pospešili industrializacijo gradbene industrije, še navaja poročilo.

4 Nova, računalniška delovna sila

Definicija gradbenega delavca se bo spremenila. Tradicionalno je veljalo, da je gradbeništvo predvsem fizično delo, ki vključuje moč, vzdržljivost in koordinacijo, pravi Almir Keserović iz gradbenega podjetja Skok in napoveduje: »Novi trendi bodo vključevali računalniška in tehnična znanja.« Zaradi tega bodo nastala nova delovna mesta. Na menedžerski ravni bo ključno razumevanje orodij digitalne dobe.

5 Novi materiali: beton, ki sam zatesni razpoke ...

Na trg bodo prišli novi materiali, ki bodo omogočali hitrejšo in varnejšo gradnjo, hkrati pa izboljšali uporabniško izkušnjo. Med najbolj inovativnimi, ki so že na trgu, Miranda Cheatham v članku Top 11 predvidevanj o prihodnosti tehnologije gradnje izpostavlja:

- ★ beton, ki sam zatesni razpoke: ko beton počši in vanj pride voda, se sprosti snov, ki avtomatično zapolni razpoko;
- ★ karboske nanocevi: znanstveniki so razvili karbonske cevi, ki so debele le en nanometer in imajo največjo nosilnost glede na težo;

- ★ prozorni aluminij: ima vse lastnosti kovine in videz stekla, uporabljali pa ga bodo za steklene strukture z manj potrebne podpore, kot bi jo potrebovali pri strukturah iz stekla;
- ★ izolacijo z aerogelom: aerogel je med najlažjimi materiali na svetu, saj je le petnajstkrat težji od zraka. Deluje kot pena s porozno strukturo, zaradi katere toplota ne potuje skozi, zato ima izjemne izolacijske lastnosti, celo dva- do trikrat večje kot steklena volna.

KAJ PA NAS ČAKA V BLIŽNJI PRIHODNOSTI?

»Pri projektiranju se pojavljajo tendence po VR (Virtual Reality oziroma navidezni resničnosti) in BIM (Building Information Modeling oziroma informacijskem modeliranju zgradb) 3D-projektiranju. To investitorjem omogoča realnejši in rednejši vpogled v nov objekt od prostora do prostora, njegovo umeščenost v prostor, videz in samo uporabnost,« pojasnjuje Nataša Teraž Krois.

Rok Cajzek iz GIC Gradenj omenja še nekaj gradbenih idej: »Nekatere futuristične ideje so tako zanimive, da jih razvijamo tudi sami. Tukaj velja izpostaviti razvoj nizkoogljivega zelenega betona, ki je narejen iz reciklata nekoč že strjenega betona in z uporabo tako imenovanega zelenega cementa. S posebnimi postopki mineralizacije dodatno omogočimo trajno ujetje izpustov CO₂, s čimer uporabniku ponudimo okolju prijazen beton.«

Poleg omenjenega Cajzek poudarja, da se intenzivno ukvarjajo s preučevanjem in uporabo velikoformatnih 3D-tehnologij tiskanja, ki v panogi gradnje obetajo marsikaj.

ELEKTRO JEZERNIK

Črnova 53d, 3320 Velenje

T: 03 897 30 90

E: info@elektro-jezernik.si

W: www.elektro-jezernik.si

Električne inštalacije
izvajamo od leta 1993.

Vseskozi vlagamo
v izobraževanje in
izpopolnjevanje naših
zaposlenih ter nakup
profesionalne opreme.

Zavedamo se, da so
pridobljeno znanje, izkušnje,
primerna oprema ter
dobra ekipa potrebni za
kakovostno, hitro in cenovno
najugodnejšo izvedbo
električnih inštalacij.

NUDIMO:

- strokovno, kakovostno in ugodno izvedbo električnih inštalacij na novih zgradbah ali pri adaptacijah, na individualnih hišah, stanovanjih, večstanovanjskih stavbah, poslovnih prostorih oziroma pisarnah, industrijskih, trgovskih in turističnih objektih, muzejih, izobraževalnih ustanovah, hlevih, javnih razsvetljavah ...
- strelovodne inštalacije
- strokovne preglede, preizkuse in meritve električnih inštalacij jakega in šibkega toka ter strelovodnega sistema
- izvedbo strukturiranega ožičenja za potrebe po izdaji sistemske garancije
- varjenje optičnih vlaken z varilnikom, primernim za telekomunikacijski sektor
- sodelovanje in nudenje strokovne pomoči naročnikom pri pripravi projekta ali ponudbe
- dokumentacijo za tehnični pregled in pridobitev uporabnega dovoljenja, nadzor pri izvajanju del (pooblaščen inženirji)

AKTUALNI PROJEKTI:

- Poslovno skladiščna hala, faza 1, Aichelin Celje
- Športna dvorana Štore
- Hala DBSS, Velenje
- Večstanovanjske vile Grofice Vransko: objekti C, D in G
- Stanovanjska soseska Pobrežje Maribor

TRADICIJA IN ODLIČNE REFERENCE

REAM d. o. o., Komenda

IZVEDBA MONTAŽNIH
OBJEKTOV IN AVTOMOBILSKIH
NADSTREŠKOV

SODOBNO
PROJEKTIRANJE

NAJBOLJŠE
TEHNIČNE REŠITVE

Konzolni nadstrešek, Šentjernej

PRIHODNOST JE V ZELENIH REŠITVAH

Energetska neodvisnost, donosnost, udobje in okolju prijazna tehnologija so tiste, ki prepričajo vedno več investitorjev, da se odločijo za prehod na obnovljive vire energije. Še posebej sonca. Trg ponudnikov zelenih rešitev je nasičen in poraja se vprašanje, komu zaupati.

Zelena prihodnost vse bolj vstopa v naš vsakdan. Nestanovito dogajanje na trgu energentov in eksponentna rast cen sta še dodatno okrepila zavedanje, da je samoskrba korak v pravo smer. Podoben trend je opaziti tudi pri slovenskih podjetnikih, ki v izrabi obnovljivih virov energije (OVE) vidijo vse več potenciala.

Igor Kozlar, vodja marketinga v podjetju Enertec d.o.o., Moja elektrarna

IZBERITE ZANESLJIVEGA ENERGETSKEGA PARTNERJA

Proces postavitve sončne elektrarne je celovit – zahteva skrbne meritve, dimenzioniranje, montažo, pa tudi nadzor delovanja in vzdrževanje. Zato je za podjetja zelo pomemben izbor zanesljivega in preverjenega izvajalca. Eden takšnih je tudi mariborsko podjetje Enertec, d. o. o. z blagovno znamko Moja elektrarna, ki na trg prinaša dovršene in celovite energetske rešitve v kombinaciji izrabe sončne energije. »Pred na-

ložbo v sončno elektrarno je treba preveriti reference izvajalskega podjetja, njihove izkušnje in strokovno podkovanost ter odzivnost v primeru okvar in reklamacij. Ne nazadnje pa se je zaradi okoljske odgovornosti treba pozanimati tudi o poreklu vgrajene opreme,« razlaga vodja marketinga Igor Kozlar. Izrabo sončne energije so približali že več kot 800 okoljsko ozaveščenim gospodinjstvom in podjetjem.

JE VAŠA STREHA PRIMERNA ZA SONČNO ELEKTRARNO?

Kot pojasnjuje Kozlar, se zavedajo, da je prihodnost v digitalizaciji procesov: »Zato smo v zadnjih dveh letih razvili aplikacijo, ki poenostavlja in pohitri fazo načrtovanja sončne elektrarne z aktivno vključitvijo potencialnih strank. Inovativna digitalna rešitev omogoča, da lahko vsakdo, ki se zanima za sončno elektrarno, zgolj s pomočjo telefona preveri, ali njegov objekt zadostuje

pogojem za njeno postavitve.« Uporabnikom nudi preprost in intuitiven izračun potrebne moči sončne elektrarne, hkrati pa simulira delovanje sončne naprave glede na orientacijo, naklon in mikrolokacijo objekta.

PRIMER DOBRE PRAKSE

Za inovativno rešitev izrabe OVE so se letos odločili tudi pri podjetju Energetika Maribor. Na razpoložljive površine so namestili solarne panele in s tem znižali stroške električne energije, povečali stopnjo samooskrbe, hkrati pa poskrbeli za varnost avtomobilov zaposlenih in poslovnih partnerjev. Podjetje Enertec jim je na strešno površino in kar na pet nadstreškov namestilo 250 kW veliko sončno elektrarno, ki bo letno predvidoma proizvedla 278 MWh električne energije. Gre za zgleden primer, kako učinkovite in donosne so lahko zelene tehnologije.

Mobilna aplikacija je na voljo uporabnikom Android, iOS in Huawei mobilnih telefonov

Z dovršenimi energetske rešitvami
do samooskrbe in visokih prihrankov.

Zaupajte strokovnjakom
#ZaSončnoPrihodnost

Sončne elektrarne

Solarni nadstreški

Toplotne črpalke

☎ 080 23 90

info@moja-elektrarna.si

www.moja-elektrarna.si

Moja elektrarna
by ENERTEC

DENARJA BO VEČ ZA TRAJNOST IN TURIZEM

Pohitite, počrpate lahko še milijonska sredstva! Razpisov ni več veliko. Za inovativne rešitve krožnega gospodarstva in razvoj turizma sta odprta še dva.

Barbara Leskovar

R

azpisov do konca leta, kot smo napovedali, ni več veliko. Gospodarstvu je v letošnjem letu na voljo skupno 670,6 milijona evrov razvojnih spodbud, kar je za 29,9

milijona evrov več, kot je bilo načrtovano na začetku letošnjega leta.

A večina razpisov je že bila objavljena. Deloma so roki za oddajo vlog še odprti in te navajamo v nadaljevanju, deloma pa oddaja vlog ni več možna. Objavljamo tudi dva napovedana razpisa.

NOV DENAR ZA TRAJNOSTNO RENASANSO ...

Sta pa septembra Evropska komisija in Evropska investicijska banka (EIB) podpisali spo-

razum o instrumentu za posojila, s katerim bosta financirali javne naložbe v regijah, ki jih bo prehod na trajnostno gospodarstvo najbolj prizadel. Instrument bo združeval do 10 milijard evrov posojil EIB in 1,5 milijarde evrov nepovratnih sredstev iz proračuna EU.

Na začetku septembra je strateško razvojno-inovacijskega partnerstva (SRIP) Krožno gospodarstvo napovedalo razpis za inovativne rešitve na področju krožnega gospodarstva.

... IN ZA TURIZEM

Septembra je napovedan tudi Javni razpis trajnostni razvoj slovenske nastanitvene turistične pobude za dvig dodane vrednosti turizma. Njegov namen je trajnostni razvoj slovenske nastanitvene turistične ponudbe za dvig dodane vrednosti turizma.

Sofinancirane bodo investicije v nastanitvene zmogljivosti (hotele, motele, penzione, gostišča, kampe, glampinge, turistične kmetije) z najmanj tremi zvezdicami. V prvi vrsti so to obnove, deloma pa tudi novogradnje. Usmerjene so v energetske in okoljske učinkovite in digitalne rešitve, upravičenci pa so MSP in velika podjetja. Okvirna višina sredstev je 69 milijonov evrov.

V okviru razpisa za turizem bodo morali projekti izkazovati energetske učinkovitost in zeleno naravnane rešitve, torej obnovljive vire energije, zmanjšanje odpadkov in negativnih vplivov na okolje. Pridobiti bo treba certifikat Slovenia Green.

Možnost sofinanciranja bodo imeli projekti, ki bodo pripravljeni na izvedbo. Izdelano bodo morali imeti projektno in investicijsko dokumentacijo ter pridobljeno gradbeno dovoljenje, poleg tega pa se bodo morali investitorji zavezati k ohranjanju delovnih mest oziroma spodbujanju ustvarjanja novih. Načrtovano je, da bodo 68 odstotkov sredstev (okoli 45 milijonov evrov) namenili za sofinanciranje obnove objektov, preostanek pa za novogradnje ali popolne rekonstrukcije. Več v nadaljevanju članka.

Preverili smo, kje so še odprte priložnosti pri razpisih. V podjetju Tiko Pro so za bralce Slovenskega SBC podjetnika zbrali aktualne razpise za podjetja, ki so še odprti.

ŠE AKTUALNI RAZPISI

Podpora zagonskim, mikro, malim in srednjim podjetjem pri strateški trajnostni in krožni transformaciji poslovanja v letih 2022-2025

Objava: 5. 8. 2022, roki za oddajo pa so odvisni od tega, ali gre za sklop I ali sklop II. Za sklop I: 16. 1. 2023, 15. 6. 2023, 15. 11. 2023, 15. 3. 2024. Za sklop II: 15. 11. 2022, 15. 4. 2023, 15. 9. 2023, 15. 1. 2024, 15. 4. 2024

Namen: Strokovna in finančna podpora zagonskim, mikro, malim in srednje velikim podjetjem pri intenzivnem procesu trajnostne in krožne transformacije poslovanja, s poudarkom na zasledovanju strateških ciljev učinkovite rabe virov, krožnega gospodarstva, zniževanja negativnih oziroma povečevanja pozitivnih vplivov na podnebje in okolje, družbo in ekonomsko skupnost ter s tem povečanja produktivnosti in konkurenčnosti slovenskih podjetij.

Cilji: Podpreti vsaj 200 zagonskih, mikro, malih in srednjih podjetij pri trajnostni in krožni transformaciji poslovanja.

Upravičenci: Sklop I je namenjen MSP, ki imajo najmanj 20 zaposlenih. Sklop II je namenjen zagonskim, mikro in malim podjetjem, ki imajo

najmanj enega in največ 19 zaposlenih.

Višina sofinanciranja: do 100 %

Razpisnik: Javna agencija SPIRIT

Več o razpisu: <https://www.spiritslovenia.si/razpis/391>

Javni poziv 92FS-PO21 Finančne spodbude za nove naložbe v učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije za gospodarstvo

Datum objave: 17. 12. 2021, rok za oddajo: do porabe sredstev.

Višina sofinanciranja: nepovratna sredstva do 20 % investicije, maksimalno 200.000 evrov, kredit do 80 %. Višina kredita je omejena na najnižji znesek kredita, ki znaša 25.000 evrov, in najvišji znesek kredita, ki znaša 2.000.000 evrov.

Namen: Spodbuditi izvedbo ukrepov učinkovite rabe energije v stavbah in tehnoloških procesih, učinkovite rabe električne energije, rabe odpadne toplote v procesih ter ukrepov za povečanje rabe obnovljivih virov energije.

Predmet javnega poziva: Finančne spodbude za gospodarstvo v obliki nepovratnih sredstev in/ali kredita.

Upravičenci: Pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti, ali s predpisom ali z aktom o ustanovitvi določene dejavnosti, ki so vsi vpisani v poslovni register v Republiki Sloveniji, razen njihovih podružnic v tujini, ter pravne osebe javnega prava, ki imajo stvarno premoženje v svoji lasti, razen neposrednih uporabnikov državnega oziroma občinskega proračuna.

Upravičeni stroški: Nova naložba je naložba za izvedbo enega ali več ukrepov, ki še ni bila zaključena ob oddaji vloge za pridobitev spodbude na ta javni poziv. To so: toplotna izolacija fasade, zunanega zidu/tal ali zidu proti terenu v stavbi, toplotna izolacija tal na terenu ali tal nad neogrevanim prostorom/kletjo v stavbi, toplotna izolacija ravne strehe, poševne strehe ali stropa proti neogrevanemu prostoru/podstrešju, zamenjava zunanega stavbnega pohištva v stavbi, vgradnja toplotne črpalke za centralno ogrevanje stavbe, vgradnja kurilne naprave na lesno biomaso za centralno ogrevanje stavbe, zamenjava toplotne postaje ali vgradnja toplotne postaje za priklop na sistem daljinskega ogrevanja stavbe, vgradnja solarnega ogrevalnega sistema v stavbi, vgradnja prezračevanja z vračanjem toplote odpadnega zraka v stavbi, zamenjava sistema razsvetljave v stavbi, optimizacija sistema ogrevanja v stavbi, vgradnja plinskega kondenzacijskega kotla za centralno ogrevanje stavbe, naložbe v naprave za soprodukcijo električne energije in toplote, izkorišča-

nje odvečne toplote iz procesov in/ali naprav, vgradnja energijsko učinkovitih elektromotorjev in/ali vgradnja frekvenčnih pretvornikov, uvedba sistema upravljanja energije, energetska učinkovitost v tehnološkem procesu.

Razpisnik: Eko sklad

Več o razpisu: <https://www.ekosklad.si/gospodarstvo/pridobite-spodbudo/objava/javni-poziv-92fs-po21-financne-spodbude-za-nove-naložbe-v-ucinkovito-rabo-energije-in-obnovljive-vire-energije-za-gospodarstvo>

Javni razpis za sofinanciranje operacij gradnje novih manjših proizvodnih naprav za proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije

Datum objave: 30. 4. 2021, rok za oddajo: 13. 1. 2023

Višina sofinanciranja: S sredstvi evropske kohezijske politike bo sofinanciranih 20 % upravičenih stroškov operacije, vendar ne več kot 200 evrov na 1 kW instalirane nazivne električne moči.

Predmet razpisa: Dodelitev finančnih spodbud (nepovratnih sredstev) za sofinanciranje nakupa in vgradnje naprav za proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije, kar vključuje tudi nakup in vgradnjo tovrstnih naprav za namen samooskrbe z električno energijo ter hranilnikov energije (v nadaljevanju: operacija). Finančne spodbude se dodeljujejo kot državne pomoči ter so namenjene nakupu in vgradnji naprav za proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije (v nadaljevanju: SE OVE).

Upravičenci: Prijavitelji po tem javnem razpisu so gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki po Zakonu o gospodarskih družbah ter zadrage po Zakonu o zadrugah.

Upravičeni stroški: Nakup in vgradnja naprave za pridobivanje električne energije z izrabo sončne energije, nakup in vgradnja hranilnika

energije, pripadajoča električna inštalacija in oprema, priprava in izvedba obrtniških in inštalacijskih del, strokovni nadzor v vrednosti 3 % od upravičenih stroškov operacije.

Razpisnik: Ministrstvo za infrastrukturo in prostor

Več o razpisu: <https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/javni-razpis-za-sofinanciranje-operacij-gradnje-novih-manjsih-proizvodnih-naprav-za-proizvodnjo-elektricne-energije-z-izrabo-soncne-energije-jr-se-ove-2021/>

NAPOVEDANI RAZPIS

Javni razpis trajnostni razvoj slovenske nastanitvene turistične pobude za dvig dodane vrednosti turizma

Predvidena objava: september 2022

Namen: Trajnostni razvoj slovenske nastanitvene turistične ponudbe za dvig dodane vrednosti turizma. Investicije v nastanitvene kapacitete (hoteli, moteli, penzioni, gostišča, kampi, glampingi, turistične kmetije) z najmanj tremi zvezdicami, v prvi vrsti obnove, deloma tudi novogradnje. Usmerjenost v energetska in okoljsko učinkovite ter digitalne rešitve.

Upravičeni stroški: stroški investicij v opredmetena sredstva (investicije v gradnjo, obnovo, opremo, inventar, energetska sanacija, povečanje energetske učinkovitosti ali energetske samooskrbe iz obnovljivih virov, računalniško, digitalno in IT-opremo). Stroški projektne dokumentacije, študij in analiz, stroški programov izobraževanja in usposabljanja, stroški zagonskega trženja, stroški storitev zunanjih izvajalcev.

Upravičenci: MSP in velika podjetja

Okvirna višina sredstev: 69 milijonov evrov

Višina sofinanciranja: Intenzivnost skladno z novo karto regionalne državne pomoči, predvidoma od 15 % do 60 % ter skladno z naložbeno shemo za MSP.

Obdobje upravičenosti stroškov: Od oddaje vloge dalje.

Izvajalec: MGRT

STAVIJO NA UČINKOVITOST SVOJIH REŠITEV

V podjetju IPLUS naročnikom zagotavljajo kakovostno implementacijo rešitev v njihovo specifično procesno okolje.

Družba iPLUS je bila ustanovljena leta 1998 v Škofji Loki. Razvijajo programsko opremo za podporo dejavnosti skladiščne in transportne logistike, potniškega prometa in iger na srečo. Trenutno štejejo 33 redno zaposlenih in nekaj zunanjih sodelavcev. Letno ustvarijo dobrih 3,5 milijona evrov prihodkov od prodaje storitev. V kadrovske strukture prevladujejo razvijalci programske opreme, saj so nenehno aktivni na področju zasnov, razvoja, integracije, uvedbe in vzdrževanja programske opreme.

UČINKOVITA IMPLEMENTACIJA REŠITEV

»Bistvena prednost pred konkurenco je naša zmožnost učinkovite implementacije rešitev v naročnikovo specifično procesno okolje. Nikoli ga ne silimo, da bi svoje tržne prednosti ogrožal s prilagajanjem postopkov zaradi informatike. Rešitve ustrezno prilagodimo naročnikovim potrebam, seveda v vzdržnem stroškovnem okviru. V tem pogledu se konkurenca s te-

žavo kosa z nami,« razlaga direktor Nejc Gartner.

Enako velja za njihove standardne rešitve. Z vidika skladiščne in transportne logistike, ki predstavlja enega glavnih stebrov njihovega poslovanja, lahko ponudijo rešitve praktično za vsak poslovni sistem, ki se sooča s tovrstno problematiko. Njihov WMS (sistem za vodenje skladišč) je najpogostejše uspešno implementiran sistem v naši regiji. Dopolnjujejo ga s produkti i2GO (sistem za vodenje dostav), iTRANS (sistem za organizacijo transporta) in z učinkovito integracijo vseh naštetih produktov v naročnikovo informacijsko okolje.

S PRILAGODLJIVOSTJO OB BOK GLOBALNIM PONUDNIKOM

Kljub močni konkurenci svetovnih ponudnikov poslovnih sistemov, kot so SAP, Infor in Navision, Nejc Gartner pravi, da je na trgu prostor tudi zanje. »Če razmišljamo o informatizaciji skladiščne in transportne logistike, gre predvsem za učinkovito optimizacijo postopkov. Dejstva kažejo, da je velike sisteme, poleg vseh super-

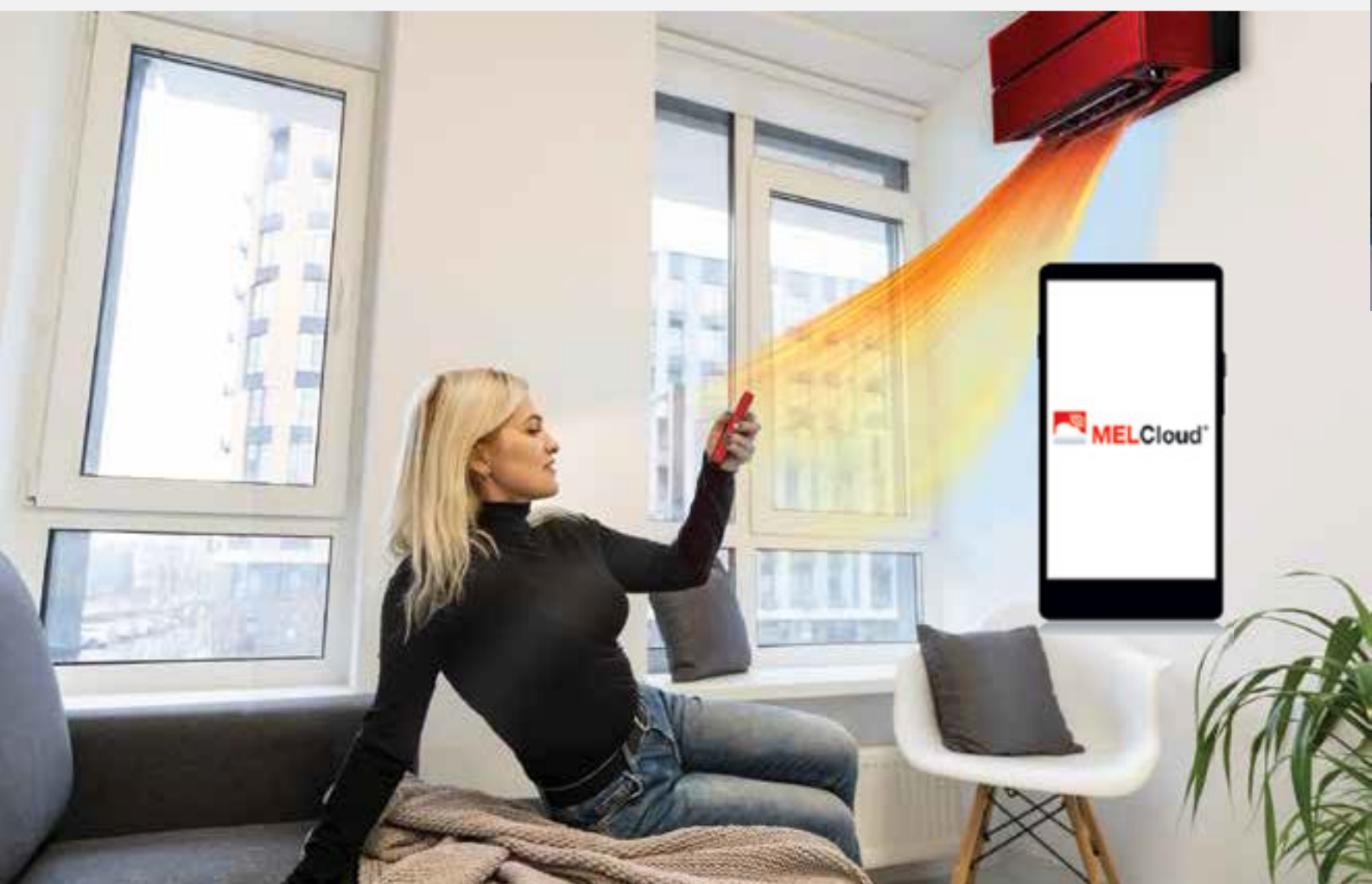
lativov, težko (drago) prilagajati, še težje (dražje) nadgrajevati in niso vedno rentabilni za področja, kjer je potrebna fleksibilnost. Naš recept je enostaven. Naše rešitve so učinkovite, fleksibilne, strokovno uvedene in jih znamo učinkovito povezati z vsemi naštetimi velikani v IT industriji,« pravi.

DEJAVNI TUDI V PRIHODNJE

V iPLUS bodo v prihodnosti nenehno povečevali obseg poslovanja, saj se potrebe na trgu razvoja programske opreme povečujejo. V zadnjem času so posebej razvojno intenzivni na rešitvah s področja igralništva, kjer uspešno sodelujejo z naročnikom, ki je v svojem segmentu vodilni na svetovnem trgu. »Izzivi so za nas večji kot kdaj koli. Pri tem je ključno pridobivanje in razvoj novih kadrov, čemur posvečamo posebno pozornost. Skladno z naložbami v širitev kolektiva načrtujemo naložbe v širitev in modernizacijo poslovnih prostorov, ki jih nameravamo izvesti v letošnjem in prihodnjem letu. Seveda, skladno z vložki so visoka tudi pričakovanja,« poudarja Nejc Gartner.

KLIMATSKE NAPRAVE ZA OGREVANJE IN HLAJENJE PROSTOROV

Klimatske naprave se uporabljajo za klimatizacijo prostorov vse leto. V stanovanjske in manjše poslovne prostore se najpogosteje vgrajujejo stenske klimatske naprave z inverterno tehnologijo v deljeni izvedbi (split sistem), kjer je ena stenska notranja enota povezana na eno zunanjo enoto.

Enoti povezuje bakrena in električna inštalacija, ki jo opravi monter usposobljen za namestitev klimatskih naprav, ki vsebujejo F pline. Namestitev take klimatske naprave je opravljena v enem dnevu, zato predstavlja enostavno rešitev za hlajenje ali ogrevanje prostorov.

V obdobju, ki je pred nami bo ključno ogrevanje prostorov. Nekatere klimatske naprave so primerne za ogrevanje v prehodnih obdobjih, Mitsubishi Electric pa je posebej razvil klimatske naprave, ki so namenjene za ogrevanje pozimi, tudi pri zelo nizkih temperaturah. Območje delovanja stenskih klimatskih naprav namenjenih ogrevanju:

- ★ MSZ-EF z zunanjo enoto serije VG ogreva do -15°C zunanje temperature
- ★ MSZ-AP z zunanjo enoto serije VGH ogreva do -20°C zunanje temperature
- ★ MSZ-FT z zunanjo enoto serije VGHZ ogreva do -25°C zunanje temperature
- ★ MSZ-LN z zunanjo enoto serije VGHZ ogreva do -25°C zunanje temperature

Med navedenimi modeli posebej izpostavljamo modele serije MSZ-LN, ki so tehnološko najbolj izpopolnjeni. Vgrajeno imajo napredne tehnologije za zagotavljanje maksimalnega udobja in zdravja:

★ **PLAZMA FILTER**

za čiščenje zraka »Plasma Quad Plus«. Omogoča bistveno izboljšanje kakovosti zraka v zaprtih prostorih in za 99,8 % zatire bakterije in viruse ter prek električnega (-) polja absorbira prah in mikroskopske delce PM2.5

★ **DVOJNI PREMAG**

ohišja in sestavnih delov notranje enote, kar preprečuje nalaganje prahu in podaljšuje življenjsko dobo naprave

★ **INFRARDEČI**

SENZOR, ki zazna temperaturo prisotnih in avtomatsko prilagodi-preusmeri smer vpihovanja zračnega toka tako, da poveča udobje, tako pri ogrevanju kot hlajenju prostorov

Poleg stenskih enot MITSUBISHI ELECTRIC ponuja tudi **talne, stropne, kanalske in kasetne klimatske naprave** s širokim razponom moči, ki se pogosteje uporabljajo v poslovnih objektih. Za klimatizacijo večjega števila prostorov so primerni multi sistemi, z več notranjimi enotami povezanimi na eno zunanjo enoto. Vedno več gospodinjstev se odloča za vgradnjo multi split sistemov.

Za klimatizacijo večjih objektov in prostorov se uporabljajo tako imenovani **VRF sistemi**. Kvaliteta zraka v večjih objektih je nujen bivalni element, zato se VRF sistem načrtuje in dimenzionira skupaj z arhitekturo objekta.

Uporabnik klimatske naprave upravlja neposredno prek daljinskega upravljalnika, s pomočjo aplikacije **»MELCloud«** pa delovanje lahko nadzira tudi iz oddaljene lokacije. V kolikor klimatska naprava ni že serijsko pripravljena za nadzor v oblaku, se jo lahko dodatno opreми z uporabniškim Wi-Fi vmesnikom MITSUBISHI ELECTRIC.

www.vitanest.si

KLIMATSKE NAPRAVE

Idealna temperatura
celo leto - za malo denarja.

PAMETNO OGREVANJE

UDOBNO HLAJENJE

Priznanje

MATICA MB DO REKORDA V GUINNESSOVI KNJIGI

Največja matica na svetu, ki je v sodelovanju z Lesnino OK postavljena v podjetju Matica MB iz Komende, je bila sredi septembra premierno objavljena na peti strani nove izdaje Guinnessove knjige rekordov. Njen metrični navoj je M2400, tehta pa več kot dve toni.

»Ko smo izvedeli za idejo, sem bil navdušen. Ob postavitvi matice pred podjetje je bil občutek fenomenalen. Zelo smo ponosni, da lahko končno rečemo, da smo svetovni rekorderji,« je povedal eden od zaposlenih v Matici MB Primož Jankovič.

Najbolje velikost največje matice na svetu ponazorijo besede Jana Jakiše, zaposlenega v podjetju Lesnina OK, ki je matico izdelala: »Od vsega je bilo najtežje izdelati navoj. Če pa bi bila še kakšen centimeter večja, je ne bi več mogli spraviti skozi vrata delavnice.«

Izdelke Matice MB je mogoče najti v proizvodih številnih močnih svetovnih znamk, in sicer v avtomobilski, letalski, sanitarni, prehrambni, kovinski in drugih industrijah, pa tudi v gradbeništvu, računalniških in tehnoloških podjetjih ter pri medicinski opreми. Med najnovejšimi projekti, v katere so vključeni izdelki Matice MB, je obnova mariborskega stadiona Ljudski vrt.

Svetovno rekorderko je z videom proslavila tudi akrobatska skupina Dunking Devils: »Nikoli si nismo mislili, da bomo lahko skakali skozi matico, ker se sliši nemogoče! Prav zato nam je bil ta projekt v posebno čast in veselje. Leteti z 12 metrov skozi navoj največje matice na svetu je za akrobata res neponovljiva izkušnja. Za napake namreč ni prostora!«

COFACE,
več kot 75 let izkušenj ter
50.000 zadovoljnih strank
po celem svetu.

Lokalni strokovnjaki vam pomagamo pri:

- Spoznavanju vaših poslovnih partnerjev
- Odpiranju novih poslovnih priložnosti
- Zaščiti pred neplačili vaših kupcev

coface

Več vam o naši ponudbi odgovorimo na:
info-si@coface.com
01 2005 801

Vabljeni na naši spletni strani, kjer si lahko preberete več:
www.coface.si in www.cofacestoritve.si

 Svetovno prvenstvo

PREKMURSKI SPEKTAKEL Z BALONI

V Prekmurju je bilo med 16. in 23. septembrom svetovno prvenstvo v poletih s toplozračnimi baloni. Za to, da se je eden od največjih letalnih dogodkov zgodil prav v Sloveniji, imata levji delež zaslug Štefan Pavlinjek, ustanovitelj podjetja Roto, član SBC – Kluba slovenskih podjetnikov, in njegov sin Matjaž, oba velika balonarska zanesenjaka. Osrednji del dogodka, ki so ga pripravljali štiri leta, je potekal na Letališču Murska Sobota in Dvorcu Rakičan. Pomerilo se je 105 tekmovalnih ekip iz 52 držav, na nebu pa smo lahko videli tudi 40 fiesta balonov. Tekmovalne ekipe so vključevale skupno 800 članov. Njihova namestitve in spremljevalna logistika sta bili velik organizacijski zalogaj, ki pa sta ga oba Pavlinjka opravila z odliko. Prvenstvo je imelo tudi močan promocijski učinek, saj je na svetovni zemljevid postavilo Prekmurje in Slovenijo kot zeleno oazo sredi Evrope. »Ko enkrat letiš, si vedno pilot,« o balonarstvu, ki ga je okužilo pred tremi desetletji, pravi Štefan Pavlinjek.

Investicija

JOC PEČEČNIK POL MILIJONA NAMENIL STARTUPU QUANTIFLY

Podjetje Elektronček Group v večinski lasti Joca Pečečnika je pol milijona evrov namenilo slovenskemu startup podjetju Cirrio-Soft, d. o. o. Podjetje pod tržno znamko Quantifly razvija orodja in storitve organizacijske (HR) diagnostike. Quantifly podjetjem pomaga odgovoriti na glavna vprašanja, povezana s pridobivanjem in zadržanjem najboljših talentov: kako pridobiti najboljše med njimi, kako razvijati ključne zaposlene, kako zagotavljati, da zaposleni dobro sodelujejo med seboj, in kako poskrbeti, da ostanejo v podjetju.

»V ideji vidim ogromen potencial, zato sem se odločil, da jo bom finančno podprl. Nameravam biti tudi mentor na njihovi poslovni poti, saj mislim, da lahko z mojimi izkušnjami dosežejo več,« je povedal predsednik SBC – Kluba slovenskih podjetnikov, ki po prodaji deleža v podjetju Interblock vlaga v napredne rešitve in startup podjetja z velikim potencialom.

Prevzem

DVOMILIJONSKA INVESTICIJA SIAPRO NA HRVAŠKEM

Inženirsko in proizvodno podjetje Siapro je kupilo hrvaško podjetje Strojrem. Član SBC je z dva milijona vredno investicijo pridobil 2600 m² dodatnih pokritih proizvodnih prostorov in 4200 m² površin za širitev proizvodnje.

Za nakup so se odločili tudi zaradi bližine zagrebškega letališča, kar izboljšuje njihove možnosti za poslovanje in komunikacijo s partnerji. Svoje vrste so okrepili s 50 novimi strokovnjaki. Skupno ekipa Siapro zdaj vključuje 78 ljudi. V letu 2023 bodo zaradi investicije lahko podvojili proizvodne zmogljivosti.

Za prihodnost

KRPA NOVIH 11 KADROVSKIH ŠTIPENDIJ

Podjetje PIŠEK-Vitli KRPAN, ki je pred kratkim postala tudi letošnja savinjsko-zasavska gazela, je za šolsko/študijsko leto 2022/23 podelilo 11 štipendij. Mlade želijo spodbujati pri skupno zastavljenih ciljih in izobraževati bodoči kader.

Mladi bodo ob šolanju in po končanem izobraževanju ob spremljavi mentorja imeli možnost delati z visokotehnološko opremo in visoko strokovno usposobljenim kadrom ter tako dodatno pridobivati nova znanja. Podjetje bo tudi v prihodnjih letih nadaljevalo začrtano štipendijsko pot ter sistematično iskalo in izobraževalo kakovosten bodoči kader.

Priznanje

ODLIČEN HERMI PREJEL KRISTALNO PRIZNANJE

Gospodarska zbornica Slovenija (GZS) je podjetju Hermi podelila posebno kristalno priznanje za desetletje bonitetne odličnosti z najvišjo oceno 10. Pri Hermiju so tudi za leto 2022 pridobili in podaljšali certifikat odličnosti Excellent SME Slovenia (Excellent Small and Medium Enterprises). Tega GZS v sodelovanju z mednarodno bonitetno hišo Coface izdaja srednje velikim, malim in mikro podjetjem z dobrimi bonitetnimi ocenami. Dodatna potrditev za Hermi je srebrno regionalno priznanje na natečaju za najboljše inovacije celjske regije 2022 za serijo kabelskih polic Hermi Fast Klick, ki so zasnovane za hitrejše in preprostejše medsebojno spajanje brez uporabe vijakov in orodja.

Sklad

INVESTIRALI VEČ KOT 17 MILIJONOV EVROV

Skupina Prva je iz sklada Prva Private Debt investirala že več kot 17 milijonov evrov za razvoj in rast poslovanja mikro, malih in srednje velikih podjetij. Družbo Prva Skladi, v okviru katere deluje omenjeni sklad, so sicer predstavili lani. Sredstva so v sklad vložili institucionalni vlagatelji in premožnejši posamezniki, ki iščejo alternativne priložnosti za investiranje. Sklad sprejema nove vlagatelje do konca aprila prihodnje leto.

 Pridobitev

LJUBLJANA DOBIVA NOV SALON UMETNE SVETLOBE

V hali E ljubljanskega BTC pod budnim očesom strokovnjakov podjetja Arcadia Lightwear raste nov showroom umetne svetlobe. Po besedah Matjaža Mavsarja, lastnika podjetja in člana SBC – Kluba slovenskih podjetnikov, želijo ustvariti prostor, v katerem »bomo lahko končno v živo pokazali to, kar v resnici delamo: kakovostno oblikovano umetno svetlobo. Ne gre torej za 'razstavi salon', kakršnih smo pri nas vajeni. Ne bomo kazali izdelkov samih, temveč to, kar lahko z njimi ustvarimo – ambiente, razpoloženja, udobje, učinkovitost.«

Showroom bo tudi izobraževalno središče, kjer bodo na brezplačnih delavnicah širili znanje o umetni svetlobi.

 Inovativno

PLAZILCI NAVDIHNILI ZMAGOVITO REŠITEV

V podjetju Intra Lighting so razvili inovativno svetilo Tracker, ki rešuje problem vgradne linijske razsvetljave v arhitekturi mehkih oblik. Tracker se lahko prilagaja različnim oblikam sten, saj je gibljiv v vse smeri, ne le levo in desno. Tracker je tudi letošnji prejemnik svetovne nagrade red dot, ki nagraduje najboljše dosežke industrijskega oblikovanja.

In kako se je porodila zamisel za to svetlobno inovacijo? »Pri razvoju nosilne strukture se je pojavila ideja, da bi posnemali hrbtenice plazilcev,« pojasnjuje Marino Furlan, lastnik podjetja in član SBC – Kluba slovenskih podjetnikov.

 Med najboljšimi

ČLANI SBC V SVETOVNI ŠPICI

Z najbolj znano »rdečo piko« na svetu, nagrado red dot, ki nagraduje odličnost produktne oblikovanja, se letos lahko pohvalijo štirje člani SBC – Kluba slovenskih podjetnikov.

Podjetje Akrapovič je nagrado prejelo v kategorijah dodatkov za vozila in oblikovanja inovativnih izdelkov za izpušni sistem Evolution Line (Titanium) 30th Anniversary za avtomobil Ferrari F8 Tributo. Podjetje Moja čokolada je priznanje prejelo v kategoriji hrane za blagovno znamko BAM – Become A Master.

Inovacijski in oblikovalski studio Sito (ex Gigodesign) je z naročnikom Adria Dom prejel oblikovalskega oskarja red dot za družino mobilnih hiš Xline. Nagrada jim je bila podeljena v kategoriji »Best of best«, kar pomeni najboljši projekt v svoji kategoriji. Podjetje Intra Lighting je prejelo nagrado za svetilo Tracker (več o svetilu v ločeni novici).

 Izzivi

GIC GRADNJE V HOČAH GRADI LOGISTIČNI CENTER

30.000 m² pokritih površin, ob tem pa še 20.000 m² urejenih zunanjih površin, izkop v velikosti 50.000 m³ zemeljskega materiala in podobno številko izvedbe nasipov ... Na gradbišču se bo izmenjalo približno 6.500 naloženih vlačilcev zemeljskega in gramoznega materiala.

»Če k temu dodamo še prevoze prefabricirane betonske konstrukcije, materiala za fasado in streho ter seveda betonskega železa, so številke res impresivne. Samo betonska plošča v notranjosti objekta bo tako zahtevala vgradnjo 6.000 m³ betona oziroma približno 600 prevozov z avtomešalci,« pove Urša Cajzek iz podjetja GIC gradnje, ki izvaja projekt izgradnje logističnega centra po sistemu »design & build« v Hočah pri Mariboru.

Ker gre za velik objekt in s tem velike površine, so s tem povezani tudi izzivi. »Projekt je bil zaradi obširnosti specifičen že v fazi načrtovanja. Med izvedbo pa je dodaten izziv nastal še zaradi motenj v oskrbovalnih verigah in s tem povzročil nepričakovan dvig cen materialov na trgu. Veselimo se letošnje jeseni, ko bo pomemben logistični objekt na štajerskem predan v uporabo,« še zaključuje Cajzkova.

MERCEDES-AMG GLE 63 S / GLE 63 S COUPÉ (C293)
Evolution Line (Titanium) / s homologacijo ECE

MOČ ZVOKA

Odkrijte edinstven zvok Akrapovičevih visokozmogljivih izpušnih sistemov in se zapeljite v novo dimenzijo! Izkusite užitek med vožnjo, ki ga prinaša vzdržljiv, zmogljiv in visokokakovosten izpušni sistem, plod več kot tridesetletnih izkušenj, mojstrske izdelave in tehnološkega znanja.

Akrapovič d.d.
Malo Hudo 8a, 1295 Ivančna Gorica, Slovenija / www.akrapovic.com

SPLOŠNO OPOZORILO Zaradi globalne distribucije izdelkov podjetja Akrapovič d.d. niti podjetje Akrapovič d.d. niti nobena njegova podružnica ne jamčijo, da je izpušni sistem skladen z zakonodajo na področju emisij v zrak in emisij hrupa oz. zakonodajo o označevanju v vseh državah. Informacije o veljavni zakonodaji, ki ureja uporabo izdelka, mora kupec pridobiti samostojno, prav tako pa mora zagotoviti tudi skladnost s to zakonodajo.

tinex.si

Poslovna cona B 20
SI-4208 Šenčur
Slovenija

Celovita podpora vsaki industriji.

S številno in pestro zalogo se prilagodimo
vašim potrebam v najkrajšem času.

Skupaj. Za vas. Več kot 30 let.

- Spletna trgovina
- 45.000 izdelkov vedno na zalogi
- Strokovna pomoč in podpora 24/7/365
- Konsignacijska skladišča
- Dostava
- Maloprodajna trgovina

SCHAEFFLER

Certified by
Schaeffler

NTN **SNR**

ISB

DECO

**ORIGINAL
PERMAGLIDE**

elbe elso

KINGSPAN

FRIEDENBERG

DICTONARIE

Continental

PIZZIRANI

DONGHUA

the Crosby group

LOCTITE

FESTO

TINEX

Foto: Osebni arhiv

»ZA SLOVENCE JE SREČA POSEBEN IZZIV.«

Spomladi letos je dr. Željko Ćurić v intervjuju za našo revijo razkril, da v ZDA že obstajajo direktorji za srečo (Chief Happiness Officer – CHO). No, Slovenija očitno ne zaostaja več veliko za Ameriko. Menedžerji delovne sreče že delujejo tudi v Sloveniji.

Goran Novković

Urška Golob to vlogo opravlja v Telemachu. Kaj počne? Zakaj tudi v Sloveniji podjetja uvajajo vlogo menedžerja delovne sreče? Kaj vse se jim pri delu zgodi?

Koliko časa ste že menedžerka delovne sreče?

Uradno to vlogo opravljam od leta 2020. To je v Sloveniji nekaj novega, saj sodim v prvo generacijo slovenskih menedžerjev delovne sreče. Takrat sem dobila mednarodni certifikat danske akademije Woohoo Inc.

Kaj pa ste počeli prej v svoji karieri?

Ta naziv me je spremljal že prej. Gre namreč bolj

za vlogo kot pa za delovno mesto. Prihajam iz prodaje, tam pa sem skrbela za motivacijo, dobro počutje ...

To me spremlja že vse življenje. Že kot otroka in pozneje študentko me je zanimalo, kaj ljudje počnemo in kaj nas pri tem vodi. Ukvarjam se tudi s transakcijsko analizo.

Zakaj pa se je Telemach odločil, da v podjetju uvede takšno vlogo?

Skrb za dobro počutje zaposlenih in za kakovostne medosebne odnose bo ena od najpomembnejših konkurenčnih prednosti v prihodnje. V vsakem uspešnem podjetju bo imel nekdo tudi takšno vlogo. V Telemachu smo se tega zavedali, zato smo vlogo, ki sem jo sicer imela že prej, tudi uradno poimenovali tako.

V Evropi nas nesrečni zaposleni vsako leto stanejo od tri do štiri odstotke BDP. Ljudje so zaradi tega odsotni z dela, na bolniški ali izgorevajo. V Sloveniji nas nesrečni zaposleni v podjetjih stanejo 1,7 milijarde evrov na leto.

Kdo vse je v Sloveniji že uvedel vlogo menedžerja delovne sreče?

Točnega podatka o tem nimam. Po mojih informacijah so to podjetja s področja informacijske tehnologije, ki so zelo usmerjena v prihodnost in sledijo svetovnim trendom.

Že zdaj na trgu vlada hud boj za uspešne in dobre zaposlene, ti pa so ključni za večjo konkurenčnost. Podjetja, ki bodo v prihodnje vlagala v dobro počutje svojih kadrov, bodo konkurenčnejša.

To je verjetno pomembno v luči demografskih trendov v Evropi, še posebej v Sloveniji, ki so kritični, drži?

V Sloveniji je boj za dobre kadre hud. Moji stari starši so delali, da bi lahko preživeli. Moji starši so delali za večjo kakovost življenja. Generaciji, ki zdaj vstopa na trg dela, pa je vse to že priskrbljeno. Današnja generacija dela zaradi povsem

drugih razlogov: samouresničevanja, napredovanja, učenja, dobrega počutja. Prav zato bo menedžer delovne sreče tudi poklic prihodnosti.

Se kaj srečujete z drugimi menedžerji delovne sreče po Sloveniji?

Maja Lončar in Petra Božič Blagajac imata v Sloveniji licenco danske ustanove Woohoo Inc. za certificiranje. V tem okviru se tisti, ki smo certificirani, srečujemo in si izmenjujemo dobre prakse. Včasih drug drugemu malo potarnamo, saj smo tudi mi samo ljudje. ☺ Razmere nikjer niso rožnate, s skupnimi močmi pa jih lahko marsikje izboljšamo.

Ali nesreča prej izpuhti, če je v okolici več menedžerjev sreče?

Hahaha. Nesreča je nalezljiva. A nalezljiva je tudi sreča.

Moram pa povedati, da je za nas Slovence sreča svojevrsten izziv; o njej se ne pogovarjamo radi. Beseda sreča se nam zdi kar malo osladna, zato v podjetjih večinoma raje uporabljamo besedo zadovoljstvo.

Toda zadovoljstvo je zelo racionalna kategorija. Ko gremo zjutraj dobre volje v službo, se

Zdravstveni zavod Zdravje, Vilharjev podhod 1, 1000 Ljubljana, Slovenija
01 436 82 17, info@zzzdravje.si

Zdravstveni zavod Zdravje, več kot 25 let izkušenj z zdravjem.

Zdravstveni zavod Zdravje, ustanovljen leta 1992, kot prvi zasebni zdravstveni center za opravljanje celostnih zdravstvenih storitev v Sloveniji, kjer so obiski hitri in preprosti, saj lahko naš nabor več kot 30 specialističnih ambulant, obiščete na enem mestu.

Ambulanto družinske medicine, zobno ambulanto, pediatrično ambulanto ter ambulanto endoskopskih preiskav izvajamo preko koncesije; ostale specialistične ambulan-te pa so na voljo samoplačniško.

V izogib stroškom samoplačniških storitev, smo oblikovali program **PRAVOČASNO**, ki omogoča, da se uporabniki programa izognejo čakanju na zdravstveno obravnavo in si zagotovijo lažji in hitrejši dostop do širokega nabora naših specialistov v specialističnih ambulantah takoj, ko se pojavijo težave. Namenjen je vsem posameznikom in podjetjem, ki želijo sebi ali svojim zaposlenim prikrati čas in čim hitreje priti do diagnoze in zdravljenja ter tako pospešiti svoje okrevanje. Na razpolago jim je skrbnica, ki preko posebne telefonske linije oziroma elektronskega naslova uredi termin pri specialistu v 14 dneh.

Program **REDNI SERVIS**, pa predstavlja razširjen preventivni program za ohranitev zdravja. Namenjen je vsem, ki želijo natančnejšo strokovno oceno svojega zdravstvenega stanja in svetovanje glede zmanjšanja možnih dejavnikov tveganja za razvoj najpogostejših bolezni sedanjega časa. V okviru tega programa ima stranka možnost tudi DNA testiranja, ki je najinovativnejši pristop k skrbi za zdravje. Z DNA testi odkrijemo, kaj je za vas optimalna prehrana, kateri šport je primeren, kolikšno količino spanja potrebujete, kako vpliva na vas stres in kako lahko poskrbite za vaše fizično zdravje in katere preiskave v bodoče potrebujete, da se izognete posledicam dednih obremenitev, ob koncu pa opravite strokovni posvet z našim specialistom.

ENOSTAVNO
NAROČANJE BREZ
ČAKALNIH VRST

HITREJE DO
DIAGNOZE

VSE ZA ZDRAVJE NA ENEM MESTU.

» V Evropi nas nesrečni zaposleni vsako leto stanejo od tri do štiri odstotke BDP. «

to ne zgodi zato, ker nas na mizi čaka jabolko, ampak zato, ker se v službi nečesa veselimo. To so lahko odnosi ali pa izzivi, ki nas čakajo.

Danska ima celo inštitut za raziskovanje sreče. So najboljši na svetu po raziskavah. V šolah imajo celo predmet o sreči. O sreči govorijo brez zadržkov.

Zakaj so ljudje v službi največkrat nesrečni?

Pri nas vsak dan merimo vzdušje. Na vratih imamo sončke, na katere zaposleni klikajo. S tem povedo, kako se ta dan počutijo. To je naš barometer sreče ali nesreče.

Ljudje so največkrat nesrečni zaradi vodij, ki nimajo dobrega dne. Po raziskavah pa smo ljudje najpogostejše nesrečni zaradi preobilice dela in nespodbudnega delovnega okolja. Četudi zaposleni dobi deset odstotkov višjo plačo in jabolko na mizo, ne bo srečen, če v službi ne bo imel dobrih

prijateljev. Ali pa če odnosi v ekipi ne bodo dobri.

Tretji razlog se dotika vprašanja, kje se lahko oseba samouresničuje, kje lahko doseže nekaj več. Če tega ni, je nesrečna. To je zlasti značilno za nove generacije.

Ali je bilo po začetku epidemije več dela in izzivov za vas? Je bilo nesrečnih ljudi več? So izzivi pri vašem delu drugačni?

Po začetku epidemije smo bili razseljeni. Kar naenkrat smo delali od doma. Veliko bolj smo se morali truditi, da smo ostali povezani. Veliko več smo morali vlagati v naše vodje, ki držijo v rokah košček sreče zaposlenega. Vprašanje je bilo, kako voditi ekipe na daljavo.

Uvedli smo majhna jutranja dejanja pozornosti. Tako je denimo zaposleni poklical sodelavca in ga vprašal, kako se je imel čez vikend, ter mu zaželel čudovit dan. Ali pa se je celotna ekipa na daljavo zbrala na kavi. Dobro pri tem je bilo, da smo ohranili delo na daljavo, kljub prepletanju službenega in zasebnega.

Pri nas ponujamo tudi psihološko pomoč. Od začetka epidemije naprej opažamo, da ljudje malce lažje posegajo po njej, sicer pa je psihološka

COMARK
PREKOMORSKO PAKIRANJE
&
TRANSPORT

Vaš tovor z nami
VARNO NA CILJ

www.comark.si

pomoč še vedno stigmatizirana. Mogoče vsaj malo odpiramo ta vrata.

Povedali ste, kako v vaši vlogi proaktivno spremljate počutje zaposlenih. Ali zaposleni po teh letih tudi sami pridejo do vas, ko so nesrečni?

Tudi, se pa kažejo razlike med generacijami. Predstavniki starejše generacije zaradi drugačnih vrednot zelo težko govorijo o tem, da so nesrečni. Menijo, da je služba pač služba, zasebno pa zasebno, in da četudi v službi niso srečni, to ni nič hudega. Mlajša generacija pa odkrito govori o tem, kaj jim ne ustreza in česa si želijo. To celo zahtevajo: dobre odnose, dobro okolje in dobro ekipo.

Se vam kdaj pripeti kaj zanimivega?

Velikokrat.

Nam lahko o tem zaupate kakšno anekdoto?

V primeru omenjenih malih dejanj smo postavili avtomat za sladoled. Pred tem smo se veliko pogovarjali o tem, ali bo to dobra poteza. Nismo bili prepričani, ali ga bo sploh kdo uporabljal. Toda do malice je bil sladoledni avtomat prazen. Po 12. uri smo poklicali dobavitelja, naj pripeljejo še en avtomat in dodaten sladoled. Ljudje pa so se začeli zbirati ob sladoledu, in ne ob kavi. Nauk zgodbe je: če je poletje in v bližini ni trgovine, postavite avtomat za sladoled.

Druga anekdota je povezana z našim vsakoletnim družinskim dnevom, ko se zaposleni dobivamo z otroki in drugimi družinskimi člani. Na tem dogodku si otroci ogledajo delovno mesto staršev, potem pa se vsi skupaj igramo različne igre. Po enem od teh dogodkov so nam starši naslednji dan sporočili, da otroci niso hoteli v vrtec,

ampak z njimi v službo. Ker se starši v službi itak igrajo, v vrtcu pa ni toliko igrač.

Pogosto praznujemo uspehe. Ob nekem uspehu smo se tako odločili, da bomo vsem postregli z mafini. Za to smo bile zadolžene tri osebe, in ko smo ob 6. uri zjutraj stopile v avlo, je bila ta polna mafinov, za nameček smetanovih, ki jih je bilo treba razdeliti, preden so zaposleni prišli v službo. Pomagati nam je moral hišnik, da smo do 8. ure uspešno raznosile mafine na vsa delovna mesta – potem pa smo molile, da zaposleni ne bodo preveč zamujali, ker se bo smetana sicer sesedla!

Delate v družbi iz vrst digitalnih podjetij. Ali zaposleni v takšnih družbah zaradi dela za računalnikom bolj potrebujejo menedžerja delovne sreče kot zaposleni v klasičnih podjetjih?

Vsekakor. Za mlade je še posebej pomembna kakovost življenja. Dve tretjini odraslega življenja preživimo na delovnem mestu, zato bodo podjetja, ki ne bodo skrbela za srečo zaposlenih, težko privabila ali obdržala dobre kadre. Podjetja, ki bodo omogočala delo na daljavo, pa bodo morala več vlagati v povezovanje svojih zaposlenih, da bodo ti sledili istim ciljem.

Ali kdo od zaposlenih izkorišča vašo vlogo in simulira, da je nesrečen, ker bi s tem rad kaj pridobil?

Ne. Zaposleni nimajo težnje po izkoriščanju. Prej pri nas najdejo ramo za jokanje, kar sploh ni slabo. Ljudje pogosto želijo le, da jih nekdo posluša, zato je pomembno, da ima menedžer delovne sreče čut za ljudi. In občutek, kdaj v takšnih primerih menedžmentu namigniti, da bi bilo treba kaj storiti. Včasih pa je dovolj že to, da smo zaposlenemu prisluhnili.

Kako pa merite učinkovitost svojega dela? Ali kako vam učinkovitost merijo vaši šefi?

Najbolj osnoven in uporaben vzvod za to je merjenje klime. Klima je moja odgovornost, odgovornost vodij oddelkov in vodstva podjetja. Sama opravi sestanke z vsemi vodji in vsemi oddelki. Skrbim za akcijske načrte in njihovo uresničevanje, predvsem pa za to, da so vsi vključeni in vsi čutijo svojo odgovornost. Ukvarjam se torej z merjenjem klime, razvojnimi pogovori, nagrajevanji, napredovanji. Vse to pa je povezano s poslovno uspešnostjo.

Katere tri vrednote ali značilnosti bi moral imeti idealen menedžer delovne sreče?

Strast. Veselje do dela. Za svojo vlogo mora pridobivati tudi ambasadorje. Menedžerju delovne sreče morajo ljudje zaupati. Nagnjen mora biti k pozitivnim spremembam. Mora pa biti tudi prepričljiv in vztrajen.

Foto: Osební arhiv

TOSHIBA

HAORI

HAORI – klimatska naprava priznana s prestižno nagrado IF DESIGN. Na voljo z individualno oblikovano prevleko po vaši želji.

energo ^{plus}®

Zastopstva, prodaja in servis za klimatizacijo

www.energoplus.si

» Skrbimo za vaše udobje že 30 let!

V središču Ljubljane smo odprli poslovalnico Malalan Nazorjeva, ki je nadomestila dobro poznano lokacijo Malalan Mladi. Naše družinsko podjetje z več kot 70-letno tradicijo v Sloveniji in na Hrvaškem ponuja ročne ure, nakit in diamante najvišje kakovosti, s poslovalnico Malalan Nazorjeva pa z dostopnimi cenami širši publiki odpiramo vrata v svet najkakovostnejših draguljev.

MALALAN

Vaše sanje kujemo v večnost.

malalan.si